

VUOSIKERTOMUS 2017

Sisällys

Toimitusjohtajalta	3
------------------------------	---

HANSEL OY

Strategia ja visio	5
Hansel lyhyesti	6
Avainluvut 2017	7
Organisaatio ja liiketoiminta	9
Sisäinen tarkastus	12
Hanselin palveluille runsaasti kysyntää	13
Ammattilaisia, joiden osaamiseen uskaltaa nojata	14
Asiakkaan onnistuminen keskiössä	16
Konkretiaa kärkihankkeisiin	17
Henkilöstö	18
Hansel nuorentui	19

TALOUS

Yhteishankintayksikön toiminta	24
Yhtiön taloudellinen asema ja toiminnan tunnusluvut	25
Yhtiön palvelut	26
Katsaus vuoden 2017 tapahtumiin	27
Riskit ja riskienhallinta	28
Henkilöstö ja organisaatio	29
Vuoden 2018 näkymät ja tavoitteet	30
Hallituksen esitys tilikauden tuloksen käsittelystä	31
Tuloslaskelma	32
Tase	33
Rahoituslaskelma	34
Tilinpäätöksen laatimista koskevat liitetiedot	35
Tilintarkastuskertomus	40

VASTUULLISUUS

Vastuullisuuden johtaminen	42
Olenaisuusarvio	43
Yhteiskuntasitoumus 2050	44
Sidosryhmät	45
Kansainvälistä yhteistyötä julkisten hankintojen kehittämiseksi	49
Vastuullisuus kehittyä monella rintamalla	50
Vastuullisemmat hankinnat osaksi asiakkaiden arkea	51
Hanselin vastuullisuusraportointi	52

Taloudellinen vastuu

Tunnuslukujen laskentakaavat	53
Taloudellisen vastuun johtaminen	54

Verojalanjälki	55
Eettiset ohjeet	56
Työohjeet apuna päivittäin	57
Yhteishankinnat säästävät julkisia varoja	58
Vaikuttavuuden mittaamista kehitetään	59
Digitalisaatio tehostaa hankintoja	60
Handi-ohjelma sujuvoittaa prosesseja	62
Avoin hallinto on yhteinen etu	63
Palkittua avoimuutta	64
Vastuullisia hankintoja	65
Uusia ratkaisuja vanhoihin haasteisiin	66
Innovatiivisia julkisia hankintoja	67
Uusi osaamiskeskus yhdistää	68
Tähtäimessä toimiva markkina	69
Tyytyväisiä asiakkaita ja toimittajia	71
Säänneltyä julkista hankintaa	73
Kilpailutuksiin liittyvät valitukset ja oikeuskäsittelyt	74

Sosiaalinen vastuu

Sosiaaliset näkökohdat sisällytetään sopimusehtoihin	75
Saavutettavuus nousi agendalle	76
Vastuullisempaa elektroniikkaa valtiolle	77
Turvallisia, ajanmukaisia ratkaisuja	78
Henkilötietojen suoja	79
Parempaa osaamista, parempia hankintoja	80
Hankintahackathon miteltiin asiantuntijapalveluiden hankinnasta	81
Kohti asiakasohjautuvaa kulttuuria	82
Nopeiden vastausten chat otettiin hyvin vastaan	83
Hansel on hyvä työpaikka	84
Uudet työnteon muodot	85

Ympäristövastuu

Ympäristötunnus todentaa puitejärjestelyn vastuullisuutta	86
Ympäristönäkökohdat vahvistuivat autopuitejärjestelyssä	90
Green Office -verkostotapaaminen Hanselissa: Vastuunottoa hankinnoilla	91
Hansel pienentää ekologista jalanjälkeään	93

GRI

GRI-standardi	95
Riippumaton varmennusraportti	103

Toimitusjohtajalta

Kasvun ja kehityksen vuosi

Hanselissa on takana kasvun vuosi. Sekä yhteishankinnoissa että asiakaskohtaisessa kilpailutuspalvelussa saavutettiin ennätysvolyymi. Yhteishankintoja tehtiin sopimuksillamme viime vuonna 826 miljoonan euron arvosta. Lisäksi olimme mukana konsultoimassa 132 asiakkaidemme kilpailutusta, arvoltaan yhteensä yli 500 miljoonaa euroa.

Meille myös perustettiin uusi yksikkö, jonka tehtävänä on auttaa asiakasta kehittämään omaa hankintatoimeaan. On ollut ilo huomata, kuinka hyvin uusi palvelumme, hankintatoimen kehittäminen, on otettu vastaan. Yhteistyö asiakkaidemme ja asiantuntijoidemme välillä on sujunut hienosti ja jo nyt on nähtävissä, kuinka erilaiset analyysityökalut ja uudet toimintatavat auttavat tehostamaan julkisia hankintoja. Tiedolla johtaminen on varmasti tullut jäädäkseen ja sitä edistämme myös loppuvuodesta alkaneessa, valtiokonsernin yhteisessä Tietokiri-hankkeessa.

Liiketoiminnan kasvu ja palvelujen lisääntyminen on näkynyt henkilöstömäärässäkin – osaavia hanselilaisia on jo noin 90. Olen tästä ammattilaisten joukosta sekä heidän tekemästään työstä todella ylpeä.

Merkittäviä kehitystoimenpiteitä on tehty myös hankintojen digitalisoinnin saralla. Euroopan unionin tuella olemme automatisoineet viranomaistietojen tarkastuksen julkisissa hankinnoissa, minkä tiimoilta järjestettiin useita koulutustilaisuuksia. Syyskuussa julkaisimme kansainvälistäkin kiinnostusta herättäneen Tutkihankintoja.fi-palvelun, joka tarjoaa tietoja hankintayksiköiden ostoista avoimesti kaikkien saataville. Projekti oli kaikille mukana olleille innostava kokemus ja hyvä osoitus keilukulttuurin voimasta. Rohkeasti hihat käärien saavutettiin jotakin ainutlaatuista.

Myös perinteiset kivijalkatuotteemme, yhteishankinnat, ovat uuden edessä. Marraskuussa alkoi ensimmäinen dynaamisen hankintajärjestelmän (Dynamic Purchasing System – DPS) pilotti. Ensi vuonna tuttujen puitejärjestelyjen rinnalle tulee useampikin DPS, jotka mahdollistavat toimittajien mukaantulon sopimusjärjestelmään myös kesken sopimuskauden. Mielenkiinnolla odotan, miten tämä toimintamalli vastaa asiakkaidemme tarpeisiin.

Hanselin liiketoiminnan kasvu tarkoittaa käytännössä suurempia yhteisten varojen säästöjä. Säästöjen ja mui-

Hanselin liiketoiminnan kasvu tarkoittaa käytännössä suurempia yhteisten varojen säästöjä.

den toimintamme vaikutusten mittaamiseksi olemme kehittäneet uutta työkalua, jonka avulla saavutukset saadaan konkreettisemmin näkyviksi. Säästöjen ohella tuotamme paljon muutakin arvoa: Varmistamme osaamisellamme hankittavien tuotteiden ja palveluiden laadun, sopimusten toimivuuden ja hankintojen innovatiivisuuden sekä autamme hankintayksiköitä oppimaan uutta.

Kaiken toimintamme lähtökohta on vastuullisuus, jonka eteen olemme tehneet töitä jo pitkään: Esimerkiksi lähes kaikilla yhteishankintasopimuksillamme on jo Hanselin oma ympäristötunnus. Tänä vuonna otimme uuden askeleen sosiaalisen vastuun edistämiseksi, kun tietotekniikkahankintoihin laadittiin yhteistyössä Finnwatchin kanssa ihmisoikeuksien noudattamisen varmistava code of conduct. Kun kokemusta karttuu,

tämä työkalu otetaan varmasti laajemminkin käyttöön. Olemme myös olleet mukana valmistelemassa innovatiivisten julkisten hankintojen osaamiskeskuksen perustamista. Maan hallitus on asettanut verkostomaisen keskuksen tavoitteeksi muun muassa kiertotalouden vauhdittamisen.

Meillä on asiakkaiden palveluksessa upea porukka, palveluvalikoimamme kehittyy ja digitalisointi vie hankintatoimea monella tapaa eteenpäin. Työmme on yhteiskunnan kannalta merkityksellistä. Näistä asetelmista on hyvä lähteä kohti uutta toimintavuotta, joka tuo mukanaan muun muassa maakuntauudistuksen. Myös siinä tulemmme olemaan osaamisellamme vahvasti mukana.

Anssi Pihkala

Strategia ja visio

Hanselin visiona on toimia hankintatoimen uudistajana. Yhtiön strategiset tavoitteet liittyvät suunnitelmallisiin ja hyvin johdettuihin valtion hankintoihin, jotka toteutetaan vastuullisesti ja asiakaskeskeisesti sähköisiä työvälineitä hyödyntäen. Hanselin hallituksen toukokuussa 2016 hyväksymä strategia ulottuu vuoteen 2020. Se laadittiin johtoryhmän vetämässä prosessissa, jossa tavoitteiden määrittelyyn osallistuivat aktiivisesti sekä henkilöstö että hallitus.

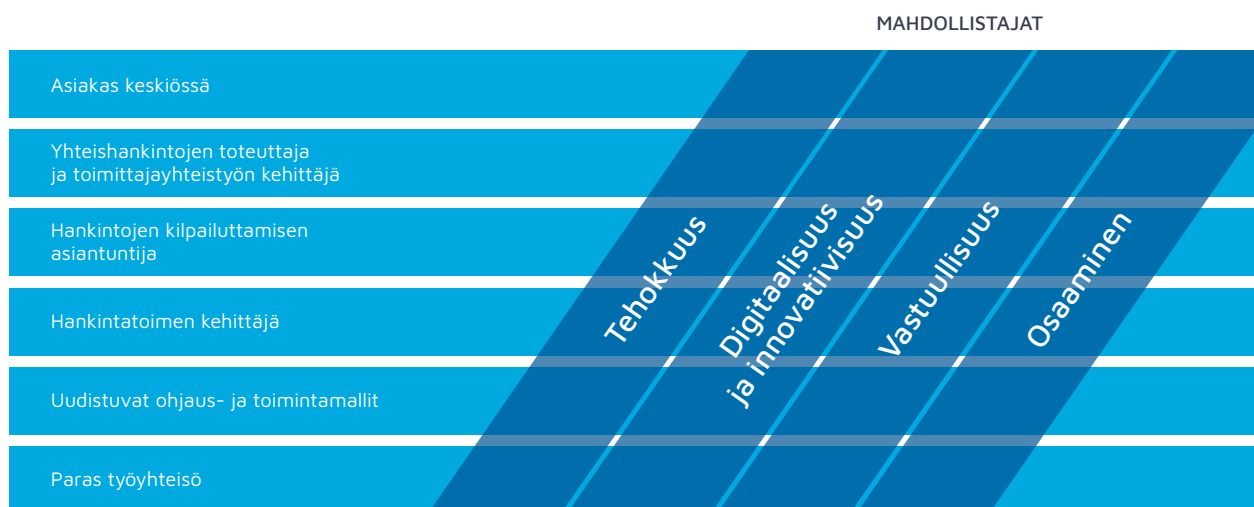
Hansel on aktiivisesti mukana useissa valtiokonsernin yhteisissä kehityshankkeissa, joista Handi-ohjelma digitalisoi valtion hankintoja kokonaisuutena ja Tietokiri tekee tiedolla johtamisen vallankumousta julkisessa hallinnossa. Olimme loppuvuodesta 2017 myös mukana pistämässä pystyyn maaliskuussa 2018 aloittavaa Kestävien ja innovatiivisten julkisten hankintojen verkostomaista osaamiskeskusta.

Vuonna 2017 asiakaskohtaista asiantuntijapalvelua pystytettiin strategian mukaisesti lisäämään, kun hankintatoimen kehittämisyksikkö aloitti toimintansa. Myös hankintojen johtamiseen liittyviä analyysi- ja raportointityökaluja kehitettiin, ja niihin liittyviä palveluita tarjottiin asiakkaille enenevässä määrin. Hansel Akatemia tarjosi työntekijöille valmennuspäiviä, joissa keskityttiin asiakkaiden tarpeiden tunnistamiseen ja palveluiden suunnittamiseen näiden pohjalta. Strategisista painopisteistä hankintojen kilpailuttamisen osaamisessa ollaan edetty pisimmälle: asiakkaat antoivat tälle tyytyväisyyskyselyssä arvosanaksi lähes 4,5/5.

Vastuullisuusnäkökohdat ovat kiinteä osa Hanselin johtamista. Puitejärjestelyjen kilpailutuksiin asetetaan vastuullisuuteen liittyviä vaatimuksia ja kehittämisspalveluissa on rakennettu asiakkaille hankintojen vastuullisuusmallia. Vuonna 2017 uusi avaus oli sosiaalisen vastuun johtamiseen liittyvä tietokonehankintoihin laadittu code of conduct, jota jatkossa muokataan myös muihin puitejärjestelyihin sopivaksi. Hanselin oman toiminnan vastuullisuusnäkökohdat liittyvät ympäristövaikutusten vähentämiseen, hyvään taloudenhoitoon, tehokkaaseen resurssien käyttöön, henkilökunnan työhyvinvointiin sekä asiakas- ja toimittajatytytyväisyyden kehittämiseen.

Strategiset painopisteet

Hansel lyhyesti

Hansel Oy on valtion omistuksessa oleva voittoa tavoittelematon osakeyhtiö, jonka tavoitteena on tuottaa valtiolle säästöjä tuloksellisella hankintatoimella. Hansel kilpailuttaa ja ylläpitää palvelu- ja tuotehankintoja koskevia puitejärjestelyitä. Yhteishankintojen lisäksi Hansel tarjoaa asiakkailleen hankintojen asiantuntijapalveluita: kilpailuttamisasiantuntemusta sekä laki- ja hankintatoimen kehittämispalveluja. Vuonna 2017 aloitettiin myös ensimmäinen dynaamisen hankintajärjestelmän pilotti, jonka avulla kehitetään uutta yhteishankintamuotoa.

Yhteishankintayksikkö edistää toiminnallaan laadukkaita hankintojen tekemistä ja toimittajien tasapuolista kohtelua hankintojen tarjouskilpailuissa. Hanselin tavoitteena on järjestää tarjouskilpailut siten, että markkinat toimivat tehokkaasti ja kilpailua syntyy.

Hanselin rooli ja tehtävä yhteishankintayksikkönä on määritelty julkisia hankintoja koskevassa lainsäädännössä, Hansel Oy:tä koskevassa laissa ja valtion hankintastrategiassa. Yhtiön asiakkaita ovat ministeriöt ja niiden alaiset virastot sekä eräät muut valtion yksiköt.

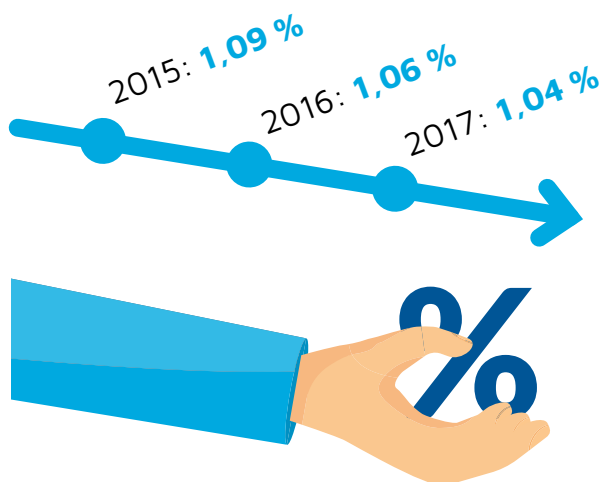
Hansel rahoittaa toimintansa toimittajilta perittävällä puitejärjestelyjen palvelumaksulla ja asiantuntijapalvelujen myynnillä. Palvelumaksu, joka perustuu tehtyihin hankintoihin, voi olla suuruudeltaan enintään 1,50 prosenttia, keskimääräinen palvelumaksu vuonna 2017 oli 1,04 prosenttia (1,06 prosenttia vuonna 2016). Yhtiö toimii valtiovarainministeriön omistajaohjauksessa.

Hanselin omat hankinnat olivat 3,1 miljoonaa euroa vuonna 2017. Hankinnoissa hyödynnetään yhtiön puitejärjestelyjä aina, kun se on mahdollista. Jos hankintaan soveltuvaa puitejärjestelyä ei ole saatavilla, tehdään hankinnat yhtiön prosessien mukaisesti.

Hanselin jäsenyydet järjestöissä:

- EGN Suomi oy
- FiBS ry
- International Technology Law Association
- Julkisten hankintojen yhdistys ry
- Helsingin seudun kauppakamari
- Henkilöstöjohdon ryhmä – HENRY ry
- Meeting Professionals International
- Oy Nooan Arkki AB (Green Office)
- Palvelualojen työnantajat PALTA ry
- Sisäiset tarkastajat ry
- ProCom – Viestinnän ammattilaiset ry
- Suomen Liikematkayhdistys ry
- Suomen Osto- ja Logistiikkayhdistys LOGY ry
- Suomen Tilaajavastuu oy
- Tieke tietoyhteiskunnan kehittämiskeskus ry

Palvelumaksun kehitys

Avainluvut 2017

Mukana yli
1 300 000 000
euron hankinnoissa

Yhteishankintoja

800 M€

Asiakaskohtaisia kilpailutuksia

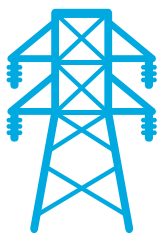
500 M€

Puitejärjestelyt TOP3

Työterveyshuollon
palvelut

61 M€

Sähkö

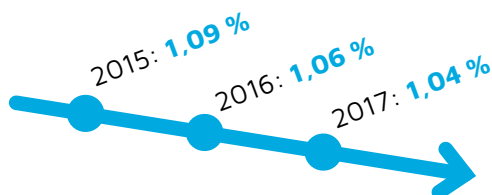
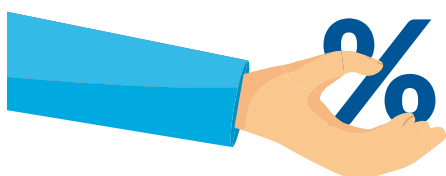
60 M€

Tietokoneet

54 M€

Yhteishankinnoissa palvelumaksu keskimäärin

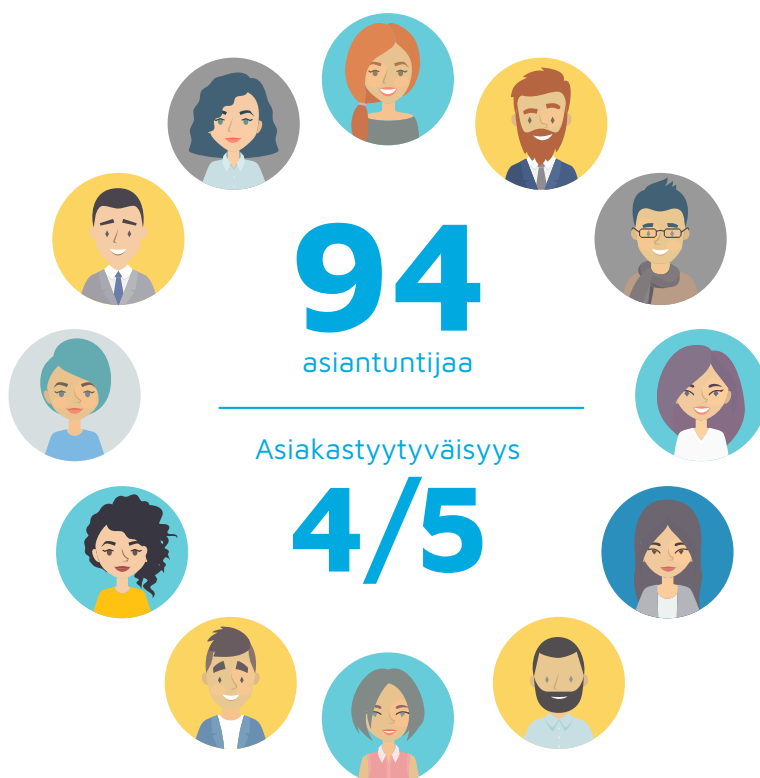
177

asiakaskohtaista
kilpailutusprojektia

300

päivää kehittämässä
asiakkaiden hankintatointa

Organisaatio ja liiketoiminta

Hanselin organisaation muodostavat 94 asiantuntijan henkilökunta ja hallitus, jonka valitsee yhtiökokous. Hallituksen puheenjohtajana toimii Valtiokonttorin pääjohtaja Timo Laitinen. Hallituksessa on viisi jäsentä, joista yksi on henkilöstön edustaja. Hallituksen jäsenet eivät ole yhtiön toimivan johdon jäseniä.

Hallitus nimittää Hanselin johtoryhmän yhtiön toimitusjohtajan esityksestä. Johtoryhmässä oli vuonna 2017 toimitusjohtaja mukaan lukien viisi henkilöä: toimitusjohtaja Anssi Pihkala (s. 1963), kategoriaohtaja Susanna Närönen (s. 1963), lakiasianjohtaja Eija Kontuniemi (s. 1966), talousjohtaja Kirsi Koivusaari (s. 1966) ja asiakkuusjohtaja Petri Kalavainen (s. 1962).

Yhtiön hallituksen ja johtoryhmän nimittämisessä noudatetaan valtion omistajaohjauksen periaatteita, jotka varmistavat muun muassa tasa-arvon toteutumisen.

Päätöksenteossa noudatetaan Suomen osakeyhtiölakia ja Hanselin yhtiöjärjestystä. Yhtiöllä on yksi toimipiste ja se sijaitsee Helsingissä Pääpostitalossa. Hanselilla ei ole toimintaa ulkomailla.

Liiketoiminta

Hanselin liiketoiminta on jaettu kolmeen alueeseen: yhteishankintoihin, kilpailutuspalveluihin sekä hankintatoimen kehittämispalveluihin. Kehittämispalvelut eriytettiin omaksi yksiköksi 1.1.2017 alkaen. Tämä on yksi yhtiön strategisista painopisteistä.

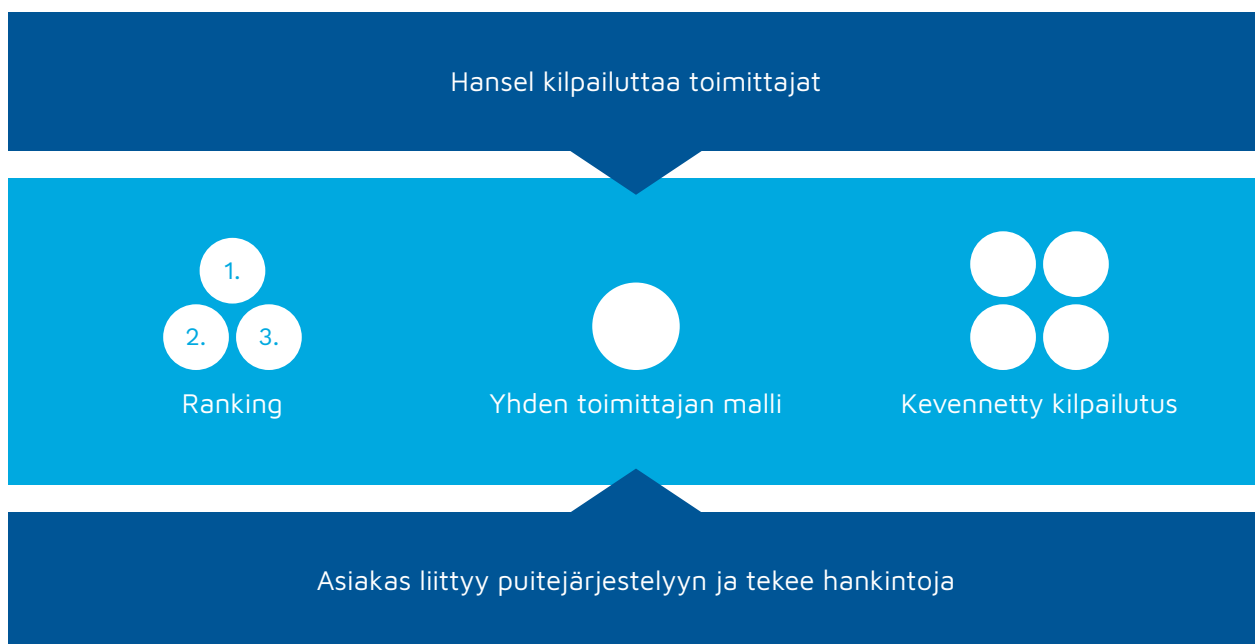
Yhtiön liiketoimintaan liittyviä riskejä kartoitetaan yhdessä ulkopuolisen riskiasiantuntijan kanssa matriisianalysillä kerran vuodessa. Johto tunnisti vuoden 2017 kartoituksessa kaksi merkittävää riskiä, joista toinen liittyy henkilöstön saatavuushaasteeseen ja toinen julkisia hankintoja koskevan lainsäädännön sekä oikeuskäytännön muutoksiin.

Yhteishankinnat

Yhteishankinnat tarkoittavat puitejärjestelyjä ja dynaamisia hankintajärjestelmiä, joiden kautta Hanselin asiakkaat voivat hankkia tuotteita ja palveluita. Yhteishankinnoissa sovitaan yleiset hankintasopimuksia koskevat ehdot, kuten hankinnan kohde, hinnat sekä osapuolten vastuut ja velvoitteet. Käyttämällä Hanselin sopimusta asiakas voi varmentaa hankinnan lainmukaisuuden ja helpottaa sopimus- ja toimittajahallintaa. Hansel tarkastaa yhteishankinnoissa toimittajien soveltuvuuden ja valvoo myös sopimuskaudella toimittajan sopimusvelvoitteiden ja soveltuvuusehtojen noudattamista.

Säästöjä syntyy, kun tuotteita ja palveluita kilpailutetaan kerralla riittävän suurille hankintamäärille ja mahdollisimman monen asiakkaan tarpeisiin. Yhteishankinnat tuottavat valtiolle huomattavia säästöjä sekä hankintojen hinnoissa että prosessikustannuksissa.

Hansel tukee asiakkaita yhteishankintojen sisäisissä, niin sanotuissa kevennetyissä kilpailutuksissa. Minikisa Plus -palvelussa Hansel tekee räätälöidyn kevennetyn kilpailutuksen avaimet käteen -periaatteella.

Kilpailutus- ja lakipalvelut

Kilpailutuspalvelut ovat tarpeen, kun hankinnan kohteesta ei ole tarjolla puitejärjestelyä tai dynaamista hankintajärjestelmää. Hanselin kilpailuttamiskonsultit ja lakimiehet ovat perehtyneet julkisiin hankintoihin, kilpailuttamiseen ja sopimusoikeuteen. Asiantuntijapalvelujen

käytöllä voi varmistua siitä, että hankinnat kilpailutetaan sääntöjen mukaisesti, mahdollisimman hyvillä sopimusehdoilla sekä hinta-, laatu- ja vastuullisuustekijät huomioituna. Tämä vapauttaa asiakkaan työaikaa muihin tehtäviin, pienentää hankintayksikön riskejä ja edistää parhaiden käytäntöjen jakamista.

Hankintatoimen kehittäminen

Hankintatoimen kehittämispalvelut tukevat hankintojen tehokkuutta ja taloudellisuutta sekä organisaation kykyä uudistua. Asiantuntijat tarjoavat analyysipalveluja sekä ehdotuksia ja ratkaisuja hankintojen tehokkaaseen

johtamiseen ja vastuulliseen toteuttamiseen. Heillä on käytössään monipuoliset työkalut ja tietoa hankintatoimen nykytilan analysoimiseksi sekä vaikuttavuuden parantamiseksi. Kehittämisprosessit syntyvät tiiviissä yhteistyössä asiakkaan kanssa.

KEHITTÄMISPROSESSI

LÄHTÖTILANNE

Analysoimme hankintojen nykytilan.

TAVOITTEET

Teemme kehittämis-suosituksen ja asetamme tavoitteet yhdessä.

SUUNNITTELU

Laadimme toimenpide-suunnitelman.

TOTEUTUS

Toteutamme yhdessä sovitut toimenpiteet.

Organisaatio

Kategoriahallinta

vastaa yhteishankintojen kilpailuttamisesta ja kehittämisestä sekä yhteishankintojen sopimus- ja toimittajahallinnasta. Yksikössä työskentelee eri toimialojen ja kilpailuttamisen asiantuntijoita.

Asiakkuus- ja hankintojen tuki

Yksikkö vastaa yhtiön myyntitoiminnasta, myynnin edistämisestä, markkinoinnista ja asiakaspalvelusta sekä yhteishankinta-asiakkaiden tukemisesta. Hankintojen tuki -tiimi palvelee ja auttaa asiakkaita puitejärjestelyjen ja dynaamisten hankintajärjestelmien sisäisissä, kevennetyissä kilpailutuksissa.

Lakiasiat ja kilpailutus

Yksikkö tarjoaa valtionhallinnon asiakkaiden tarjouskilpailujen toteuttamiseen liittyviä hankintojen asiantuntijapalveluja sekä juridisia asiantuntijapalveluja. Lisäksi yksikkö osallistuu yhteishankintojen kilpailutuksiin ja sopimushallintaan sekä hankintoihin liittyviin kehityshankkeisiin.

Hankintatoimen kehittäminen

Yksikkö tekee asiakaskohtaisia hankintatoimen kehittämisprojekteja ja on vahvasti mukana Hankintojen digitalisointi -toteutusohjelmassa. Yksikössä työskentelee hankintatoimen johtamisen ammattilaisia.

Talous, HR ja viestintä

Yksikkö koostuu nimensä mukaisesti taloushallinnon, viestinnän ja henkilöstöhallinnon tukitoiminnoista. Yksikkö vastaa yhtiön ulkoisesta ja sisäisestä laskennasta. Viestintä hoitaa yhtiön sisäistä ja ulkoista viestintää sekä vastuullisuusraportointia. Henkilöstöhallinto huolehtii resursoinnista ja osaamisen kehittämisestä.

Digitaaliset palvelut

vastaa järjestelmien ylläpidosta ja kehittämisestä. Yksikössä toimii myös sähköiseen kilpailuttamiseen erikoistunut ryhmä. Digitaaliset palvelut -yksiköllä on erittäin aktiivinen rooli valtionhallinnon digitalisointiin liittyvissä kehittämishankkeissa.

Sisäinen tarkastus

Sisäisen tarkastuksen tehtävänä on tukea hallitusta ja toimitusjohtajaa lain ja hallituksen työjärjestyksen mukaisissa valvontatehtävissä sekä huolehtia muista toimitusjohtajan ja hallituksen antamista tehtävistä sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan osa-alueilla. Sisäinen tarkastus raportoi hallitukselle.

Sisäisen tarkastuksen toiminto on ulkoistettu tilintarkastusyhteisö PricewaterhouseCoopers Oy:lle (PwC). Vuoden 2017 tarkastuskohteiksi hallitus päätti valtion sähköpuitejärjestelyn prosessit, sähköisen kilpailuttamisjärjestelmän sekä vuosien 2014–2016 sisäisten tarkastusten toimenpiteiden seurantatarkastukset.

Ensimmäisenä toteutettiin sähköpuitejärjestelyyn liittyvä tarkastus ja siinä tehdyt huomiot käsiteltiin valtion sähkönhankinnan seurantaryhmässä ja Hanselin hallituksessa. Muiden tarkastusten raportointi tehdään Hanselin hallitukselle helmikuussa 2018, jolloin sovitaan myös vuoden 2018 tarkastuskohteet.

Hanselin palveluille runsaasti kysyntää

Hanselin vuotta 2017 leimasi kasvu. Palveluita oli hankintatoimen kehittämisen myötä entisten kahden sijaan kolme, ja nämä kaikki myös kasvoivat volyymiltään vuoden aikana. Myös organisaation koko kasvoi liiketoiminnan kehityksen seurauksena, ja uusia hanselilaisia palkattiin 28.

Yhteishankinnat

Yhteishankintojen arvo vuonna 2017 oli 830 miljoonaa euroa (770 miljoonaa euroa vuonna 2016). Kilpailutusprojekteja tehtiin 24, ja niissä hankintapäätöksiä 60. Puitesopimuksia kehitettiin entistä paremmin tarpeita vastaaviksi ja esiselvityksiä käynnistettiin asiakkaiden pyynnöstä myös kokonaan uusista tuoteryhmistä, kuten virkistys- ja kulttuuriseteleistä sekä laboratoriotarvikkeista. Näiden osalta päätökset jatkosta tehdään vuonna 2018. Kehityshankkeita oli käynnissä useita, joista merkittävimpiä kategoriahallinnassa oli kevennettyjen kilpailutusten digitalisoinnin valmistelu Hanki-palvelussa, minkä osalta käyttöönotto tapahtuu 2018 sekä dynaamisen hankintajärjestelmän käyttöönoton valmistelu ja pilotointi. Dynaaminen hankintajärjestelmä (DPS) on täysin sähköinen hankintamenettely, joka on avoin kaikille soveltuvuuksedot täyttävälle tarjoajille koko kestopan ajan. Myös palvelukeskustyhteistyöhön panostettiin. Kategorioita oli vuoden lopussa 17, kun ajoneuvo- ja kuljetuspalvelut jaettiin kahdeksi uudeksi kategoriaksi: ajoneuvopalveluihin sekä kuljetus- ja logistiikkapalveluihin. Näiden alla puitejärjestelyjä oli 80.

Hankintojen asiantuntijapalvelut

Asiantuntijapalvelujen myynti kasvoi 1,5 miljoonaan euroon (1,3 miljoonaa vuonna 2016). Asiantuntijapalveluja tarjottiin yhteensä 196 asiakaskohtaisessa kilpailutuksessa ja hankintoihin liittyvässä kehittämishankkeessa

(162 hanketta vuonna 2016). Kilpailutuspalvelujen osuus asiantuntijapalvelujen liikevaihdosta oli 1,26 miljoonaa euroa. Asiakaskohtaisten kilpailutusten yhteenlaskettu arvo oli noin 500 miljoonaa euroa (339 miljoonaa euroa vuonna 2016).

Vuoden 2017 suurimmat kilpailutuspalvelujen asiakkuudet olivat Tulli, Valtiokonttori, Palkeet ja Liikennevirasto. Suuri osa hankinnoista oli tietojärjestelmiä ja muita it-toimintoihin liittyviä, mutta joukossa oli myös muita yhteiskunnallisesti merkittäviä hankintoja, kuten sotainvalidien kuntoutuspalvelujen kilpailutus. Yksikön asiakaspalaute on ollut positiivista, arvosana asteikolla 1–5 oli 4,6 (ed. vuosi 4,6). Vuoden 2017 aikana alettiin myös kerätä systemaattisesti tietoa kilpailutuksilla aikaansaaduista säästöistä sekä muista toteutettuun hankintaan liittyvistä hyödyistä.

Hankintatoimen kehittämispalvelut

Hankintatoimen kehittämispalveluiden ensimmäisen toimintavuoden myynti oli 240 tuhatta euroa. Toteutettujen asiakastoimeksiantojen lukumäärä oli 19 ja ne toteutettiin 15 eri asiakkaalle. Vuoden 2017 suurimmat kehittämispalvelujen asiakkuudet olivat Senaatti-kiinteistöt, valtiovarainministeriö ja Säteilyturvakeskus. Suurimmat toimeksiannot olivat tyypiltään hankintatoimen kehittäjä-palvelua, jossa Hanselin kehityspäällikkö työskentelee osana asiakkaan organisaatiota tyypillisesti noin kolme päivää viikossa useamman kuukauden ajan. Muut toimeksiannot ovat tyypiltään kehittämisprojekteja, jotka vuonna 2017 olivat tyypillisimmin hankinnan nykytilan selvityksiä, spend-analyysyjä, hankintaohjauksen ja organisoimisen kehittämistä tai valmennuksia.

Ammattilaisia, joiden osaamiseen uskaltaa nojata

Tietojärjestelmien kilpailutukset eivät aina mene kuin suomenruotsalaisissa viihdeohjelmissa, mutta Haaga-Heliassa Hanselin tuella tehdyt hankintaprojektit paljastivat sekä tekijänsä että järjestelmien tulevat käyttäjät.

Vahva asiantuntijuus poisti ylimääräiset huolenaiheet

Haaga-Helia ammattikorkeakoulu hankki kesän 2017 korvalla kaksi merkittävää tietojärjestelmää. Laajat HR- ja projektinhallintajärjestelmät kilpailutettiin Hanselin tuella, jonka ansiosta Haaga-Helian asiantuntijat pystyivät keskittymään omaan ydinosaamiseensa.

Vaatimuksia Haaga-Helian uudelle projektinhallintajärjestelmälle riitti: yhdeltä ja samalta järjestelmältä tulisi onnistua sekä koko projektisalkun että yksittäisen projektin hallinnointi. Myös resursointi, aikataulutus, arkistointi ja ajankäytön seuranta haluttiin tämän yhden ja saman järjestelmän sisään.

Aiemmin yksityisellä sektorilla työskennellyt innovaatiojohtaja Jatta Jussila-Suokas kertoo, että vielä viime keväänä julkiset hankinnat olivat hänelle kartoittamaton maasto.

”Ennen kilpailutuksen aloitusta käytimme puoli vuotta järjestelmän vaatimusten määrittelyyn. Haastavaksi osoittautuneen vaiheen jälkeen juristimme ehdotti yhteydenottoa Hanseliin. Hansel ei ollut minulle entuudestaan tuttu kumppani, joten en tiennyt mitä odottaa.”

Hanselin tehtäväksi tuli viedä hankinta onnistuneesti maaliin.

Hanselin tehtäväksi tuli viedä hankinta onnistuneesti maaliin. Kilpailutuskonsultista ja hankintajuristista muodostunut tiimi huolehti, että kilpailutus hoidetaan lain vaatimalla tavalla. Myös tarjouspyyntöasiakirjat, sopimusehdot ja muut sopimustekniset asiat kulkivat Hanselin kautta.

”Kilpailutuskonsultti pystyi katsomaan hankintaa ulkopuolisin silmin, ja tekemään hyviä tarkennuksia esimerkiksi sanamuotoihin. Etenkin kilpailutuksessa käytetyn pisteytysmallin luomisessa Hanselistä oli iso apu, emmekä olisi kyenneet siihen yksin.”

Kerrankin vain yhdessä roolissa

Hankintaprojektissa Haaga-Helian rooliksi jäi miettiä, mitä kaikkea projektinhallintajärjestelmältä halutaan. Jatta Jussila-Suokas kertoo työkuorman helpottuneen huomattavasti siitä, että joku muu mietti ja hoiti itse kilpailutuksen.

”Olen vuosien ajan johtanut isoja tutkimuskokonaisuuksia, ja taustaani vasten voin todeta, että projekti oli todella taidokkaasti johdettu. Sain olla puhtaasti asiantuntijaroolissa, ja pystyin jo kilpailutuksen aikana luottamaan siihen, ettei hankintaprosessista ilmene kritisoitavaa jälkikäteen.”

Kilpailutuksen tuloksena Haaga-Helia sai monipuolisen softan ja toimittajan, joka ymmärtää käyttäjiensä tarpeet.

”Julkinen hankinta on vaativa prosessi, mutta oma kilpailuksemme meni lopulta täydellisesti. Näin jälkikäteen ajatellen tekisin eri tavalla vain sen, että olisimme ottaneet Hanselin mukaan jo aiemmin, emmekä olisi jääneet tuskailemaan määrittelyjen kanssa yksin niin pitkäksi aikaa. Jos eteeni tulevaisuudessa osuu vastaavan koluokan hankinta, soitan varmasti samoille kavereille.”

Yllättävän hauskaa hankintaa

HR-asiantuntija Sanna Nurminen toimi projektipäällikönä Haaga-Helian uuden HR-tietojärjestelmän hankinnassa ja käyttöönotossa. Järjestelmän tuli pystyä vastaamaan yli 630 työntekijästä huolehtivan HR-yksikön monipuolisiin tarpeisiin, ja sen odotettiin sujuvoittavan HR-prosesseja digitaalisin ratkaisuin.

”Halusimme asiakaslähtöisen järjestelmän, joka tukee strategisten tavoitteidemme saavuttamisessa ja mahdollistaa esimerkiksi henkilöstön osaamisen paremman hyödyntämisen”, Sanna Nurminen kertoo.

Hansel otettiin mukaan jo projektin alkuvaiheessa. Hankinta haluttiin tehdä nopealla aikataululla.

”Kun kerroimme tiukahkon aikataulutoiveemme, kukaan ei mutissut, vaan projektia lähdettiin edistämään ripeästi ja positiivisella vireellä. Hanselin viestintä oli hyvin ennakkoivaa, joten oli helppo olla asiakas. Palaveerasimme parhaimmillaan jokaisen viikon perjantaina, mutta viikon viimeiset palaverit sujuivat silti aikaansaavissa ja hauskoissa tunnelmissa”, Sanna kertoo.

Tarjouspaketista tuli 100-sivuinen. Järjestelmältä edellytetyjä pakollisia vaatimuksia oli lopulta yli 200, vaikka niitä kevennettiin alkuperäisestä teknisen vuoropuhelun aikana. Sanna Nurminen kertoo aineistosta olleen olennaista hyötyä järjestelmän käyttöönoton yhteydessä.

Mitä seuraavaksi kilpailutettaisiin?

Haaga-Helian uusi HR-järjestelmä tarjoaa tukea työsuhteen koko elinkaaren ajalle rekrytoinnista osaamisen kehittämiseen ja lopulta työtodistukseen saakka.

”Yhteistyössä Hanselin kanssa opin julkisten hankintojen tekemisestä paljon uutta, ja suosittelen lämpimästi hankintojen tekemistä Hanselin tuella. Viimeisessä hankintapalaverissa ajatukseni oli, että tähän on mukavaa, mitä seuraavaksi kilpailutettaisiin?”

Asiakkaan onnistuminen keskiössä

Hanselin asiakaskeskeisyyden pohja rakennetaan kuuntelemalla asiakasta ja syventämällä asiakasymmärrystä. Asiakkaiden muuttuviin tarpeisiin vastattiin vuonna 2017 uusilla palveluilla sekä kokonaisyötyjä valtiolle tuovalla asiakkuusstrategialla.

Hanselin asiakkuudet ja sidosryhmäviestintä -yksikkö vastaa yhtiön myynnin edistämisestä, markkinoinnista ja asiakaspalvelusta sekä sidosryhmäyhteistyöstä. Yksikön liiketoimintastrategian kärki kohdistui koko Hanselin asiakaskunnan yhteiseen haltuunottoon ja asiantunteumuksen vahvistamiseen.

”Vuosittain toteutettavassa asiakaskyselyssä nousi esiin toive asiakkaiden ydintoiminnan paremmasta tuntemuksesta. Tämän myötä tehostimme asiakastyötä ja kasvatimme asiakkuuspäälliköiden määrää viidestä kuuteen. Panostukset ja asiakkuustyön korkea laatu näkyvät muun muassa puutejärjestelyjen myynnissä, jossa tehtiin ennätystulos”, asiakkuusjohtaja Petri Kalavainen kertoo.

Yksikön vuoden 2017 fokuksiin kuului erityisesti hankintaosaamisen vahvistaminen.

”Kentältä on kuulunut tarve hankintatoimen organisointiin, minkä johdosta Hansel on tehnyt merkittäviä panostuksia hankintatoimen kehittämispalveluihin. Vaikka kehittämispalveluita ei ole tarjottu vielä kauan, asiakkaamme tietävät jo, mistä on kyse ja palvelun kysyntä on kasvussa.”

Työn yhteiskunnallinen vaikuttavuus syntyy hankintatoimen tehostumisesta.

Hankintaosaamisen kehittyminen hyödyttää organisaatioiden itsensä lisäksi myös valtion toimintaa kokonaisuudessaan. Työn yhteiskunnallinen vaikuttavuus syntyy hankintatoimen tehostumisesta ja siitä, että Hansel pystyy tukemaan asiakasorganisaatioita näiden ydintehtävien saavuttamisessa.

Näköpiirissä asiakaskunnan kasvua

Vuoden 2017 aikana Hanselin toimintaympäristössä ei tapahtunut merkittäviä muutoksia. Muutoksia saattaa kuitenkin olla tulossa, sillä toteutuessaan sote-uudistus vaikuttaa voimakkaasti Hanselin asiakkuuksiin.

”Mahdollista maakuntauudistusta silmällä pitäen olemme valmistelleet uutta asiakkuudenhoitomallia. Hanselin tarjoamien palvelujen laajentuessa myös segmentointi ja sen pohjalle perustuvat mittarit kaipaavat lisätarkastelua. Asiakaskeskeisyyden ja muiden strategisten tavoitteidemme halutaan näkyvän jossain muodossa jokaisen työntekijän tavoitteissa ja mittareissa.”

Pohjaa segmentoinnille luotiin muun muassa asiakasohjautuvan työn valmennuksissa, ja työtä jatketaan vuoden 2018 aikana.

Konkretiaa kärkihankkeisiin

Hallituksen rakenteelliset uudistukset ovat vaikuttaneet merkittävästi Hanselin päivittäiseen asiakastoimintaan ja sen painopisteisiin. Petri Kalavainen kertoo, että valtiovarainministeriön asettamia tavoitteita tuettiin esimerkiksi laajalla virastokierroksella, jonka myötä Hanselin asiakkuuspäälliköt tapasivat hankinta-alan ammattilaisia yli 70 asiakasorganisaatiossa.

”Virastotapaamisten päämääränä oli vahvistaa asiakkaiden osaamista esimerkiksi sähköisten työvälineiden ja hankintadatan hyödyntämisessä sekä muissa Handi-ohjelman mukaisissa tavoitteissa. Näihin kuuluu mm. sähköisen kilpailutusjärjestelmän laaja käyttöönotto, jossa olemme Euroopan kärkeä. Samalla vahvistimme omaa tietämystämme asiakkaiden tarpeista, ja loimme pohjaa tuleville yhteistyökuvioille”.

Henkilöstö

Vuoden 2017 päättyessä Hansel Oy:n palveluksessa oli 94 henkilöä. Vuoden aikana aloitti 28 uutta työntekijää ja kahdeksan irtisanoutui. Hanselin asema hankintatoimen aitiopaikalla toimi ponnahduslautana usealle ammattilaiselle uusiin haasteellisiin tehtäviin. Yrityksestä irtisanoutuneille on pidetty lähtöhaastattelu, jossa on kartoitettu työssä viihtyminen, tarve työyhteisön kehittämiselle ja mahdollisuudet ammatilliselle kasvulle.

Työehtosopimus ja yhteistoiminta henkilöstöryhmien kanssa

Hanselin työehtosopimus on neuvoteltu Palvelualojen työnantajat PALTA ry:n ja Ylemmät Toimihenkilöt YTN ry:n toimesta. Sopimus on voimassa toistaiseksi. Yhtiön koko

henkilöstö toimitusjohtajaa lukuun ottamatta kuuluu työehtosopimuksen piiriin. Henkilöstöä edustaa työehtosopimuksen mukaisesti työntekijöiden keskuudesta valittu luottamusmies ja hänen varamiehensä.

Henkilöstön etuja ajaa myös henkilöstöyhdistys (Hanselin ylemmät toimihenkilöt ry), joka on Ylemmät Toimihenkilöt YTN ry:n jäsenjärjestö. Noin puolet Hanselin henkilökunnasta kuuluu ammattiliittoihin. Työehtosopimus ja työsuhteeseen liittyvä ohjeistus on esitelty yhtiön intranetsivuilla.

Henkilöstön avainluvut 2017

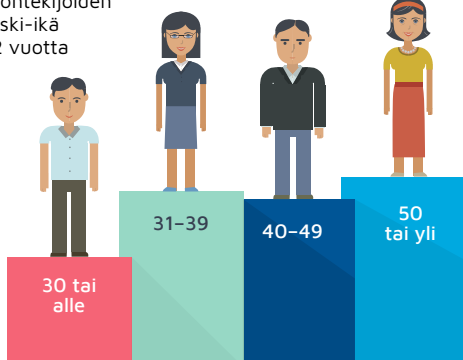
Miehiä
45

Naisia
49

Ikäjakama
Työntekijöiden
keski-ikä
42 vuotta

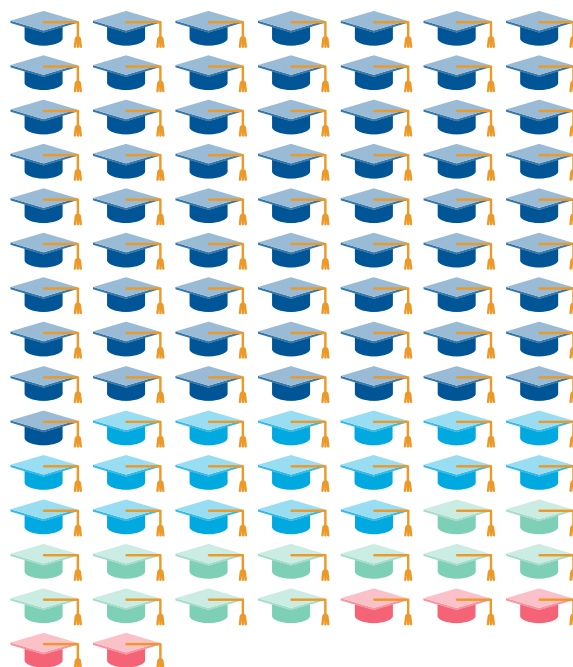

Ylempi korkeakoulu-tutkinto
64%

Alempi korkeakoulu-tutkinto
18%

Keskiasteen tutkinto + muut
13%

Ilman ammatillista tutkintoa
5%

Hansel nuorentui

Henkilömäärä

	2017	2016	2015	2014	2013
Henkilömäärä tilikauden lopussa (HTV)	90	72	74	77	73
Henkilömäärä keskimäärin tilikauden aikana (HTV)	83	73	73	75	71
Voimassa olevia työsuhteita yhteensä 31.12.	94	75	76	80	79
Voimassa olevista työsuhteista vakituisia 31.12.	90	75	74	77	77
Voimassa olevista työsuhteista määräaikaista 31.12.	4	0	2	3	2
Kokoaikaisia määräaikaista työsuhteita 31.12.	3	0	0	2	1
Osa-aikaisia määräaikaista työsuhteita 31.12.	1	0	2	1	1
Kokoaikaisia työsuhteita (määräaikaisten ja vakituisten) 31.12.	91	73	74	79	78
Äitiys-/hoitovapaalla keskimäärin	2	1	1	2	4
Vakituiset työsuhteet 31.12., %	96,0	100,0	97,4	96,2	97,5
Määräaikaisten työsuhteet 31.12., %	4,0	0,0	2,6	3,8	2,5

Sukupuolijakauma

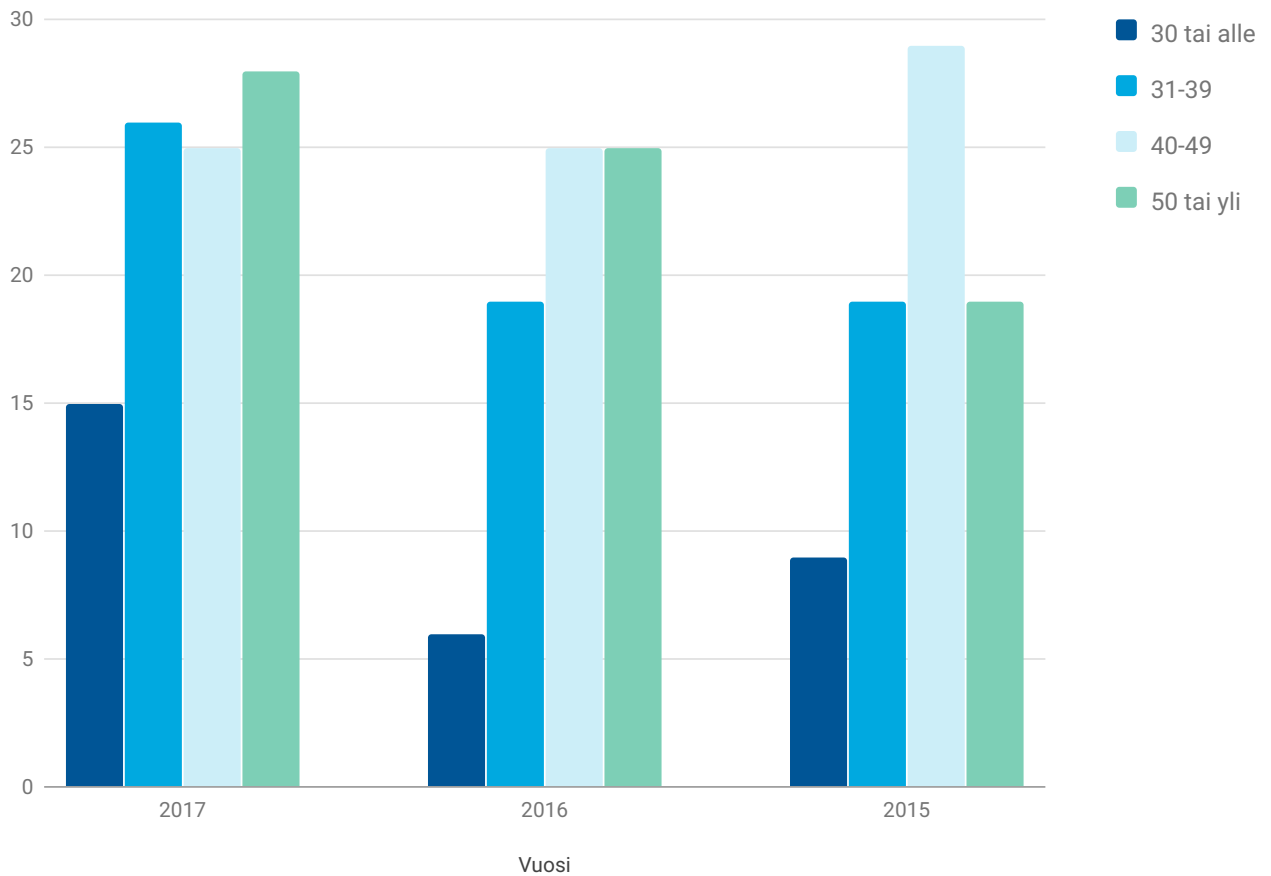
Hanselissa on lain vaatima tasa-arvosuunnitelma, jossa esitetään toimenpiteet tasa-arvon varmistamiseksi ja syrjinnän estämiseksi. Yhtiössä seurataan naisten ja miesten sijoittumista eri tehtäviin sekä palkkojen kehittymistä ja palkkaeroja.

	2017	2016	2015	2014	2013
Miehet	45	36	38	34	34
Naiset	49	39	38	45	44

Työsuhteiden keskimääräinen pituus

Työvuosia	2017	2016	2015	2014	2013
40 tai yli	2	2	2	5	5
30–39	3	3	3	3	4
20–29	0	0	0	0	0
10–19	21	16	15	9	6
4–9	26	31	32	33	33
1–3	15	14	19	23	24
alle vuosi	27	9	5	6	6
Henkilömäärä yhteensä	94	75	76	79	78

Ikäjakauma

Henkilöstön vaihtuvuus

	2017	2016	2015	2014	2013
Uusia työsuhteita	28	10	8	11	12
joista määräaikaiseen työsuhteeseen	5	1	5	6	7
Päättäneitä työsuhteita	10	11	11	10	11
joista eläkkeelle siirtyneitä	1	0	3	1	0
Määräaikainen työsuhte päättyi	1	2	4	5	8
Irtisanoutuneiden määrä	8	9	3	4	3
Irtisanottujen määrä	0	0	1	0	0
Keskimääräinen vaihtuvuus, %	20,0	14,0	12,5	13,1	14,6
Lähtövaihtuvuus, %	11,0	14,7	14,5	12,5	13,9
Lähtövaihtuvuus, irtisanoutuneet, %	9,0	12,0	3,9	5,0	3,8

Uudet työntekijät

Miehiä	Naisia	30 v tai alle	31–39 v	40–49 v	yli 50 v
48 %	52 %	50 %	25 %	14 %	11 %

Sairauspoissaolot ja tapaturmat

	2017	2016	2015	2014	2013
Poissaoloon johtaneiden tapaturmien lukumäärä vuodessa	2	5	4	2	5
Työaikana sattuneiden tapaturmien lukumäärä vuodessa	2	1	1	1	2
Kuolemantapaukset	0	0	0	0	0
Sairauspoissaolot (sis. sairaan lapsen hoidon), pv/HTV	3,5	6,1	9,7	9,0	6,6
Sairauspoissaolot (ilman sairaan lapsen hoitoa), pv/HTV	3,1	5,0	8,6	7,6	5,4
Lyhyet (1–3 pv) sairauspoissaolot (ilman sairaan lapsen hoitoa), pv/HTV	2,1	2,6	3,0	2,5	2,3
Sairastettu yhteensä (ilman sairaan lapsen hoitoa), HTV	1,1	1,6	2,7	2,4	1,6
Sairauspoissaoloprosentti (sis. sairaan lapsen hoidon)	1,5	2,6	4,1	3,8	2,8
Sairauspoissaoloprosentti (ilman sairaan lapsen hoitoa)	1,3	2,1	3,6	3,4	2,3
Terveystenhoitoon käytetyt varat, €/hlö/vuosi	351	465	657	721	596
Henkilöstön virkistämiseen käytetyt varat, €/hlö/vuosi	260	397	314	456	514

Koulutus

	2017	2016	2015	2014	2013
Ylempi korkeakoulututkinto, %	64	61	63	58	55
Alempi korkeakoulututkinto, %	18	19	17	13	12
Keskiasteen tutkinto + muut tutkinnot, %	13	13	15	19	23
Ilman ammatillista tutkintoa, %	5	7	5	10	11
Koulutuspäiviä, pv/hlö/vuosi	5	5	5	5	4
Koulutuspäiviä, pv/hlö/vuosi, esimiehet	8	6	9	8	6
Koulutuspäiviä, pv/hlö/vuosi, muut	4	4	4	5	3
Koulutuspäiviä, pv/hlö/vuosi, naiset	5	4	5	5	4
Koulutuspäiviä, pv/hlö/vuosi, miehet	4	5	5	6	3
Ulkoa ostetut koulutuspalvelut, €/hlö/vuosi	1 622	1 341	1 149	1 298	789

Yhteishankintayksikön toiminta

Hansel Oy on valtion yhteishankintayksikkö, jonka tavoitteena on tuottaa valtiolle säästöjä kilpailuttamalla ja ylläpitämällä palveluita ja tuotteita koskevia yhteishankintasopimuksia ja tarjota asiakkailleen hankintojen asiantuntijapalveluita. Yhteishankintayksikön tehtävä ja rooli on määritelty julkisia hankintoja koskevassa lainsäädännössä, Hansel Oy:tä koskevassa laissa ja valtion hankintastrategiassa. Yhtiön asiakkaita ovat ministeriöt ja niiden alaiset virastot sekä eräät muut valtion yksiköt.

Hanselin asiakkaat voivat tehdä hankintoja ilman omaa erillistä kilpailutusta käyttämällä yhtiön tarjoamia palveluita. Yhteishankintoina toteutetut hankinnat tuottavat valtiolle huomattavia säästöjä sekä hinnoissa että prosessikustannuksissa.

Yhteishankintayksikkö edistää toiminnallaan laadukkaiden hankintojen tekemistä ja toimittajien tasapuolista kohtelua hankintojen tarjouskilpailuissa. Hanselin tavoit-

*Yhteishankintayksikkö
edistää toiminnallaan
laadukkaita hankintoja.*

teenä on myös edistää kilpailua ja järjestää tarjouskilpailut siten, että markkinat toimivat tehokkaasti.

Hansel on täysin valtion omistuksessa oleva voittoa tavoittelematon osakeyhtiö, joka toimii valtiovarainministeriön omistajaohjauksessa. Yhtiö rahoittaa toimintansa toimittajilta perittävällä yhteishankintojen palvelumaksulla ja asiantuntijapalvelujen myynnillä. Palvelumaksu, joka perustuu tehtyihin hankintoihin, voi olla suuruudeltaan enintään 1,50 prosenttia, keskimääräinen palvelumaksu vuonna 2017 oli 1,04 prosenttia (1,06 prosenttia vuonna 2016).

Yhtiön taloudellinen asema ja toiminnan tunnusluvut

Hanselin puitejärjestelyillä tehtiin yhteishankintoja vuonna 2017 yhteensä 826 miljoonalla eurolla (771 miljoonaa vuonna 2016). Edelliseen vuoteen verrattuna kasvua oli 56 M€ eli 7,3 prosenttia. Euromääräisesti kasvua edelliseen vuoteen verrattuna tuli erityisesti IT-laitteet-, kone- ja palvelut ja -laitteet- sekä talous- ja rahoituspalvelut -kategorioissa.

Laskua edelliseen vuoteen verrattuna taas oli energia- ja turvallisuustekniikka-kategorioissa. Yhtiön liikevaihto

to vuonna 2017 oli yhteensä 10,4 miljoonaa euroa (9,6 miljoonaa euroa vuonna 2016). Liikevaihto muodostui yhteishankintojen palvelumaksuista 8,6 miljoonaa euroa (8,2 miljoonaa euroa vuonna 2016), asiantuntijapalveluiden myynnistä 1,5 miljoonaa euroa (1,3 miljoonaa euroa vuonna 2016) ja muista käyttömaksuista ja tuotoista yhteensä 297 tuhatta euroa (76 tuhatta euroa vuonna 2016). Tilikauden tulos vuonna 2017 oli 184 tuhatta euroa (406 tuhatta euroa vuonna 2016). Yhtiön taloudellinen asema on vahva.

Taloudelliset tunnusluvut

	2017	2016	2015	2014	2013
Yhteishankinnat, t€	826 482	770 533	696 575	714 584	694 990
Liikevaihto, t€	10 435	9 598	9 072	9 268	8 679
Liikevoitto, t€	203	451	388	239	173
ja sen osuus liikevaihdosta, %	1,9	4,7	4,3	2,6	2,0
Tilikauden voitto, t€	184	406	367	235	195
Taseen loppusumma, t€	19 252	19 150	19 981	17 402	17 073
Oma pääoma, t€	16 241	16 057	15 651	15 284	15 048
Omavaraisuusaste, %	84,4	83,8	78,3	87,8	88,1
Henkilöstö tilikauden lopussa (aktiivinen työpanos), HTV	90	72	74	77	73

Yhtiön palvelut

Yhteishankinnat

Hanselilla oli vuoden lopussa yhteensä 80 puitejärjestelyä (78 puitejärjestelyä 31.12.2016) ja osa-alueet mukaan lukien kilpailutettuja kokonaisuuksia oli yhteensä 161 (192 vuonna 2016). Hanselilla oli vuoden 2017 lopussa yhteensä 380 sopimustoimittajaa (369 vuoden 2016 lopussa). Perinteisten puitejärjestelyjen lisäksi vuoden 2017 lopulla Hansel teki ensimmäisen dynaamisen hankintajärjestelmän (Dynamic Purchasing System, DPS) koittimaan pitkäaikaismajoituspalveluista. Vuonna 2018 on tarkoitus tehdä lisää dynaamisia hankintajärjestelmiä.

Hanselin suurin puitejärjestely oli Työterveyshuollon palvelut, jonka hankinta-arvo oli 61 miljoonaa euroa (62 miljoonaa euroa vuonna 2016). Toiseksi suurin puitejärjestely oli Sähkö päätyen 60 miljoonan euron arvoon (74 miljoonaa euroa vuonna 2016). Kolmannelle sijalle suuruusjärjestyksessä tuli Tietokoneet 54 miljoonan euron volyymillä (45 miljoonaa euroa vuonna 2016).

Euromääräisesti laskettuna Hanselin puitejärjestelyjä hyödynsivät eniten valtiovarainministeriön, opetus- ja kulttuuriministeriön, puolustusministeriön, sisäministeriön ja työ- ja elinkeinoministeriön hallinnonalat. Puitejärjestelyjen käyttöä edistetään pääasiallisesti markkinointiviestinnän keinoin. Asiakkaille tarjotaan henkilökohtaisen palvelun lisäksi monipuolisia sähköisiä palveluja. Hansel järjestää vuosittain asiakas- ja toimitajatapahtumia, joiden tavoitteena on myynnin edistäminen ja kokemusten vaihto puitejärjestelyihin liittyen.

Valtion sähköhankinta toteutetaan keskitetysti Hanselin puitesopimuksella ja siihen liittyy sähkön hinnan suojaaminen hyödykejohtamisella valtion sähkön suojausstrategian mukaisesti. Hansel vastaa tämän portfolion hallinnoinnista ja on johdannaisopimusten vastapuoli asiakkaidensa puolesta. Johdannaiskauppa on Hanselille läpikulkuerä, kaikki siihen liittyvät kulut ja tuotot laskutetaan täysmääräisenä edelleen Hansel -portfolioon liittyneiltä asiakkailta (lisätietoja liitetiedossa 5.2).

Kilpailutuspalvelut

Perinteisten kilpailutuspalveluiden rinnalla Hansel alkoi vuoden 2016 lopulla tarjota asiakkailleen myös hankintatoimen kehittämispalveluita. Vuonna 2017 nämä toiminnot eriytettiin omiksi liiketoiminnoiksi strategian mukaisesti.

Asiakkaille tarjotaan henkilökohtaisen palvelun lisäksi monipuolisia sähköisiä palveluja.

Kilpailutuspalveluiden myynti vuonna 2017 oli 1,3 miljoonaa euroa (1,3 miljoonaa euroa vuonna 2016). Kilpailutuspalveluiden hintaa alennettiin 1.6.2017 alkaen 1 000 euron päivähinnasta 900 euroon ja ns. MinikisaPlus -palvelun hintaa alennettiin 1000 eurosta 700 euroon 1.4.2017 alkaen. MinikisaPlus -palvelu tarkoittaa asiakkaan Hanselille ulkoistamia puitejärjestelyn sisäisiä kevennettyjä kilpailutuksia, näiden osuus kilpailutuspalveluiden liikevaihdosta oli 157 tuhatta euroa (104 tuhatta euroa vuonna 2016).

Laskutettavien kilpailuttamishankkeiden lukumäärä vuonna 2017 oli 132 (162 kpl vuonna 2016) ja niiden yhteenlaskettu arvo noin 500 miljoonaa euroa (339 miljoonaa euroa vuonna 2016). Vuoden 2017 suurimmat asiakkuudet olivat Tulli, Valtiokonttori, Palkeet ja Liikennevirasto. Suuri osa kilpailutuspalveluista liittyy tietojärjestelmiin tai muihin it-toimintoihin, mutta joukossa oli myös muita yhteiskunnallisesti merkittäviä hankintoja, kuten sotainvalidien ja sotaveteraanien kuntoutuspalvelujen kilpailutus Valtiokonttorille. Yksikön asiakaslaute on ollut positiivista, arvosana asteikolla 1–5 oli 4,6 (edellinen vuosi niin ikään 4,6). Vuonna 2017 yksikössä on käynnistetty hankintojen vaikuttavuuteen liittyvä selvitystyö, jossa aikaansaatuun säästöjen lisäksi arvioidaan hankkeiden yhteiskunnallista merkitystä.

Hankintatoimen kehittämispalvelut

Hankintatoimen kehittämispalveluiden kysyntä lähti hyvin liikkeelle vuonna 2017 päätyen 240 tuhannen euron liikevaihtoon (69 tuhatta euroa vuonna 2016). Kehittämispalvelujen tarkoituksena on nimensä mukaisesti auttaa asiakasta kehittämään omaa hankintatointaan, palvelu voi koostua erilaisista analytiikkapalveluista, hankintasuunnitteluun, hankintojen organisointiin ja vastuullisuuteen liittyvistä palveluista tai esimerkiksi vuokrahankintapääällikköpalvelusta. Yksikkö on mukana työ- ja elinkeinoministeriön käynnistämässä kestävien ja innovatiivisten julkisten hankintojen verkostomainen osaamiskeskus -hankkeessa.

Katsaus vuoden 2017 tapahtumiin

Hanselin tehtävänä on lisätä tuottavuutta valtion hankintatoimeen ja toimia valtion hankintatoimen uudistajana. Strategisia painopistealueita ovat asiakas keskiössä -toimintamallin tuominen kaikkeen toimintaan ja yhteishankintojen tarjoaman kehittäminen sekä innovatiivisten ja vastuullisten julkisten hankintojen muutosagenttina toimiminen hyödyntäen moderneja digitaalisia ratkaisuja. Työntekijöille yhtiö haluaa tarjota joustavia ja tehokkaita työnteon muotoja mahdollistaen jatkuvan osaamisen kehittämisen.

Hansel on vahvasti mukana valtiovarainministeriön johtamassa Valtion hankintojen digitalisointi -toteutusohjelmassa (Handi). Tämän hankkeen alaisuudessa Hansel jatkoi hankintadatapalvelujen kehittämistä ja julkaisi syyskuussa valtion ostolaskuaineistoa avoimena datana ja Tutkihankintoja.fi -palveluna. Palvelun ulkopuolelle on kuitenkin jätetty puolustusministeriön hallinnonala ja eräitä muita erityisesti turvallisuuteen liittyviä yksiköitä. Lisäksi Hansel tuotti virastoille hankintojen suunnitteluun liittyvän verkkopalvelun, jossa valtion kilpailutuskalenteri näkyy toimittajille. Viranomaistietojen automaattisen tarkastuksen työkalu eNest avattiin virastojen käyttöön vuonna 2017.

Uusi hankintalainsäädäntö tuli voimaan vuoden 2017 alussa. Hankintalakiuudistuksen tavoitteena oli yksinkertaistaa hankintamenettelyjä ja tehostaa julkisten varojen käyttöä, parantaa pk-yritysten mahdollisuuksia osallistua tarjouskilpailuihin sekä edistää vastuullisuuteen sekä innovatiivisuuteen liittyviä näkökohtia hankinnoissa.

Uusi hankintalaki on tuonut jonkun verran joustavuutta hankintamenettelyihin, kuten mahdollisuuden täsmentää ja tarkentaa tarjouksia sekä dynaamisen hankintajärjestelmän ja neuvottelumenettelyjen käytön helpottamisen. Toisaalta esimerkiksi ESPD-lomakkeiden käyttäminen sekä rikosrekisteriotteiden tarkastaminen on lisännyt huomattavasti hankintayksiköiden ja tarjoajien hallinnollista taakkaa. Uuteen hankintalakiin liittyy lisäksi eräitä käytännössä hankalia siirtymäkauden järjestelyjä, kuten puitejärjestelyjen sisäisiin kilpailutuksiin liittyvä lainvalinta. Uutta hankintalakia on vuoden 2017 loppuun menneessä sovellettu markkinaoikeudessa vain noin 30 tapauksessa, joten soveltamiskäytäntö on vielä vakiintumaton.

Hansel-lain muuttamista koskeva hallituksen esitys (HE 63/2017 vp) annettiin eduskunnalle kesäkuussa 2017.

Hallituksen esityksessä ehdotetaan lisättäväksi Hanselin asiakaspiiriin maakunnat sekä niiden hankintayksiköt. Lakimuutos liittyy valmisteilla olevaan maakuntauudistukseen sekä sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämisuudistukseen. Lakiehdotuksessa esitetään myös Hanselin tehtäviin lisättäväksi hankintatiedon käsittely sekä ehdotetaan tiedonsaantioikeutta valtion hankintayksiköiden hankintatietoon. Esityksessä ehdotetaan myös Hanselille mahdollisuutta osallistua kansainvälisiin yhteishankintoihin hankintalaissa säädetyllä tavalla.

Lakiehdotusta on käsitelty eduskunnan talousvaliokunnassa. Käsittely on kuitenkin pysähtynyt odottamaan valinnanvapauslainsäädännön antamista ja maakuntalainsäädännön etenemistä eduskunnassa.

Hansel Oy:llä oli vuoden 2017 lopussa vireillä sekä korkeimmassa hallinto-oikeudessa että markkinaoikeudessa yksi valitus. Vuonna 2017 yhtiö sai yhden päätöksen korkeimmasta hallinto-oikeudesta. Päätöksessä korkein hallinto-oikeus hylkäsi valituksen. Samana vuonna yhtiö sai markkinaoikeudelta kolme päätöstä, joissa kaikissa valitus hylättiin. Lisäksi yhtiö sai vuonna 2017 markkinaoikeudelta kahteen puitejärjestelykilpailutukseen päätökset, joissa asiat jätettiin sillensä.

Hansel seuraa julkisten hankintojen käsittelyä Euroopan unionissa. Hansel on mukana Euroopan valtioiden keskeisten yhteishankintayksiköiden yhteistyöryhmässä. Tässä ryhmässä ovat Hanselin lisäksi muun muassa seuraavat yhteishankintayksiköt: Tanskan SKI, Ruotsin Kammarkollegiet, Itävallan BBG, Italian Consip ja Portugalin ANCP. Lisäksi vuoden 2017 aikana Hansel on aloittanut vastuullisuusyhteistyön ruotsalaisen SKL Kommentuksen kanssa.

Olenneiset tapahtumat tilikauden päättymisen jälkeen

Helmikuussa 2018 yhtiön johtoryhmää täydennettiin nimeämällä johtoryhmän jäseneksi digitaalisen liiketoiminnan johtaja (CDO) Mikko Saavalainen.

Vuoden 2018 alussa yhtiö sai markkinaoikeudelta päätöksen, jossa valitus hylättiin. Tästä markkinaoikeuden päätöksestä on valitettu korkeimpaan hallinto-oikeuteen.

Liiketoiminnassa ei ole tapahtunut oleellisia muutoksia tilikauden päättymisen jälkeen.

Riskit ja riskienhallinta

Hanselin riskit liittyvät erityisesti puitejärjestelyjen kilpailuttamiseen ja sopimushallintaan. Hansel vähentää kilpailuttamiseen liittyviä riskejä hankintalainsäädännön hyvällä osaamisella ja noudattamalla yhtiön kilpailuttamisprosessia. Yhtiöllä on käytössään kilpailuttamista koskeva sisäinen ohjeistus ja laadunvarmistus. Valtion Sähkö-puitejärjestelyyn liittyvä erityinen riski koskee valtion sähköjohdannaisia, jotka ovat Hanselin nimissä (liitetieto 5.2), vaikka johdannaisten tulos veloitetaan asiakkailta sellaisenaan.

Sopimustoimittajien taloudelliset, tekniset ja ammatilliset edellytykset suoriutua hankintojen toteuttamisesta tarkastetaan jo tarjousvaiheessa. Sopimustoimittajien valvontaa jatketaan koko sopimuskauden ajan. Yhtiössä tehdään säännöllisesti riskienhallinta-asiantuntijan kanssa merkittävimpien riskien tunnistamisprojekti, jonka tuloksista kerrotaan lisää vastuullisuusraportissa.

*Yhtiöllä on käytössään
kilpailuttamista koskeva
sisäinen ohjeistus ja
laadunvarmistus.*

Henkilöstö ja organisaatio

Hanselissa oli voimassa olevia työsuhteita 31.12.2017 yhteensä 94 (75 henkilöä 31.12.2016, 76 henkilöä 31.12.2015). Keskimäärin yhtiön palveluksessa vuonna 2017 oli 83 henkilöä (73 henkilöä vuonna 2016, 73 henkilöä vuonna 2015). Henkilöstömäärän lisäys johtuu yhtiön strategisesta valinnasta ryhtyä tarjoamaan uutena palveluna hankintatoimen kehittämistä mukaan lukien hankintadatan analysointi. Vuoden 2017 lopussa naisten osuus henkilöstöstä oli 52 prosenttia ja yhtiön johtoryhmässä 60 prosenttia. Työntekijöiden keski-ikä oli 42 vuotta. Tilikauden lopussa 96 prosenttia työsuhteista oli vakituksia (100 prosenttia vuonna 2016, 97 prosenttia vuonna 2015).

64 prosentilla työntekijöistä oli ylempi korkeakoulututkinto ja 18 prosentilla alempi korkeakoulututkinto. Keskiasteen tutkinnon suorittaneita oli yhteensä 13 prosenttia ja ilman ammatillista tutkintoa 5 prosenttia. Koko yhtiön vakituinen henkilöstö kuuluu tulospalkkiojärjestelmän piiriin. Tulospalkkioiden osalta Hanselissa noudatetaan talouspoliittisen ministerivaliokunnan antamia ohjeita yritysjohtoon ja avainhenkilöiden palkitsemisesta.

Vuoden 2017 aikana yhtiöön palkattiin 28 uutta työntekijää, joista viisi määräaikaiseen työsuhteeseen. Vuoden aikana yhtiön palveluksesta lähti kymmenen työntekijää. Lähti- jöistä kahdeksan irtisanoutui ja yksi jäi eläkkeelle ja yhden määräaikainen työsuhteiden päättyi. Irtisanoutuneiden kanssa käydään lähtöhaastattelu palautteen saamiseksi.

Hanselin henkilöstön osaamisen kehittämisen strategis- ta hanketta Hansel Akatemiaa jatkettiin suunnitelman mukaisesti. Osaamiskartoituksen tulosten pohjalta rakennetun koulutusohjelman tarkoituksena on kasvattaa

*Vuonna 2017
strategisena
painopisteenä oli
asiakkuus- ja
myyntikulttuurin
kehittäminen.*

ja monipuolistaa yhtiön osaamispääomaa. Vuonna 2017 strategisena painopisteenä oli asiakkuus- ja myyntikulttuurin kehittäminen ja suuri osa yhtiön työntekijöistä osallistui asiakasohjautuvaa toimintakulttuuria kehittävään valmennukseen. Keskimäärin työntekijät osallistui- vat viiteen koulutuspäivään vuoden aikana. Työntekijöi- den hyvinvointia ja työkykyä kartoitetaan säännöllisesti joka toinen vuosi tehtävällä työhyvinvointikyselyllä. Esi- miehille järjestetään säännöllisesti koulutus- ja keskus- telutilaisuuksia esimiestyöhön liittyen.

Kestävä kehitys, ympäristötekijät ja harmaa talous

Vastuullisuus ja harmaan talouden torjuntaan liittyvät asiakokonaisuudet julkisissa hankinnoissa ovat nousseet entistä tärkeämpään rooliin. Hansel noudattaa toimin- nassaan vastuullisuuden periaatteita valtioneuvoston linjausten mukaisesti. Vastuullisuusraportointi on vakiin- nutettu osaksi yhtiön vuosittaista raportointia, ja siinä kerrotaan yksityiskohtaisesti vastuullisuuteen liittyvistä toimenpiteistä.

Vuoden 2018 näkymät ja tavoitteet

Vuoden 2018 yhteishankintojen odotetaan kasvavan vuoteen 2017 verrattuna. Yhteishankintojen kasvu ja toiminnan tehostaminen ovat mahdollistaneet palvelumaksuprosentin alentamisen ja asiantuntijapalveluiden hinnan laskemisen. Vuoden 2018 alussa hallitus on tehnyt päätöksen alentaa edelleen viiden puitejärjestelyn palvelumaksuprosenttia. Keskimääräinen palvelumaksuprosentti tulee laskemaan edelleen, hyöty alenevasta palvelumaksusta menee asiakkaille alhaisempien hintojen muodossa. Hankintojen kilpailuttamispalveluiden ja hankintatoimen kehittämispalveluiden kysynnän uskotaan niin ikään kasvavan. Hanselin taloudellisen aseman uskotaan säilyvän vakaana.

Eduskunnassa on parhaillaan käsiteltävänä hallituksen esitys Hansel-lain muuttamisesta siten, että perustettavat maakunnat voisivat käyttää yhtiön palveluita. Tämä uusi asiakkuus voisi kasvattaa yhtiön liiketoimintaa merkittävästi ja lisätä yhteiskunnan säästöjä. Muutosten odotetaan kuitenkin tapahtuvan hitaasti ja vaikutusten kohdistuvan vasta myöhemmille vuosille.

Osana Valtion hankintojen digitalisointi -toteutusohjelman toimeenpanoa Hansel jatkaa hankintadatapalvelujen kehittämistä ja on aloittanut hankintojen kategorisointityövälineen toteutusprojektin. Hansel on myös mukana Valtiokonttorin johtamassa Analysointi- ja raportointipalvelu (#Tietokiri) -hankkeessa. Helmikuussa 2018 Hansel sai valtiovarainministeriöltä toimeksiannon uusia julkisten hankintojen ilmoituskanava Hilman.

*Palvelumaksuprosentti
tulee laskemaan edelleen.*

Hallituksen esitys tilikauden tuloksen käsittelystä

Tilikauden tulos osoittaa voittoa 184 290,53 euroa. Hallitus esittää, että osinkoa ei jaeta ja tilikauden tulos kirjataan omaan pääomaan edellisten tilikausien tulos-tilille.

Hallitus ja tilintarkastajat

Hansel Oy:n varsinaisessa yhtiökokouksessa 5.4.2017 yhtiön hallituksen jäseniksi valittiin:

- pääjohtaja Timo Laitinen,
Valtiokonttori, puheenjohtaja (s. 1958)
- ylijohdaja Anna-Maija Karjalainen,
valtiovarainministeriö, varapuheenjohtaja (s. 1962)
- ylijohdaja Rami Metsäpelto,
Liikennevirasto, jäsen (s. 1968)
- professori Katariina Kemppainen,
Aalto-yliopisto, jäsen (s. 1975)
- johtava lakimies Jukka Hämäläinen,
Hansel Oy, jäsen, henkilöstön edustaja (s. 1974)

Hallitus kokoontui vuoden 2017 aikana kahdeksan kertaa. Yhtiön varsinaisena tilintarkastajana toimii KHT-yhteisö KPMG Oy Ab, jonka nimeämä päävastuullinen tilintarkastaja on KHT, JHTT Jorma Nurkkala. Hanselin toimitusjohtajana on toiminut varatuomari Anssi Pihkala.

Tuloslaskelma

	1.1.–31.12.2017	1.1.–31.12.2016
Liikevaihto	10 435 481,52	9 597 770,42
Liiketoiminnan muut tuotot	179 100,00	35 100,00
Henkilöstökulut		
Palkat ja palkkiot	5 868 564,48	5 296 380,09
Henkilösivukulut		
Eläkekulut	1 071 733,06	963 027,72
Muut henkilösivukulut	232 761,71	282 866,37
Henkilöstökulut yhteensä	7 173 059,25	6 542 274,18
Poistot ja arvonalentumiset		
Suunnitelman mukaiset poistot	52 361,23	38 756,18
Liiketoiminnan muut kulut	3 185 673,90	2 601 255,20
Liikevoitto (-tappio)	203 487,14	450 584,86
Rahoitustuotot ja -kulut		
Muut korko- ja rahoitustuotot		
Muilta	18 013,30	75 416,70
Korkokulut ja muut rahoituskulut		
Muille	-470,96	-16 478,74
Rahoitustuotot ja -kulut yhteensä	17 542,34	58 937,96
Voitto (tappio) ennen satunnaisia eriä	221 029,48	509 522,82
Voitto (tappio) ennen tilinpäätössiirtoja ja veroja	221 029,48	509 522,82
Tuloverot		
Tilikauden verot	-36 738,95	-103 084,72
Tilikauden voitto (tappio)	184 290,53	406 438,10

Tase

VASTAAVAA	31.12.2017	31.12.2016
Pysyvät vastaavat		
Aineettomat hyödykkeet		
Aineettomat oikeudet	69 964,76	53 604,35
	69 964,76	53 604,35
Aineelliset hyödykkeet		
Koneet ja kalusto	104 355,18	59 503,90
	104 355,18	59 503,90
Pysyvät vastaavat yhteensä	174 319,94	113 108,25
Vaihtuvat vastaavat		
Saamiset		
Lyhytaikaiset saamiset		
Myyntisaamiset	3 147 578,34	3 124 764,17
Muut saamiset	16 902,08	5 546,57
Siirtosaamiset	136 646,12	149 181,46
	3 301 126,54	3 279 492,20
Rahoitusarvopaperit		
Muut osakkeet ja osuudet	2 124 346,76	2 074 760,46
	2 124 346,76	2 074 760,46
Rahat ja pankkisaamiset	13 652 698,57	13 682 508,40
Vaihtuvat vastaavat yhteensä	19 078 171,87	19 036 761,06
VASTAAVAA YHTEENSÄ	19 252 491,81	19 149 869,31
VASTATTAVAA	31.12.2017	31.12.2016
Oma pääoma		
Osakepääoma	12 500 000,00	12 500 000,00
Edellisten tilikausien tulos	3 557 033,83	3 150 595,73
Tilikauden voitto (tappio)	184 290,53	406 438,10
Oma pääoma yhteensä	16 241 324,36	16 057 033,83
Vieras pääoma		
Lyhytaikainen vieras pääoma		
Ostovelat	825 857,07	1 119 816,85
Muut velat	504 046,41	433 189,78
Siirtovelat	1 681 263,97	1 539 828,85
	3 011 167,45	3 092 835,48
Vieras pääoma yhteensä	3 011 167,45	3 092 835,48
VASTATTAVAA YHTEENSÄ	19 252 491,81	19 149 869,31

Rahoituslaskelma

	1.1.–31.12.2017	1.1.–31.12.2016
Liiketoiminnan rahavirta:		
Voitto (tappio) ennen satunnaisia eriä (+/-)	221 029,48	509 522,82
Oikaisut liikevoittoon (+/-):		
Suunnitelman mukaiset poistot	52 361,23	38 756,18
Rahoitustuotot ja -kulut	-17 542,34	-58 937,96
Rahavirta ennen käyttöpääoman muutosta	255 848,37	489 341,04
Käyttöpääoman muutos:		
Lyhytaikaisten korottomien liikesaamisten lisäys/vähennys	-21 634,34	2 392 493,39
Lyhytaikaisten korottomien velkojen lisäys/vähennys	-81 668,03	-1 265 555,67
Liiketoiminnan rahavirta ennen rahoituseriä ja veroja	152 546,00	1 616 278,76
Maksetut korot ja maksut muista liiketoiminnan rahoituskuluista	-1 291,13	-16 478,74
Saadut korot liiketoiminnasta	18 833,47	75 416,70
Maksetut välittömät verot (-)	-36 738,95	-74 671,69
Rahavirta ennen satunnaisia eriä	133 349,39	1 600 545,03
Liiketoiminnan rahavirta (A)	133 349,39	1 600 545,03
Investointien rahavirta:		
Investoinnit aineellisiin ja aineettomiin hyödykkeisiin (-)	-113 572,92	-73 582,66
Investointien rahavirta (B)	-113 572,92	-73 582,66
Rahoituksen rahavirta:		
Vakuusmaksujen palautus	0,00	819 231,71
Rahoituksen rahavirta (C)	0,00	819 231,71
Rahavarojen muutos (A+B+C) lisäys (+) / vähennys (-)	19 776,47	2 346 194,08
Rahavarat tilikauden alussa	15 757 268,86	13 411 074,78
Rahavarat tilikauden lopussa	15 777 045,33	15 757 268,86
	19 776,47	2 346 194,08

Tilinpäätöksen laatimista koskevat liitetiedot

1. Tilinpäätöksen laadintaperiaatteet

1.1 Arvostusperiaatteet

Käyttöomaisuuden tasearvot perustuvat alkuperäisiin hankintamenoihin vähennettynä suunnitelman mukaisilla poistoilla. Koneet ja kalusto poistetaan 25 % menojäännöspoistona. Atk-ohjelmien lisenssit poistetaan 5 vuodessa tasapoistoina. Muut pitkävaikutteiset menot poistetaan 5 vuodessa tasapoistoina.

Valuuttamääräiset erät

Ulkomaan määräiset saamiset ja velat on arvostettu Euroopan keskuspankin tilipäätöspäivän keskipurssiin.

1.2 Tilinpäätöksen vertailukelpoisuus

Kirjausperiaatteet ovat pysyneet vuonna 2017 samoina kuin vuonna 2016.

2. Tuloslaskelmaa koskevat liitetiedot

	2017	2016
2.1 Henkilöstökulut ja henkilöstön keskimääräinen lukumäärä		
Palkat	-5 558 198,78	-5 002 121,09
Toimitusjohtajan sekä hallituksen palkat ja palkkiot	-310 365,70	-294 259,00
Eläkekulut	-1 071 733,06	-963 027,72
Muut henkilösivukulut	-232 761,71	-282 866,37
Henkilöstökulut yhteensä	-7 173 059,25	-6 542 274,18
Luontoisetujen yhteenlasketut raha-arvot	-84 561,16	-84 892,03
Henkilökunnan lukumäärä		
Tilikauden lopussa	94	75
Keskimäärin tilikauden aikana	83	73
2.2 Poistot		
Tilikauden suunnitelman mukaiset poistot		
Aineettomat hyödykkeet		
Atk-ohjelmien käyttöoikeudet	-17 576,35	-18 921,70
Aineelliset hyödykkeet		
Koneet ja kalusto	-34 784,88	-19 834,48
Tilikauden poistot yhteensä	-52 361,23	-38 756,18

2.3 Liiketoiminnan muut kulut		
Hallinnon kulut	-1 651 327,06	-1 104 813,88
Toimitilakulut	-619 955,57	-608 131,24
Puhelin-, tietoliikenne- ja toimistokulut	-640 291,55	-504 985,74
Markkinointikulut	-50 942,65	-54 140,81
Matkakulut	-79 181,91	-85 843,31
Edustuskulut	-3 011,86	-85 819,50
Muut liiketoiminnan kulut	-140 963,30	-157 520,72
Liiketoiminnan muut kulut yhteensä	-3 185 673,90	-2 601 255,20
2.4 Rahoitustuotot ja -kulut		
Rahoitustuotot		
Korkotuotot	129,48	1 315,57
Valuuttakurssivoitot	820,17	0,10
Muut tuotot arvopapereista	17 063,65	74 101,06
Rahoitustuotot yhteensä	18 013,30	75 416,73
Rahoituskulut		
Korkokulut	-470,87	-713,64
Valuuttakurssitappiot	-0,09	-1 590,99
Muut kulut arvopapereista	0,00	-14 174,11
Rahoituskulut yhteensä	-470,96	-16 478,74
2.5 Tilintarkastajien palkkiot		
Tilintarkastuspalkkiot	-8 657,32	-7 911,31
Muut palkkiot	-36 150,79	-32 738,06
Tilintarkastajien palkkiot yhteensä	-44 808,11	-40 649,37
3. Taseen vastaavaa koskevat liitetiedot		
	2017	2016
3.1 Pysyvien vastaavien muutokset		
Aineettomat hyödykkeet		
Hankintameno 1.1.	449 193,46	387 410,21
Tilikauden lisäykset	33 936,76	61 783,25
Hankintameno 31.12.	483 130,22	449 193,46
Kertyneet poistot 1.1.	-395 589,11	-376 667,41
Tilikauden poistot	-17 576,35	-18 921,70
Kertyneet poistot 31.12.	-413 165,46	-395 589,11
Tasearvo 31.12.	69 964,76	53 604,35

Aineelliset hyödykkeet		
Hankintameno 1.1.	809 899,92	798 100,51
Tilikauden lisäykset	79 636,16	11 799,41
Hankintameno 31.12.	889 536,08	809 899,92
Kertyneet poistot 1.1.	-750 396,02	-730 561,54
Tilikauden poistot	-34 784,88	-19 834,48
Kertyneet poistot 31.12.	-785 180,90	-750 396,02
Tasearvo 31.12.	104 355,18	59 503,90
Yhtiöllä ei ole poistoeroa.		
3.3 Saamiset		
Matkaennakot	16 902,08	5 546,57
Muut saamiset yhteensä	16 902,08	5 546,57
3.4 Siirtosaamiset		
Kulujaksotukset	136 646,12	125 641,46
Eläkevakuutusmaksusaamiset	0,00	23 540,00
Siirtosaamiset yhteensä	136 646,12	149 181,46
3.5 Rahoitusarvopaperit		
	Kirjanpitoarvo	Kirjanpitoarvo
Muut osakkeet ja osuudet		
Rahasto-osuudet	2 124 346,76	2 074 760,46
Rahoitusarvopaperit yhteensä	2 124 346,76	2 074 760,46
	Markkina-arvo	Markkina-arvo
Rahasto-osuudet	2 310 964,70	2 307 547,43
4. Taseen vastattavaa koskevat liitetiedot	2017	2016
4.1 Oma pääoma		
Sidottu oma pääoma		
Osakepääoma 1.1.	12 500 000,00	12 500 000,00
Osakepääoma 31.12.	12 500 000,00	12 500 000,00
Sidottu oma pääoma yhteensä	12 500 000,00	12 500 000,00
Vapaa oma pääoma		
Voitto/tappio edellisiltä tilikausilta 1.1.	3 557 033,83	3 150 595,73
Voitto/tappio edellisiltä tilikausilta 31.12.	3 557 033,83	3 150 595,73
Tilikauden voitto/tappio	184 290,53	406 438,10
Vapaa oma pääoma yhteensä	3 741 324,36	3 557 033,83
Oma pääoma yhteensä 31.12.	16 241 324,36	16 057 033,83

4.2 Lyhytaikainen vieras pääoma

Siirtovelat

Vuosilomapalkat sosiaalikuluineen	889 841,77	817 580,00
Palkkavelat sosiaalikuluineen	751 803,00	670 000,00
Eläkevakuutusmaksuvelat	9 294,00	0,00
Työnantajan pakolliset vakuutusmaksut	2 464,73	993,00
Kulujaksotukset tilikaudelle	27 860,40	51 255,85
Siirtovelat yhteensä	1 681 263,90	1 539 828,85

5. Vakuuksia ja vastuusitoumuksia koskevat liitetiedot

5.1 Lähipiirin liiketoimet

Yhtiön liikevaihdosta 1 509 167,18 euroa (14,5 %) tulee budjettivaltiolta tai budjettivaltion ulkopuolisilta valtion sidoksissa olevilta organisaatioilta asiantuntijapalveluiden myynnistä.

5.2 Vakuudet ja vastuut

Muut omat vastuut

Vuokravastuut alle vuoden	723 852,48	702 769,32
Vuokravastuut yli vuoden	0,00	732 852,40
Leasing-vastuut alle vuoden	130 033,74	111 823,06
Leasing-vastuut yli vuoden	201 556,08	41 354,14
Vakuudet ja vastuut yhteensä	1 055 442,30	1 588 798,92

Sähkön johdannaissopimukset		
Markkina-arvo	-3 025 636,20	-13 639 161,74
Suojatun volyymin arvo (kohde-etuus)	59 200 588,86	76 255 673,32

Valtion sähkönhankinta toteutetaan keskitetysti Hanselin puitesopimuksella ja siihen liittyy sähkön hinnan suojaaminen hyödykejohtamisella valtion sähkön suojausstrategian mukaisesti. Hansel vastaa portfolion hallinnoinnista ja on johdannaisopimusten vastapuoli asiakkaidensa puolesta. Hanselin käyttämät vastapuolet ovat kaikki suuria toimijoita alalla ja Hansel hajauttaa portfoliota eri vastapuolille riskin pienentämiseksi. Tällä hetkellä mahdollisia vastapuolia on kuusi kappaletta. Johdannaiskauppa on Hanselille läpikulkuerä, siihen liittyvät kulut ja tuotot laskutetaan täysmääräisenä edelleen Hansel-portfolioon liittyneiltä asiakkailta. Johdannaisten markkina-arvoja ei ole kirjattu taseeseen.

Valtiovarainministeriön asettama sähkönhankinnan seurantaryhmä vastaa valtion sähkönhankinnan ohjauksesta ja seurannasta ja tekee tarvittaessa valtiovarainministeriölle esityksiä sähkönhankinnan kehittämiseksi. Seurantaryhmän puheenjohtajana toimii valtiovarainministeriön edustaja ja seurantaryhmä raportoi tarpeen mukaan valtiovarainministeriön johdolle. Nykyisen seurantaryhmän toimikausi päättyy 31.12.2018.

Valtion sähkönhankinnan suojausstrategiasta päättää valtiovarainministeriö. Strategian mukaisista yksittäisistä suojaustapahtumista ja niiden ajoituksista päättää Hanselin kilpailuttama salkunhoitaja. Suojauksia on tehty suojausstrategian mukaisesti aina vuoteen 2021 asti.

5.3 Kesken olevat oikeudenkäynnit

Hansel Oy:llä oli vuoden 2017 lopussa vireillä sekä korkeimmassa hallinto-oikeudessa että markkinaoikeudessa yksi valitus. Vuonna 2017 yhtiö sai yhden päätöksen korkeimmasta hallinto-oikeudesta. Päätöksessä korkein hallinto-oikeus hylkäsi valituksen. Samana vuonna yhtiö sai markkinaoikeudelta kolme päätöstä, joissa kaikissa valitus hylättiin. Lisäksi yhtiö sai vuonna 2017 markkinaoikeudelta kahteen puitejärjestelykilpailutukseen päätökset, joissa asiat jätettiin sillensä. Vuoden 2018 alussa yhtiö sai markkinaoikeudelta päätöksen, jossa valitus hylättiin. Markkinaoikeuden päätöksestä on valitettu korkeimpaan hallinto-oikeuteen. Yhtiön arvion mukaan käynnissä olevista oikeudenkäynneistä aiheutuvien taloudellisten seuraamusten todennäköisyys on pieni, mutta niiden toteutuessa seuraamusten määrä on huomattava.

Tilintarkastuskertomus

Hansel Oy:n yhtiökokoukselle
Tilinpäätöksen tilintarkastus

Lausunto

Olemme tilintarkastaneet Hansel Oy:n (y-tunnus 0988084-1) tilinpäätöksen tilikaudelta 1.1.–31.12.2017. Tilinpäätös sisältää taseen, tuloslaskelman, rahoituslaskelman ja liitetiedot.

Lausuntonamme esitämme, että tilinpäätös antaa oikean ja riittävän kuvan yhtiön toiminnan tuloksesta ja taloudellisesta asemasta Suomessa voimassa olevien tilinpäätöksen laatimista koskevien säännösten mukaisesti ja täyttää lakisääteiset vaatimukset.

Lausunnon perustelut

Olemme suorittaneet tilintarkastuksen Suomessa noudatettavan hyvän tilintarkastustavan mukaisesti. Hyvän tilintarkastustavan mukaisia velvollisuuksiimme kuvataan tarkemmin kohdassa Tilintarkastajan velvollisuudet tilinpäätöksen tilintarkastuksessa. Olemme riippumattomia yhtiöstä niiden Suomessa noudatettavien eettisten vaatimusten mukaisesti, jotka koskevat suorittamaamme tilintarkastusta ja olemme täyttäneet muut näiden vaatimusten mukaiset eettiset velvollisuutemme. Käsityksemme mukaan olemme hankkineet lausuntomme perustaksi tarpeellisen määrän tarkoitukseen soveltuvaa tilintarkastusevidenssiä.

Tilinpäätöstä koskevat hallituksen ja toimitusjohtajan velvollisuudet

Hallitus ja toimitusjohtaja vastaavat tilinpäätöksen laatimisesta siten, että se antaa oikean ja riittävän kuvan Suomessa voimassa olevien tilinpäätöksen laatimista koskevien säännösten mukaisesti ja täyttää lakisääteiset vaatimukset. Hallitus ja toimitusjohtaja vastaavat myös sellaisesta sisäisestä valvonnasta, jonka ne katsovat tarpeelliseksi voidakseen laatia tilinpäätöksen, jossa ei ole väärinkäytöksestä tai virheestä johtuvaa olennaista virheellisyttä.

Hallitus ja toimitusjohtaja ovat tilinpäätöstä laatiessaan velvollisia arvioimaan yhtiön kykyä jatkaa toimintaansa ja soveltuvissa tapauksissa esittämään seikat, jotka liittyvät toiminnan jatkuvuuteen ja siihen, että tilinpäätös on laadittu toiminnan jatkuvuuteen perustuen. Tilinpäätös laaditaan toiminnan jatkuvuuteen perustuen, paitsi jos yhtiö aiotaan purkaa tai sen toiminta lakkauttaa tai ei ole muuta realistista vaihtoehtoa kuin tehdä niin.

Tilintarkastajan velvollisuudet tilinpäätöksen tilintarkastuksessa

Tavoitteenamme on hankkia kohtuullinen varmuus siitä, onko tilinpäätöksessä kokonaisuutena väärinkäytöksestä tai virheestä johtuvaa olennaista virheellisyttä, sekä antaa tilintarkastuskertomus, joka sisältää lausuntomme. Kohtuullinen varmuus on korkea varmuustaso, mutta se ei ole tae siitä, että olennainen virheellisyys aina havaitaan hyvän tilintarkastustavan mukaisesti suoritettavassa tilintarkastuksessa. Virheellisyyksiä voi aiheutua väärinkäytöksestä tai virheestä, ja niiden katsotaan olevan olennaisia, jos niiden yksin tai yhdessä voisi kohtuudella odottaa vaikuttavan taloudellisiin päätöksiin, joita käyttäjät tekevät tilinpäätöksen perusteella.

Hyvän tilintarkastustavan mukaiseen tilintarkastukseen kuuluu, että käytämme ammatillista harkintaa ja säilytämme ammatillisen skeptisyyden koko tilintarkastuksen ajan. Lisäksi:

—Tunnistamme ja arvioimme väärinkäytöksestä tai virheestä johtuvat tilinpäätöksen olennaisen virheellisuuden riskit, suunnittelemme ja suoritamme näihin riskeihin vastaavia tilintarkastustoimenpiteitä ja hankkimme lausuntomme perustaksi tarpeellisen määrän tarkoitukseen soveltuvaa tilintarkastusevidenssiä. Riski siitä, että väärinkäytöksestä johtuva olennainen virheellisyys jää havaitsematta, on suurempi kuin riski siitä, että virheestä johtuva olennainen virheellisyys jää havaitsematta, sillä väärinkäytökseen voi liittyä yhteistoimintaa, väärentämistä, tietojen tahallista esittämättä jättämistä tai virheellisten tietojen esittämistä taikka sisäisen valvonnan sivuuttamista.

—Muodostamme käsityksen tilintarkastuksen kannalta relevantista sisäisestä valvonnasta pystyäksemme suunnittelemaan olosuhteisiin nähden asianmukaiset tilintarkastustoimenpiteet mutta emme siinä tarkoituksessa, että pystyisimme antamaan lausunnon yhtiön sisäisen valvonnan tehokkuudesta.

—Arvioimme sovellettujen tilinpäätöksen laatimisperiaatteiden asianmukaisuutta sekä johdon tekemien kirjanpidollisten arvioiden ja niistä esitettävien tietojen kohtuullisuutta.

—Teemme johtopäätöksen siitä, onko hallituksen ja toimitusjohtajan ollut asianmukaista laatia tilinpäätös perustuen oletukseen toiminnan jatkuvuudesta, ja teem-

me hankkimamme tilintarkastusevidenssin pe-rusteella johtopäätöksen siitä, esiintyykö sellaista tapahtumiin tai olosuhteisiin liittyvää olennaista epävarmuutta, joka voi antaa merkittävää aihetta epäillä yhtiön kykyä jatkaa toimintaansa. Jos johtopäätöksemme on, että olennaista epävarmuutta esiintyy, meidän täytyy kiinnittää tilintarkastuskertomuksessamme lukijan huomiota epävarmuutta koskeviin tilinpäätöksessä esitettäviin tietoihin tai, jos epävarmuutta koskevat tiedot eivät ole riittäviä, mukauttaa lausuntomme. Johtopäätöksemme perustuvat tilintarkastuskertomuksen antamispäivään mennessä hankittuun tilintarkastusevidenssiin. Vastaiset tapahtumat tai olosuhteet voivat kuitenkin johtaa siihen, ettei yhtiö pysty jatkamaan toimintaansa.

—Arvioimme tilinpäätöksen, kaikki tilinpäätöksessä esitettävät tiedot mukaan lukien, yleistä esittämistä-paa, rakennetta ja sisältöä ja sitä, kuvastaako tilinpäätös sen perustana olevia liiketoimia ja tapahtumia siten, että se antaa oikean ja riittävän kuvan.

Kommunikoidimme hallintoelinten kanssa muun muassa tilintarkastuksen suunnitellusta laajuudesta ja ajoituksesta sekä merkittävistä tilintarkastushavainnoista, mukaan lukien mahdolliset sisäisen valvonnan merkittävät puutteellisuudet, jotka tunnistamme tilintarkastuksen aikana.

Muut raportointivelvoitteet

Muu informaatio

Hallitus ja toimitusjohtaja vastaavat muusta informaatiosta. Muu informaatio käsittää toimintakertomuksen. Tilinpäätöstä koskeva lausuntomme ei kata muuta informaatiota.

Velvollisuutenamme on lukea muu informaatio tilinpäätöksen tilintarkastuksen yhteydessä ja tätä tehdes-sämme arvioida, onko muu informaatio olennaisesti ristiriidassa tilinpäätöksen tai tilintarkastusta suoritettaessa hankkimamme tietämyksen kanssa tai vaikuttaako se muutoin olevan olennaisesti virheellis-tä. Velvollisuutenamme on lisäksi arvioida, onko toimintakertomus laadittu sen laatimiseen sovellettavien säännösten mukaisesti.

Lausuntonamme esitämme, että toimintakertomuksen ja tilinpäätöksen tiedot ovat yhdenmukaisia ja että toimintakertomus on laadittu toimintakertomuksen laatimiseen sovellettavien säännösten mukaisesti.

Jos teemme suorittamamme työn perusteella johtopäätöksen, että toimintakertomuksessa on olennainen virheellisyys, meidän on raportoitava tästä seikasta. Meillä ei ole tämän asian suhteen raportoitavaa.

Muut lausunnot

Puollamme tilinpäätöksen vahvistamista. Hallituksen esitys taseen osoittaman voiton käyttämisestä on osa-keyhtiölain mukainen. Puollamme vastuuvapauden myöntämistä hallituksen jäsenille sekä toimitusjohtajalle tarkastamaltamme tilikaudelta.

Helsingissä 15. maaliskuuta 2018
KPMG OY AB

Jorma Nurkkala
KHT, JHT

Vastuullisuuden johtaminen

Vastuullisuus on vahvasti integroitu Hanselin strategiaan, se nähdään yhtenä koko toimintaa leikkaavana mahdollistajana digitaalisuuden, osaamisen, innovatiivisuuden ja tehokkuuden tapaan. Johtoryhmässä vastuullisuus on sisällytetty talousjohtajan toimenkuvaan, ja hän toimii yhtiön vastuullisuusryhmän puheenjohtajana. Hallituksessa ei ole erikseen nimettyä vastuullisuudesta vastaavaa jäsentä. Hallitus on kokouksissaan säännöllisesti käsitellyt vastuullisuusasioita ja kannustanut johtoa muun muassa korostamaan eettisten ohjeiden tärkeyttä henkilöstölle.

Säännöllisesti kokoontuva vastuullisuusryhmä koostuu asiantuntijoista organisaation eri toiminnoista. Ryhmään kuuluu henkilöitä taloushallinnosta, lakiyksiköstä, kategoriahallinnasta, hankintatoimen kehittämisyksiköstä, kilpailutusyksiköstä ja viestinnästä. Vastuullisuusryhmän lähtökohta on yhtiön strategia, jota toteutetaan erilaisten projektien ja toimenpiteiden muodossa. Vastuullisuusryhmä vastaa myös yhtiön vastuullisuuteen liittyvistä työohjeista ja toimintaprosesseista.

Tärkeä osa vastuullisuusryhmän työtä on tiedottaminen vastuullisuuteen liittyvistä asioista sekä sisäisen tuen antaminen kilpailutusprojekteihin. Ryhmän jäsenet osallistuvat sidosryhmien tilaisuuksiin ja koulutuksiin, joissa käsitellään vastuullisuuteen liittyviä kysymyksiä. Lisäksi hanselilaiset toimivat itse kouluttajina erilaisissa tapahtumissa, joissa aiheena ovat vastuulliset hankinnat.

*Tärkeä osa
vastuullisuusryhmän
tiedottaminen vastuullisuuteen
liittyvistä asioista sekä
sisäisen tuen antaminen
kilpailutusprojekteihin.*

Vastuullisuusyhteistyötä tehdään jonkin verran myös muiden maiden yhteishankintayksiköiden kanssa. Eri-tyisesti Pohjoismaista yhteistyötä on tiivistetty tiedon jakamisen ja kokemusten vaihtamisen merkeissä. Järjestöjen osaamista on myös hyödynnetty Hanselin vastuullisuusryhmän tukena aikaisempaa laajemmin, ja vuonna 2017 yhteistyötä tehtiin Finnwatchin, WWF:n, Open Knowledge Finlandin ja Invalidiliiton kanssa.

Ympäristö- ja sosiaalisen vastuun toteutumisen mittaamisessa on vielä haasteita, ja näihin kehitetään menettelytapoja. Vastaavasta toimintatavasta kuin Hanselin ympäristömerkki on puhuttu myös muiden vastuullisuuden osa-alueiden kohdalla. Sosiaalisen vastuun sopimusehtoja on viety sopimuksiin, mutta auditoinnin aloittamista vielä selvitetään.

Olennaisuusarvio

Hanselin vastuullisuustyön ja siitä viestimisen perustana toimii olennaisuusmatriisi, joka ohjaa GRI-standardin soveltamista yhtiön raportointiin. Olennaisuusmäärittely määrittelee vastuullisuusraportissa käsiteltävät asiat.

Vastuullisuusraportissa esitettyjä vastuullisuuden teemoja on arvotettu olennaisuusmatriisissa sidosryhmien ja yhtiön toiminnan vaikuttavuuden näkökulmasta. Tämän perusteella Hansel keskittyy raportoinnissaan tärkeimmiksi todettuihin vastuullisuusaiheisiin. Vaikka säästöjen tuottaminen valtiolle ei noussut sidosryhmien keskuudessa erityisesti esille, se koettiin ydinliiketoiminnan kannalta tärkeimmäksi osa-alueeksi.

Useat asiakokonaisuudet vaikuttavat olennaisuusarvion sisältöön. Määrittelytyössä on huomioitu YK:n kestävän kehityksen tavoitteet (SDG), toimintaympäristön trendit sekä yhtiön strategia, arvot ja niistä seuraavat toimenpiteet. Myös valtion julkaisemat Hanselia koskevat ohjeet ja periaatepäätökset ovat vaikuttaneet olennaisuusarvion sisältöön. Asiakas- ja toimittajatytytyvyisyys-

tutkimusten tulokset, vastuullisuusryhmän laatimat selvitykset, asiakas- ja toimittajapalautteet sekä henkilökunnan työtyytyväisyystutkimusten tulokset on myös huomioitu.

Olennaisuusmatriisia päivitettiin merkittävästi syksyllä 2016 tehdyn sidosryhmäkyselyn pohjalta. Uudessa matriisissa korostetaan Hanselin vastuullista roolia hankintaprosessin vastuullisuuden edistäjänä. Lisäksi Handi-ohjelman kaltaiset digitalisaation kansalliset kärkihankkeet vaikuttivat olennaisuuden määrittelyyn. Olennaisuusmatriisi käsiteltiin vastuullisuusryhmässä ja hyväksyttiin johtoryhmän toimesta. Seuraavan kerran olennaisuusmatriisia päivitetään vuoden 2018 aikana, koska toimintaympäristössä on jo tapahtunut muutoksia.

Olennaisuusmatriisissa esitetyt kokonaisuudet on yhdistetty vastuullisuuden osa-alueisiin värikoodien kautta. Olennaisuusmatriisin osa-alueita klikkaamalla pääset tutustumaan, kuinka vastuullisuuden teemat näkyvät Hanselissa käytännön arjessa.

Yhteiskuntasitoumus 2050

Hansel on allekirjoittanut Kestävän kehityksen yhteiskuntasitoumuksen, joka on valtioneuvoston kanslian tuottama väline YK:n Kestävän kehityksen toimintaohjelman jalkauttamiseen osaksi organisaation käytäntöjä. Kestävän kehityksen yhteiskuntasitoumus on yhteinen pitkän aikavälin tahtotila tulevaisuuden Suomesta. Sitoumuksen takana on Suomen kestävän kehityksen toimikunta.

Sitoumukset ovat julistusten sijaan konkreettisia toimenpiteitä – pieniä ja suuria, jotka toteuttavat globaalia kestävän kehityksen toimintaohjelmaa (Agenda2030) käytännössä.

Hanselin yhteiskuntasitoumuksen toimenpiteet on kerätty kestävän kehityksen toimintasuunnitelmasta ja Green Office -vuosisuunnitelmasta. Sitoumuksen toimenpiteistä vastaa vastuullisuusryhmä yhdessä Green Office -työryhmän kanssa.

Kestävän kehityksen yhteiskuntasitoumuksen idea on yksinkertainen: konkreettisia tekoja, mitattavia tuloksia. Sitoumus2050.fi-verkkopalvelussa on julkaistu yli 700 sitoumusta.

Yhteiskuntasitoumus 2050

Tavoite

- #Resurssiivas talous
- #Työtä kestävästi
- #Hiilineutraali yhteiskunta
- #Vaikuttavien kansalaisten yhteiskunta
- #Kestävät elämäntavat
- #Luontoa kunnioittava päätöksenteko
- #Kestävät yhdyskunnat
- #Yhdenvertaisuus

Konkreettinen sitouksemme

- Säästämme valtion varoja vastuullisilla hankinnoillamme.
- Opettelemme työtekemisen uusia muotoja.
- Paperinkulutuksemme on vähäistä.
- Kannustamme henkilöstöämme kehittämään ja jakamaan ammatillista osaamistaan.
- Tuemme työn ja vapaa-ajan välistä tasapainoa.
- Koulutamme henkilöstöämme hyödyntämään sähköisiä työvälineitä.
- Lisäämme henkilöstömme tietoisuutta ruokavalion merkityksestä kestävässä kehityksessä.
- Kohtelemme toimittajaehdokkaita yhdenvertaisesti ja perustamme päätöksemme vain hakuprosessissa pyydettyihin asioihin.

Mittari vuodelle 2017

- Yhteishankinnoilla ja kilpailutuksillamme saatu säästö on yli 250 M €.
- Etätöy yleistymisen (lisääntynyt määrä töissä muualla -kalenterimerkintöjä)
- Paperitulosteet/hlö CO₂-päästöjen väheneminen
- Blogikirjoituksia joka toinen viikko
- 20 % vähemmän työn ja kodin välisiä siirtymiä Sairaspoissaoloja vähemmän
- 1 sähköisiä työvälineitä koskeva koulutuspäivä/hlö
- Kasvisruokailun teemaviikko toteutettu
- Nolla korruptiotapausta

Sidosryhmät

Hansel haluaa edistää toiminnallaan ja sidosryhmäyhteistyöllään hankintatoimen laadun ja vastuullisuuden kehittymistä Suomessa. Innovatiivisuuden, digitaalisuuden ja kestävä kehityksen vaatimusten lisääntyessä, myös verkostomaisen toiminnan määrä kasvaa. Lain-säädännön monimutkaistuminen on puolestaan lisännyt tarvetta keskittää osaamista Hanselin kaltaiselle yksikölle, joka jakaa osaamistaan muun muassa kouluttamisen ja ohjeistusten kautta sidosryhmilleen.

Yhteistyö eri sidosryhmien kanssa on jatkuva. Sidosryhmäkartoituksen tekemisellä on Hanselissa pitkät perinteet. Alun perin taulukko on laadittu johtoryhmän työpajassa asiakastyön tueksi, ja myöhemmin sen käyttöä on laajennettu koko liiketoiminnan kehittämiseen. Sidosryhmäanalyysiä käsitellään kerran vuodessa johtoryhmässä, ja verkostoon tehdään tarvittavat päivitykset.

Sidosryhmäanalyysi tärkeistä sidosryhmistä, joiden kanssa tehdään säännöllistä yhteistyötä

Sidosryhmä	Odotukset ja tarpeet Hanselia kohtaan	Vaikutus Hanselin liiketoimintaan	Yhteistyötavat ja toimintastrategia	Vastuutaho
Asiakassuhteet				
Hankintayksiköt	Sopimusehdoiltaan ja hinnoiltaan kokonaistaloudellisia ja laadukkaita hankintoja. Tukea sekä puitejärjestelyjen että omien hankintojen kilpailuttamiseen. Ostamisen ja hankinnan riskit minimoitu. Hankinnan helpottaminen omalle organisaatiolle, hankintatoimen kehittämisen tuenttarve lisääntynyt.	Erittäin suuri	Toiminta perustuu vuosittain laadittavaan asiakkuussuunnitelmaan, johon kirjataan painopistealueet sekä merkittävimmät toimenpiteet asiakassuhteen kehittämiseksi.	Asiakkuustiimi
Valtion palveluntarjoajat				
Valtion palveluntarjoajien yhteistyöforum	Synergiaetuja muussa toiminnassa	Molemminpuolinen sparraus eri osa-alueilla	Johdon forum, viestintä- ja markkinointiyhteistyö: esim. ValtioExpo	Toimitusjohtaja, kategorijahtaja
Senaatti-kiinteistöt	Tukea tuloksellisten hankintojen ja hankintatoimen kehittämisen kautta	Yhteistyö on syventynyt ja systematisoitunut	Tiivis ja säännöllinen yhteistyö, kehittämispalvelut	Yhteistyön kehittämispäällikkö
Valtion tieto- ja viestintätekniikkakeskus Valtori	Tukea tuloksellisten hankintojen ja hankintatoimen kehittämisen kautta	Suuri vaikutus, tärkeä ylläpitää kiinnostusta, keskeinen kumppani ICT-toimialueella	Asiantuntijapalvelut ja yhteistyö valtion hankintastrategian mukaisesti: kilpailutusosaaminen Hanselilta, ICT-palveluiden konseptointi Valtorilta	Asiakkuustiimi, kategoriahallinta, ICT-tiimi
HAUS Kehittämiskeskus Oy	Yhteistyötä Hanselin asiakkaille tarjottavasta koulutuksesta. Hanselilaiset hankintatoimen kouluttajina.	Hanselilaisten osaamisen kehittäminen	Koulutussuunnittelu	Esimiehet

Valtion talous- ja henkilöstöhallinnon palvelukeskus Palkeet	Tukea liiketoimintaan tuloksellisten hankintojen ja hankintatoimen kehittämisen kautta	Lisääntynyt	Yhteistyöhankkeet, Handi-ohjelma ja valtionhallinnon AI-verkosto	Talousjohtaja, kategorijahtaja
Valtiokonttori	Tukea tuloksellisten hankintojen ja hankintatoimen kehittämisen kautta	Vaikutus lisääntynyt. Merkittävä vaikuttaja talous- ja henkilöstöhallinnon kehityksessä valtiolla.	Yhteistyöhankkeet, esim. #Tietokiri	Talousjohtaja, kategorijahtaja
Maakuntien palvelukeskukset				
Maakuntien Tilakeskus Oy	Yhteistyökumppani maakuntien hankinnoissa	Merkittävä	Toiminta alkamassa; aktiivinen vuoropuhelu	Asiakkuusjohtaja, kategorijahtaja
Vimana Oy	Yhteistyökumppani maakuntien hankinnoissa	Merkittävä	Toiminta alkamassa; aktiivinen vuoropuhelu	Asiakkuusjohtaja, kategorijahtaja
Sotedigi Oy	Yhteistyökumppani maakuntien hankinnoissa	Merkittävä	Toiminta alkamassa; aktiivinen vuoropuhelu	Asiakkuusjohtaja, kategorijahtaja
Toimittajasuhteet				
Sopimustoimittajat	Tuloksekasta kaupankäyntiä valtionhallinnon organisaatioiden kanssa. Ammattitaitoisia kilpailutuksia sekä syrjimätöntä ja tasapuolista kohtelua. Lisämyyntimahdollisuuksia.	Erittäin merkittävä vaikutus laadukkaiden ja vastuullisten tuotteiden tarjoajana.	Toimintasuunnitelman laatiminen, toimittajayhteistyön koordinointi	Kategoriahallinta
Muut toimittajat	Halu lisämyynnille. Tasapuolinen ja syrjimätön kohtelu sekä tämän todentaminen.	Pieni vaikutus	Viestintä valintaperusteista, kilpailutusten markkinointi	Kategoriahallinta, asiakkuustiimi
Työntekijäsuhteet ja hallitus				
Työntekijät	Hyvä työnantaja, tasapaino työn ja vapaa-ajan välillä	Erittäin suuri	Jatkuvat työhyvinvoinnin edistämisen toimenpiteet	Toimitusjohtaja
Hansel Oy:n hallitus	Hyvin johdettu ja menestyvä yhtiö	Suuri	Osakeyhtiölain mukainen hallitusyhteistyö	Toimitusjohtaja, henkilöstön edustaja
Hanselin ylemmät toimihenkilöt ry (Hry)	Toimiva yhteistyö työntekijöiden ja työnantajan välillä	Erittäin suuri	Säännölliset tapaamiset	Toimitusjohtaja
Ylemmät toimihenkilöt YTN ry	Aktiivinen TES:n työntekijäpuolen tulkitsija ja kehittäjä	Vaikutus ja kiinnostus vähäinen	Luottamusmiehen osallistuminen koulutuksiin ja luottamusmiehen aktiivinen yhteydenpito	Luottamusmies, henkilöstöpäällikkö
Palvelualojen Työnantajat PALTA ry	Aktiivinen TES:n työnantajapuolen tulkitsija ja kehittäjä	Vaikutus ja kiinnostus vähäinen	Seurataan tilannetta ja pidetään yhteyttä tarpeen mukaan	Toimitusjohtaja

Omistajaohjaus ja
lainsäädäntö

Omistaja	Hyvin johdettu, vastuullinen ja innovatiivinen yhtiö, joka tuottaa säästöjä valtion hankintatoimeen	Suuri	Yhteistyöhankkeet, esim. Handi, aktiivinen näkemysten esittäminen hankintatoimen kehittämis- ja säästömahdollisuuksista	Toimitusjohtaja
Kuntaosasto (VM)	Maakuntauudistus	Erittäin suuri vaikutus	Aktiivinen yhteistoiminta	Kategoriaohtaja
VM:n valtionhallinnon kehittämisosasto, konsernitalitiikka-yksikkö	Vetovastuu ja osallistuminen yhteistyöhankkeisiin, hankintatoimen osajan näkemykset	Erittäin suuri vaikutus	Yhteistyöhankkeet: esim. Handi	Toimitusjohtaja
Työ- ja elinkeinoministeriö	Hankintanäkökulman esittäminen lainsäädännön kehittämiseksi	Erittäin suuri	Osallistuminen työryhmiin, keskustelu- ja tiedotustilaisuuksia	Lakiasiaintohtaja
Elinkeinoelämä, järjestöt ja vastuullisuus				

Toimialajärjestöt	Vuoropuhelu sopimusehtojen kehittämiseksi. Haluaa varmistaa alalle kohtuulliset sopimusehdot.	Kohtalainen	Yhteistyön ylläpito (säännölliset tapaamiset, edustuksen ottaminen mukaan kilpailutuksiin)	Kategoriahallinta
Kansalaisjärjestöt	Kokemuksia ja käytännön esimerkkejä omaan toimialaan liittyen	Kasvava merkitys vastuullisuuden korostuessa	Yhteistyöhankkeet	Vastuullisuusryhmä
Elinkeinoelämän keskusliitto EK	Sopimusehtoihin vaikuttaminen, jäsenkunnan tietoisuuden lisääminen julkisista hankinnoista	Kohtalainen	Yhteistyön ylläpito, tapaamiset tarvittaessa	Toimitusjohtaja
Suomen Yrittäjät	Haluvat edistää erityisesti pk-sektorin asemaa Hanselin kilpailutuksissa	Kohtalainen	Yhteistyön tiivistäminen	Toimitusjohtaja
Julkisten hankintojen yhdistys	Kontakteja ja kokemusten vaihtoa alan asiantuntijaverkoston kanssa	Rooli kehittymässä	Pyritään aktiiviseen rooliin ja tiiviiseen yhteistyöhön	Lakiasiaintohtaja
Ympäristöministeriö	Kestävien hankintojen edelläkävijä	Vaikutus suuri, kiinnostus vaihteleva (lainsäädäntö, EU)	Jatketaan yhteistyötä	Vastuullisuusryhmä
Suomen Ympäristökeskus SYKE	Yhteistyökumppani ja asiantuntija hankinnoissa; asiakkuussuhde	Kohtalainen	Jatketaan yhteistyötä	Vastuullisuusryhmä
Motiva	Tiedonvaihtoa kestävien hankintojen edistämiseksi	Kohtalainen	Jatketaan yhteistyötä	Vastuullisuusryhmä
Finnwatch	Yhteistyökumppani ja asiantuntija vastuullisuusasioissa, tiedonvaihtoa kestävien hankintojen edistämiseksi	Kohtalainen	Yhteistyöhanke	Kategoriahallinta, vastuullisuusryhmä

WWF	Yhteistyökumppani ja asiantuntija vastuullisuusasioissa, tiedonvaihtoa kestävien hankintojen edistämiseksi	Kohtalainen merkitys	Jatketaan yhteistyötä	Vastuullisuusryhmä
LOGY	Hankinta-alan toimijoiden verkosto, julkisten hankintojen edistäminen	Kohtalainen merkitys	Hankintafoorumin johtoryhmä, julkisten hankintojen ja vastuullisuuden tiimit	Kategoriajohtaja
Open Knowledge Finland	Yhteistyökumppani ja asiantuntija avoimen tiedon edistämisessä	Kohtalainen merkitys	Yhteistyö tarpeen mukaan, esim. Tutkihankintoja.fi-palvelu ja hankintatiedon saaminen avoimena datana	Talousjohtaja, digitaalisen liiketoiminnan johtaja
Kunta-alan toimijat				
KL-Kuntahankinnat Oy	Osallistujana yhteisissä projekteissa. Mahdollinen yhteistyö maakuntaudistuksessa.	Merkittävä	Yhteisprojektit, esim. eNest	Toimitusjohtaja
Kuntaliitto	Yhteisiä edunvalvontaintressejä. Mahdollinen yhteistyö maakuntaudistuksessa.	Merkittävä	Jatketaan yhteistyötä	Toimitusjohtaja
Sote-alueen ja palvelukeskusten toimijat	Yhteistyö maakuntaudistuksessa	Kasvava merkitys	Jatketaan yhteistyötä	Kategoriajohtaja
Muut sidosryhmät				
Muiden EU-maiden hankintayksiköt	Yhteistyön tiivistäminen ja parhaat käytännöt, kehitysideoita	Merkittävä	Jatketaan yhteistyötä	Toimitusjohtaja
Euroopan komissio	Julkisten hankintojen kehittäminen	Kasvava merkitys	Työryhmät, esim. eCertis ja EXEP	Toimitusjohtaja
Tiedotusvälineet	Julkisiin hankintoihin liittyvän tiedon saaminen	Kohtalainen	Aktiivinen palvelu: juttujen ja aineistojen tarjoaminen	Viestintäpäällikkö
Aalto-yliopiston kauppakorkeakoulu	Yhteistyökumppani ja asiantuntija julkisissa hankinnoissa	Kohtalainen	Tutkimushankkeet ja osallistuminen verkostoihin	Talousjohtaja
Kestävien ja innovatiivisten julkisten hankintojen verkostomainen osaamiskeskus	Yksi verkoston merkittävä toimija	Merkittävä	Toiminta alkamassa, aktiivinen osallistuminen osaamiskeskuksen työhön	Toimitusjohtaja
HITKO eli valtiovarainministeriön hallinnonalan tietohallinnon koordinaatioryhmä	Tiedonvaihto, yhteistyö	Kohtalainen	Säännölliset tapaamiset	Digitaalisen liiketoiminnan johtaja
Turvallisten ICT-hankintojen työryhmä	Tiedonvaihto tietoturvallisuuteen liittyvistä ICT-asioista	Kohtalainen	Säännölliset tapaamiset	Asiakkuusjohtaja

Kansainvälistä yhteistyötä julkisten hankintojen kehittämiseksi

Zambia Public Procurement Authority eli Sambian julkisia hankintoja kehittävä ja hallinnoiva organisaatio tutustui Hanselin toimintaan elokuussa 2018. Vierailun aikana keskusteltiin erityisesti sähköisistä hankinnoista, puitejärjestelyistä sekä vastuullisuuden eri teemoista.

Hanselin edustaja on mukana The European Network of Central Purchasing Bodiesissa. Ryhmä tapaa kaksi kertaa vuodessa ja tekee yhteistyötä Euroopan komission kanssa hankintoja ohjaavan lainsäädännön kehittämiseksi. Vuonna 2017 aloitettiin verkoston Suomessa kesäkuussa 2018 järjestettävän kokoontumisen valmistelu.

Myös Multi-Stakeholders Expert Group on eProcurementissa Hansel on ollut aktiivisesti mukana. EXEP julkaisi vuonna 2017 seuraavat raportit: "Contract Registers", "Electronic Catalogues" ja "Certification of e-Tendering Platforms".

Kokemustenvaihtoa tehtiin vuonna 2017 Tanskan SKIn, Itävallan BBG:n, Italian Consipin ja Ruotsin SKL Kommentuksen kanssa. Viimeisen kanssa yhteistyö tiivistyi ja painottui erityisesti sosiaalisen vastuun teemojen johtamiseen ja mittaamiseen.

Hanselin toimintaa ja sähköisiin hankintoihin liittyviä käytäntöjä esiteltiin vuoden aikana useille kansainvälisille vieraille.

Vastuullisuus kehittyä monella rintamalla

Yhteishankintojen merkittävän volyymin myötä toimittajien ja asiakkaiden kanssa tehtävä yhteistyö muodostaa merkittävän osan Hanselin toiminnan vaikuttavuudesta ja vastuullisuudesta. Vastuullisuutta ja sen seuranta on oltava kehittämässä entistä systemaattisemmaksi, ja oppia siihen haetaan myös muualta.

Puitejärjestelyjen vastuullisuuden ydin muodostuu kilpailutuksen aikana, jolloin hankinnan kohteelta vaadittava vastuullisuus määritellään. Puitejärjestelyjen vastuullisuutta ylläpidetään myös sopimuskaudella, jolloin Hansel seuraa, että kilpailutuksessa määritellyt vaatimukset täyttyvät sovitulla tavalla.

Toimittajien taloudellinen tilanne on automaattiseurannassa koko sopimusajan. Puitejärjestelyjen vastuullisuutta sopimuskaudella seurataan myös toimittajataapaamisissa, joissa kunkin puitejärjestelyn kannalta oleelliset vastuullisuusasiat käydään läpi. Mikäli esimerkiksi taloudellisen vastuun riskimittareissa on muutoksia, Hansel ja toimittaja käsittelevät yhdessä asian korjaamisesta.

”Toimittajien taloudellisen tilanteen seuranta on toiminut hyvin, ja olemme aina saaneet tiedon mahdollisista riskeistä jo hyvissä ajoin. Haluamme tukea toimittajia mahdollisissa vaikeissa tilanteissa, ja antaa heille

mahdollisuuden saada taloutensa kuntoon. Tarvittaessa tiedotamme tilanteesta myös asiakkaille”, kategoriajohtaja **Susanna Närvänen** toteaa.

Taloudellisen vastuun lisäksi myös muiden vastuullisuuden osa-alueiden sopimuskauden seuranta halutaan kehittää entistä systemaattisemmaksi, ja seurannan kehittäminen on kirjattu Hanselin strategiaan tavoitteisiin.

Sosiaalisen vastuullisuuden edistämiseksi Hansel ja Ruotsin yhteishankintayksikkö SKL Kommentus ovat aloittaneet kartoituksen mahdollisesta yhteistyöstä. Mahdollisen kumppanuuden on tarkoitus keskittyä erityisesti hankintatoimen sosiaalisen vastuun auditointiin.

”Ruotsin kuntien ja maakuntien yhteishankintayksikkö SKL Kommentus on Hanselille hedelmällinen yhteistyökumppani, sillä heillä on useiden vuosien kokemus sosiaalisen vastuullisuuden kehittämisestä useampi vastuullisuuteen päätyönään keskittyvä asiantuntija. Yhteistyölle on monia mahdollisia malleja, ja yksi vaihtoehto olisi hyödyntää SKL Kommentuksen vastuullisuusauditoiteja tarjoavaa puitejärjestelyä tavalla tai toisella. Vuoden 2018 aikana aiomme esimerkiksi selvittää, olisiko meidän asiakaskunnassamme tilausta vastaavantilaisille vastuullisuusauditoinneille”, talousjohtaja **Kirsi Koivusaari** kertoo.

Esimerkkejä vastuullisuuden huomioimisesta puitejärjestelyissä

Vastuullisemmat hankinnat osaksi asiakkaiden arkea

Hankintojen kehittämisyksikön vuoden 2017 saavutuksiin kuuluu valmiin toimintamallin luominen asiakasorganisaatioiden vastuullisuuden kehittämiseksi. Vuoden lopussa valmistunutta mallia tullaan hyödyntämään asiakkaiden vastuullisuustoiminnan kehittämisessä.

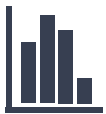
”Vastuullisten hankintojen toimintamallin on tarkoitus nostaa vastuulliset hankinnat paremmin johdon tietoisuuteen ja sitouttaa heidät niiden kehittämiseen. Malli tähtää siihen, että vastuullisuus huomioidaan hankintojen jokaisessa vaiheessa, ja että vastuullisuusasiat kytketään tiiviiksi osaksi organisaatioiden hankinta-

strategiaa”, kehittämispäällikkö **Liisa Lehtomäki** toteaa. Myös Hanselin kilpailutuspalveluissa eli asiakkaiden omien kilpailutusten konsultoinnissa vastuullisuus huomioidaan kilpailutettavan kohteen mukaan.

”Kerromme aina asiakkaille eri mahdollisuuksista huomioida vastuullisuus, ja lopullinen päätösvalta esimerkiksi kilpailutuksen pakollisista vaatimuksista on asiakkaalla. Kilpailutukset voivat vaihdella tietojärjestelmistä tutkimuslaitteistoihin, joten vastuullisuuden huomioinnin tavat riippuvat paljolti hankinnan kohteesta”, yksikön päällikkö **Ilkka Sihvola** sanoo.

Vastuullisuuden toimintamalli

TEHTÄVÄT

Vastuullisten hankintojen toimintamallin valmistelu ja vastuullisuustietojen analysointi

Vastuullisten hankintojen toimintamallin tavoitteiden määrittely

Vastuullisten hankintojen toimintamallin toteutussuunnitelma

Vastuullisten hankintojen toimintamallin käyttöönotto

Vastuullisten hankintojen toimintamallin toteutumisen seuranta

Viestintä tehdystä vastuullisuustyöstä

Vastuullisuusraportointi

Hanselin vastuullisuusraportointi

Vastuullisuustyöhön liittyviä toiminnan tuloksia esitellään vastuullisuusraportissa, joka julkaistaan vuosittain suomeksi, ruotsiksi ja englanniksi. Hanselin vastuullisuusraportti on integroitu vuosikertomukseen. Toimitusjohtaja hyväksyy raportin, joka viedään sen jälkeen hallitukselle tiedoksi. Vastuullisuusraportoinnin osalta kertomuksessa esitetään vuoteen 2017 liittyvät avaintiedot, kiinnostavat tapahtumat ja saavutukset vastuullisuuden osalta. Vuoden 2016 tapahtumia koskeva vastuullisuusraportti julkaistiin 4.4.2017. Raportointi pohjautuu vuonna 2016 tehtyyn olennaisuusarvioon, eikä sisällössä ole tapahtunut olennaisia muutoksia. Raportoinnissa noudatetaan GRI-standardin mukaisia sisällön määrittämiseen liittyviä periaatteita: olennaisuus, kattavuus, kestävän kehityksen konteksti ja sidosryhmien huomioon ottaminen sekä raportoinnin laadun periaatteita täsmällisyys, tasapainoisuus, selkeys, vertailtavuus, luotettavuus ja jatkuvuus.

Hanselin vastuullisuuden kokonaiskuvaa hahmotetaan yhtiön strategian pohjalta sidosryhmäyhteistyön, vastuullisuuden olennaisuusmatriisin sekä yhteiskuntasi-toumuksen kautta. Taloudellisen, sosiaalisen ja ympäristövastuun aiheet raportoidaan teemoittain.

GRI-standardin mukainen raportointi

Raportin rakenne perustuu nyt ensimmäistä kertaa kansainvälisesti hyväksyttyyn GRI-standardiin core-tasolla. Aikaisemmin Hansel on raportoinut Global Reporting Initiative GRI G4 -ohjeiston mukaisesti.

Raportissa on esitetty taulukko, josta ilmenee raportin sisältö olennaisuusteemoittain lajiteltuna, käytetyt GRI-standardit sekä tieto siitä, mistä raportin osiossa kyseiseen kohtaan liittyvät asiat on esitelty. Mikäli tietoa ei ole saatavilla, on siitä maininta perusteluineen taulukossa. Osa tiedoista sisältyy tilinpäätökseen.

Raportin on koonnut Hanselin viestintä yhteistyössä Mainostoimisto SST:n kanssa. Lisätietoja antavat Hanselin viestintäasiantuntijat:

Johanna Kaalikoski

viestintäpäällikkö
johanna.kaalikoski@hansel.fi
puh. 029 4444 289

Laura Helle

markkinointiviestinnän asiantuntija
laura.helle@hansel.fi
puh. 029 4444 242

Hanselin vastuullisuusraportti on luettavissa osoitteessa vuosikertomus2017.hansel.fi. Vastuullisuusraportti julkaistaan viidettä kertaa vain verkkomuodossa ja sen on varmentanut tilintarkastusyhteisö KPMG Oy Ab.

Tunnuslukujen laskentakaavat

Omavaraisuusaste, % =	$\frac{\text{Oma pääoma}}{\text{Taseen loppusumma} - \text{saadut ennakot}} \times 100$
Keskimääräinen vaihtuvuus, % =	$\frac{(\text{Palvelukseen tulleiden henkilöiden määrä 1.1.–31.12.} + \text{Palveluksesta lähteneiden henkilöiden määrä 1.1.–31.12.})/2}{\text{Henkilöstön määrä 31.12.}} \times 100$
Lähtövaihtuvuus, % =	$\frac{\text{Palveluksesta lähteneiden henkilöiden määrä 1.1.–31.12.}}{\text{Henkilöstön määrä 31.12.}} \times 100$
Lähtövaihtuvuus, irtisanoutuneet, % =	$\frac{\text{Palveluksesta irtisanoutuneiden henkilöiden määrä 1.1.–31.12.}}{\text{Henkilöstön määrä 31.12.}} \times 100$
Sairauspoissaoloprosentti =	$\frac{\text{Sairauspoissaolopäivien määrä tilikaudella 1.1.–31.12.}}{\text{Teoreettinen säännöllinen työaika tilikaudella 1.1.–31.12.}} \times 100$

Taloudellisen vastuun johtaminen

Taloudellisessa vastuussa keskeistä on sopimustoimittajien taloudellisen toimintakyvyn seuraaminen, harmaan talouden torjunta sekä Hanselin oma vastuullinen toiminta talouden osa-alueella.

Hanselissa tarjoajan poissulkemisperusteet ja soveltuvuusvaatimukset tarkastetaan aina kilpailutuksen yhteydessä ennen sopimuksen tekemistä. Osa tarkastettavista kohdista on niin sanottuja pakollisia poissulkuperusteita, kuten esimerkiksi syyllystyminen tiettyihin rikoksiin, ja osa harkinnanvaraisia hankinnan kohteeseen liittyviä soveltuvuusvaatimuksia.

Sähköisen kilpailuttamisen Hanki-palvelussa ESPD-lo-make, eli yhteinen eurooppalainen hankinta-asiakirja, on integroitu osaksi prosessia ja viranomaisrekisterien tiedot saadaan järjestelmään rikosrekisteriotetta lukuun ottamatta automaattisesti.

Sopimustoimittajien sopimuskauden aikaisen taloudellisen vastuun seurannan Hansel ostaa niin sanottuna valvomopalveluna markkinoilta. Hanselissa on määritetty tietyt kriteerit, joiden muutoksesta yhtiö saa aina hälytyksen. Näitä indikaattoreita ovat muun muassa:

- yrityksen nimen muutos
- yrityksen tilan muutos
- yhtiömuodon muutos
- maksuhäiriön oikaisuilmoitus maksuhäiriön poistosta maksunsuorituksen takia
- ilmoitus uudesta maksuhäiriöstä tai vanhan poistosta
- maksuhäiriölisäys
- muutos ennakoperintärekisteriin liittyen
- osakepääoman menettäminen
- riskiluokan muutos
- yritysjärjestelyt, kuten sulautuminen tai vastaanottaminen

Mikäli indikaattorissa tapahtuu muutos, saa Hanselin talousyksikkö asiasta tiedon. Talousyksiköstä tieto lähtee edelleen kategorialle, jos kyseessä on talousyksikön asiantuntijan arvion perusteella merkittävä asia. Kattegoria päättää mahdolliset jatkotoimenpiteet ja konsultoi tarvittaessa yhtiön juristia tai kategoriajohtajaa.

Valvomopalvelu on toiminut hyvin ja Hansel on osannut ennakoita asioita, kuten esimerkiksi toimittajien taloudellisia ongelmia. Valvomopalvelussa on tällä hetkellä 413 yritystä, mihin sisältyvät kaikki Hanselin suomalaiset sopimustoimittajat.

Hanselissa tehdään tilaajavastuulain seurantaa soveltuvin osin. Tilaajavastuulain tarkoituksena on edistää yritysten välistä tasavertaista kilpailua ja työehtojen noudattamista, sekä luoda yrityksille ja julkisoikeudellisille yhteisöille edellytyksiä varmistaa, että niiden kanssa vuokratyöstä tai alihankinoista sopimuksia tekevät yritykset täyttävät sopimuspuolina ja työnantajina lakisääteiset velvoitteensa. Tilaajavastuulain mukaan tilaajalla on hankintaprosessissa velvollisuus selvittää sopimuskumppaninsa taloudellinen vastuu.

Hanselissa on määritetty ne puitejärjestelyt, jotka kuuluvat lain piiriin ja joiden osalta Hansel tekee tarkistukset lain edellyttämällä tavalla. Itse tarkastusprosessi ostetaan osin palveluna Suomen Tilaajavastuu Oy:ltä ja osin se tehdään omana työnä suoraan toimittajilta kysymällä. Hanselin verkkopalvelussa on maininta siitä, että tietyissä puitejärjestelyissä Hansel tekee tarkistukset asiakkaidensa puolesta. Asiakkaat ovat arvostaneet tätä lisäpalvelua, ja valvottavien sopimusten määrää on kasvatettu vähitellen. Vuonna 2017 valvonta koski 16 puitejärjestelyä ja 219 yritystä, joista puitesopimustoimittajia oli 52 ja loput näiden alihankkijoita.

Hanselin oman toiminnan vastuullisuuteen kuuluu hyvä taloudenpito vakiintuneiden talousprosessien mukaisesti.

Verojalanjälki

Hansel raportoi neljättä kertaa vastuullisuusraportissa verojalanjäljestään. Verojalanjälkiraportointi perustuu valtioneuvoston kanslian omistajaohjausosaston 1.10.2014 antamaan ohjeistukseen valtion enemmistö-omisteisille yhtiöille maakohtaisten verojen raportointiin.

Hanselilla ei ole toimintaa ulkomailla, ja näin ollen kaikki verot maksetaan voimassa olevien lakien mukaisesti Suomeen. Hanselin veroasioita hoitaa talousyksikkö toi-

mitusjohtajan alaisuudessa, eikä Hanselilla ole erillistä verostrategiaa tai -suunnittelua.

Vuodelta 2017 Hanselille kertyi 1 918 000 euroa tilitettävää arvonlisäveroa ja 36 000 euroa yhteisöveroa. Vuodelta 2017 tilitettävien ennakonpidätysten määrä oli 1 736 000 euroa.

Hansel ei saanut vuonna 2017 julkisia tukia.

Eettiset ohjeet

Eettisten ohjeiden avulla määritellään pohja hanselilaiselle tavalle toimia. Eettinen ohjeistus on Hanselin hallituksen hyväksymä. Ohjeiden jalkauttamisesta ja niiden noudattamisen valvonnasta vastaa toimitusjohtaja yhtiön johtamisjärjestelmän avulla. Eettinen ohjeistus koskee yhtiön kaikkia työntekijöitä. Uudelle työntekijälle ohjeistus käydään läpi osana perehdytysohjelmaa. Samalla keskustellaan eettisyydestä omassa toimenkuvassa.

Johtajien ja esimiesten vastuulla on huolehtia siitä, että

- kaikkia kohdellaan samanarvoisesti ja että työtehtävät on jaettu tasapuolisesti
- työyhteisö on tuloksellinen ja tehokas
- työyhteisössä ei esiinny syrjintää, kiusaamista tai muuta epäasiallista toimintaa
- työturvallisuus ja työsuojelu toimivat
- mahdollisiin epäkohtiin puututaan

Työntekijän vastuulla on huolehtia siitä, että

- työtehtävät hoidetaan viivytyksettä ja asianmukaisesti
- työyhteisön työohjeita noudatetaan
- työtehtäviin liittyviä eturistiriitoja ei pääse syntymään.
- Mahdollisista eturistiriidoista on välittömästi ilmoitettava esimiehelle
- työyhteisön pelisääntöjä kunnioitetaan ja että työyhteisössä käyttäydytään asiallisesti kaikkia kohtaan

Sidosryhmien kanssa tehtävään yhteistyöhön liittyvät säännöt:

1. Sidosryhmien järjestämiin koulutustilaisuuksiin, sosiaalisiin tai kulttuuritilaisuuksiin ja vastaaviin tapahtumiin osallistutaan vain esimiehen kirjallisen luvan perusteella. Asiakasyhteistyössä toimivat eivät kuitenkaan tarvitse esimiehen lupaa asiakkaiden järjestämiin koulutustilaisuuksiin osallistumiselle. Luvan pyytämisen yhteydessä pitää kertoa esimiehelle onko tarkoitus käyttää työaikaa tapahtumaan osallistuessa. Mahdolliset matka- ja majoituskustannukset maksaa aina Hansel.
2. Saman toimittajan tai muun sidosryhmän järjestämiin tilaisuuksiin ei osallistuta toistuvasti.
3. Henkilökohtaisia lahjoja vastaanotettaessa vain tavanomaiset liikelahjat tai niihin verrattavat arvoltaan kohtuulliset lahjat ovat hyväksyttäviä. Kaikenlainen korruptio ja lahjonta ovat ehdottomasti kiellettyä.
4. Tarjouskilpailun aikana ei pääsääntöisesti osallistuta kilpailuun osallistuvien yritysten järjestämiin tilaisuuksiin, ei hyväksytä niiden esittämiä kutsuja eikä vastaanoteta muita lahjoja kuin mahdollisia joulutervehdyksiä.

5. Hanselissa on käytössä tapahtuma- ja lahjalista, johon työntekijän on lisättävä tiedot tapahtumista ja vastaanotetuista lahjoista, jotka ovat arvoltaan 15 euroa tai enemmän. Merkinnät listaan tulee laittaa heti kun lupa osallistumiseen on saatu tai lahja vastaanotettu.
6. Työntekijämme eivät saa käyttää työtehtävissään saamia tietoja hyväkseen tavoitellakseen henkilökohtaista etua, eivätkä saa kertoa tällaista tietoa eteenpäin. Suojaamme toimittajiemme ja asiakkaidemme liikesalaisuuksia.

Esteellisyssäännökset ja rikkomukset:

Hallintolain (434/2003) esteellisyssäännökset eivät suoraan sovellu Hanselin toimintaan, mutta hallintolain säännöksillä ja niiden tulkinnoilla on kuitenkin yleistä merkitystä hankintatoimessa. Koska valtaosa Hanselin asiakkaista noudattaa hallintolakia, kohdistuu myös Hanseliin odotuksia hallintolain periaatteiden toteuttamisesta. Hansel huomioi toiminnassaan soveltuvin osin myös Valtion virkamieseettisen toimikunnan raportin (3/2014) suositukset.

Hanselin kannalta esteellisyystilanteita voi syntyä esimerkiksi rekrytointitilanteissa, kun työntekijä siirtyy toimittajan palveluksesta Hanseliin. Noudatamme periaatetta, jonka mukaan työntekijän ei tulisi käsitellä edelliselle työnantajalleen, tämän kumppanille tai kilpailijalle kuuluvia asioita heti uuteen tehtävään siirryttyään. Sivutoimiin tarvitaan lupa, jonka myöntää toimitusjohtaja.

Tyypillisin ja yleisin esteellisyys tilanne syntyy, jos Hanselin asiantuntijan lähiomaisella tai lähipiiriin kuuluvalla henkilöllä on intressi hankinnassa. Esteellisysohjeiden mukaisesti työntekijä ei tällöin osallistu kilpailutukseen.

Hanselin asiantuntijat luennoivat säännöllisesti sidosryhmien järjestämissä tilaisuuksissa. Yhtiö suhtautuu myönteisesti siihen, että hanselilaista hankinta-alan osaamista hyödynnetään laajasti sidosryhmien keskuudessa.

Hanselilaiset saattavat nähdä tilanteita, joissa on viitteitä mahdollisista kilpailulainsäädännön rikkomuksista. Tällaisia tilanteita voivat olla esimerkiksi hintojen sopiminen, markkinoiden jakaminen tai määräävän markkina-aseman väärinkäyttö. Mikäli Hanselin asiantuntija epäilee kilpailulainsäädännön rikkomusta, asia saatetaan yhtiön lakiasiainjohtajan tietoon.

Työohjeet apuna päivittäin

Hanselin ydinprosesseja kilpailuttamista, yhteishankintoja sekä asiakkuuksien hallintaa tuetaan työohjeilla. Niistä asiantuntijat saavat tukea muun muassa menettelytapoihin eettisten pelisääntöjen noudattamisessa, erilaisissa sopimushallinnan tilanteissa, harmaan

talouden torjunnassa sekä kilpailutuksia koskevissa valitustilanteissa. Yhteishankintojen kilpailuttamisen menettelytavat on kuvattu yksityiskohtaisesti erillisessä projektityöohjeessa.

Vastuullisuuden toimintamalli

TEHTÄVÄT

Vastuullisten hankintojen toimintamallin valmistelu ja vastuullisuustietojen analysointi

Vastuullisten hankintojen toimintamallin tavoitteiden määrittely

Vastuullisten hankintojen toimintamallin toteutussuunnitelma

Vastuullisten hankintojen toimintamallin käyttöönotto

Vastuullisten hankintojen toimintamallin toteutumisen seuranta

Viestintä tehdystä vastuullisuustyöstä

Vastuullisuusraportointi

Yhteishankinnat säästävät julkisia varoja

Hanselin tehtävä on aikaansaada säästöjä valtion hankintatoimeen. Näiden säästöjen tarkka laskeminen on haastavaa. On kuitenkin tutkittu tosiasia, että hankintoja keskittämällä saadaan aikaan säästöjä hajautettuun hankintaan verrattuna.

Hanselissa on pitkään tehty karkeaa säästölaskelmaa, joka pohjautuu Helsingin kauppakorkeakoulun tutkimukseen (Karjalainen et al. 2008) yhteishankintojen säästöistä. Tutkimus osoitti, että keskitetty toimintamalli hankintatoimessa aikaansai noin 20–25 prosentin säästöt. Tätä mallia hyödyntämällä on voitu laskea, että vuonna 2017 Hanselin yhteishankintojen kautta saatiin arviolta 286 miljoonan euron laskennallinen säästö siihen verrattuna, että hankinnat olisi tehty hajautetusti.

Laskentamalli hyödyntää myös Hanselin puitejärjestelyihin liittyvää potentiaalilaskentaa, mutta ei huomioi esimerkiksi työajankäyttöä, resurssien jakamiseen liittyviä kustannuksia tai hajautetun mallin mahdollisesti tuottamia osaamisvajeita.

Koska Hansel ei tavoittele liiketoiminnallaan voittoa, yhtiön toiminnan tehokkuutta voidaan mitata myös sopimustoimittajilta perittävien palvelumaksujen pienenevän kautta. Tällä hetkellä puitejärjestelyn palvelumaksu voi enimmillään olla 1,5 prosenttia. Keskimääräinen palvelumaksu vuonna 2017 oli 1,04 prosenttia. Hansel on jatkuvasti pystynyt alentamaan palvelumaksuja ja edelleen vuonna 2018 palvelumaksuja tullaan alentamaan useamman puitejärjestelyn osalta.

Vaikuttavuuden mittaamista kehitetään

Hanselissa käynnistettiin vuoden 2017 lopussa projekti, jonka tavoitteena on kehittää yhtiön toiminnan vaikuttavuuden mittaamista. Ensimmäiseksi arvioinnin alle otettiin asiakaskohtaisten kilpailutusten tuottavuus. Tavoitteena on selvittää tarkemmin Hanselin palveluiden tuloksena syntyviä säästöjä, asiakkaan koko sopimuskauden aikana saamaa hyötyä, sopimusten toimivuutta ja laatua, hankintayksiköiden oppimista sekä innovatiivisuuden ja cleantechin edistämistä hankintojen avulla.

Projektin tuloksena syntyy entistä tehokkaampia työkaluja vaikuttavuuden monipuoliseen seurantaan. Pohjatiedon keräämiseksi haastatellaan erilliskilpailutuksiin osallistuneita asiakkaita. Tutkimuksen toteuttaa KPMG Oy ja sen tulokset valmistuvat kevään 2018 aikana.

Digitalisaatio tehostaa hankintoja

Hanselin visio on olla hankintatoimen uudistaja ja yksi keskeinen strateginen tavoite on digitalisaation vauhdittaminen. Tämän eteen tehtiin töitä valtiovarainministeriön alaisen Handi-ohjelman puitteissa. Uusien toimintamallien avulla hankintaprosessia yksinkertaistetaan ja yhdenmukaistetaan. Vuonna 2017 Hanselissa muun muassa kehitettiin sähköisen kilpailuttamisen Hanki-palvelua, automatisoitiin viranomaistietojen tarkastus, luotiin hankintatoimi palveluna -malli ja julkaistiin tietoa valtion ostoista Tutkihankintoja.fi-palvelussa, josta on kerrottu tarkemmin avoimuutta käsittelevässä osiossa.

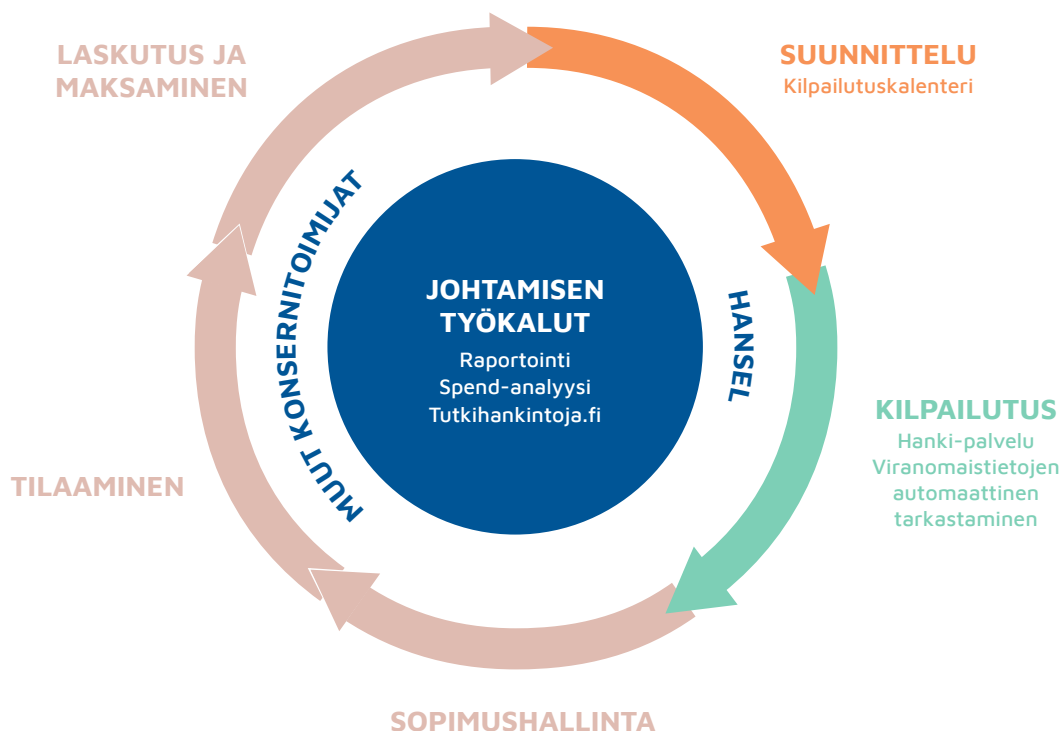
Opastusta sähköiseen kilpailutukseen

Sähköiset hankinnat mahdollistava Hanki-palvelu oli käytössä toista vuotta. Tammikuussa käyttäjinä oli 69 ja vuoden lopussa jo 95 organisaatiota. Tarjouspyyntöjä

oli palvelun kautta tehty vastaavina aikoina 300 ja yli 2 000. Käyttöönnotot ja kehitystyö jatkuvat aktiivisina. Vuodenvaihteessa ajankohtaista oli minikisamateriaalin siirtäminen järjestelmään sekä dynaamisen hankintajärjestelmän rakentaminen Hanki-palveluun.

Hankintayksiköille järjestettiin vuoden aikana sähköisen kilpailuttamisen klinikoita, joihin osallistui yli 150 Hanki-palvelun käytöstä kiinnostunutta. Tilaisuuksissa käytiin läpi asioita, joita kilpailutuksia tekevät asiakkaat olivat itse nostaneet esiin, mikä koettiin hyväksi toimintamalliksi. Hanki-klinikat ja muita tietoiskuja jaettiin myös videoina. Sähköisen kilpailuttamisen käyttöönoton tueksi perustettiin myös Yammer-ryhmä, jossa yli 300 käyttäjää on saanut nopeasti tietoa ja käynyt keskustelua Hanki-palvelusta.

HANSEL DIGITALISOI HANKINNAT TARPEESTA KILPAILUTUKSEEN

Viranomaistiedot automaattisesti kilpailutusjärjestelmään

Julkisten hankintojen kilpailutuksiin liittyvä viranomais-
tietojen tarkastus automatisoitiin vuoden 2017 aikana.
Uudistus vähentää merkittävästi työn määrää noin 30
miljardin julkisissa hankinnoissa. Suomi automatisoi
viranomaistietojen tarkastuksen ensimmäisenä EU:ssa.

Automatisoinnin myötä julkisista kilpailutuksista on
tullut yksinkertaisempia ja sujuvampia sekä hankkijoiden
että tarjoajien kannalta, kun viranomaisrekistereissä jo
valmiina olevia tietoja ei tarvitse erikseen liittää tarjouk-
siin. Tarkastusten piiriin kuuluvat muun muassa verojen
ja sosiaaliturvamaksujen suorittaminen, ja sähköinen
järjestelmä varmentaa toimittajan antamien tietojen
oikeellisuuden kilpailutuksen päätteeksi.

Hankintalain vuonna 2017 tehdyn muutoksen jälkeen
hankintayksiköiden on pitänyt sähköisessä kilpailutus-
järjestelmässä käyttää yhteistä eurooppalaista hankin-
ta-asiakirjaa. Suomessa sama kilpailutusjärjestelmä on
käytössä kunnissa ja valtionhallinnossa, joten viran-

omaistietojen automaattinen tarkastus on nyt käytössä
kansallisesti kaikissa EU-kynnysarvot ylittävien julkis-
hankintojen kilpailutuksissa. Järjestelmän koulutukset yli
200 henkilölle toteutettiin Hanselin ja KL-Kuntahankin-
tojen yhteistyönä.

Viranomaistietojen sähköisen tarkastuksen projekti sai
rahoitusta Euroopan unionin Verkkojen Eurooppa -oh-
jelmasta, ja se on osa hallituksen Digitalisoidaan julkiset
palvelut -kärkihankekokonaisuutta.

*Automatisoinnin myötä
julkisista kilpailutuksista
on tullut yksinkertaisempia
ja sujuvampia.*

Handi-ohjelma sujuvoittaa prosesseja

Valtion hankintojen digitalisointi -toteutusohjelma uudistaa valtion hankintatoimea. Ohjelma on valtiovarainministeriön vastuulla ja se kestää vuoden 2019 loppuun saakka. Siihen mennessä koko hankintaprosessi yhtenäistetään hankintojen suunnittelusta aina maksatukseen. Hankintatoimen digitalisointi on yhteistyönä tehtävä toimintatavan muutos, jota tietojärjestelmäratkaisut tukevat. Valtionhallinnon sisäisiä prosesseja vähennetään ja automatisoidaan merkittävästi.

Tutustu Handi-ohjelman tavoitteisiin ja hankkeisiin
www.handi.fi.

Avoin hallinto on yhteinen etu

Uusi verkkopalvelu avasi valtion hankintatiedot kaikkien käyttöön syyskuussa 2017. Tutkihankintoja.fi-palvelun avulla kaikki kansalaiset voivat helposti tarkastella ja analysoida reaaliaikaista tietoa valtion tekemistä hankinnoista. Tavoitteena on hallinnon läpinäkyvyyden lisääminen ja valtion hankintatoimen kehittäminen. Samalla tarjotaan yrityksille arvokasta markkinatietoa.

Palvelu on maksuton ja siinä on julkaistu yli kuuden miljardin euron arvosta valtion hankintoja vuoden 2016 alusta alkaen. Tiedot päivittyvät lähes reaaliaikaisesti, ja uusien organisaatioiden tietoja lisätään sinne mahdollisuuksien mukaan. Hansel toteutti palvelun valtiovarainministeriön toimeksiannosta.

”Jokainen suomalainen hyötyy julkisten varojen läpinäkyvyydestä ja avoimesta hallintokulttuurista. Palvelun avulla myös yritykset saavat uudella tavalla tietoa markkinoista”, sanoi Hansel Oy:n toimitusjohtaja **Anssi Pihkala** Tutkihankintoja.fi-julkistustilaisuudessa.

Turvallisuussyistä puolustus- ja turvallisuussektorin viranomaiset, kuten puolustusministeriön hallinnonala, Poliisihallitus tai Rajavartiolaitos, eivät ole mukana palvelussa. Lisäksi joitakin tietoja salataan yksilönsuojan tai yleisen turvallisuuden varmistamiseksi.

Palvelussa julkaistavat tiedot ovat olleet julkisuuslain mukaan aikaisemminkin kaikkien saatavilla, mutta niiden saaminen on edellyttänyt erillistä tietopyyntöä. Tämä on vaikeuttanut tietojen hankkimista ja vienyt resursseja pyytäjän lisäksi pyynnön vastaanottaneelta organisaatiolta. Nyt kaikki tiedot löytyvät yhdestä palvelusta ja ovat helposti saatavilla.

Tällä mahdollistetaan dataan pohjautuvien uusien palveluiden sekä sovellusten vapaa kehittäminen.

Maailmanlaajuisesta avoimuudesta edelläkävijyyttä

Tutkihankintoja.fi-palvelun lisäksi hankintatiedot julkaistaan kaikkien hyödynnettäviksi myös avoimdata.fi-sivustolla. Tällä mahdollistetaan dataan pohjautuvien uusien palveluiden sekä sovellusten vapaa kehittäminen ja hyödyntäminen eri tarkoituksissa. Tutkihankintoja.fi-palvelun ja datan saatavuuden kaikkia hyötyjä ei osata vielä arvioida, sillä vastaavaa ei muualla maailmassa ole.

”Kansainvälisesti Tutkihankintoja.fi on edelläkävijä. Emme tiedä, että vastaavaa palvelua olisi aikaisemmin avattu valtion toimesta. Onkin vaikea antaa heti konkreettisia lukuja esimerkiksi palvelun tuottamista säästöistä, mutta uskomme, että niitä tulee. Olemme keskustelleet Aalto-yliopiston kanssa mahdollisesta tutkimuksesta hankkeen hyötyihin liittyen”, sanoo Pihkala.

Tutkihankintoja.fi-palvelu on osa hallituksen Digitalisoimaan julkiset palvelut -kärkihankkeisiin sisältyvää hankintojen digitalisoinnin toteutusohjelmaa. Valtiovarainministeriö ja Hansel Oy kehittävät palvelua jatkuvasti.

Palkittua avoimuutta

Kuvassa Hanselin talousjohtaja Kirsi Koivusaari

Open Knowledge Finland antoi Tutkihankintoja.fi-palvelulle tunnustusta joulukuussa 2017 Avoimuuden sydän-palkinnon muodossa. Tutkihankintoja.fi-palvelua kuvailtiin palkitsemistilaisuudessa hienoksi yhteistyöhankkeeksi, joka pohjautuu innostavaan visioon ja tahtotilaan siitä, että hankintadatan avaaminen sisällytettäisiin myös lainsäädäntöön. Pitkällä aikavälillä avoin hankintatieto edistää eettistä ja vastuullista hankintaa.

Vastuullisia hankintoja

Puitesopimukset ovat tehokas keino edistää valtion päästöjen jalkauttamista hankintoihin, sillä yhteishankintojen volyymi on merkittävä – vuoden 2017 aikana valtio hankki tuotteita ja palveluja puitejärjestelyjen kautta lähes 830 miljoonalla eurolla.

Suuren hankintavolyyminsa ansiosta Hansel voi olla synnyttämässä uudenlaisia palveluita ja ohjaamassa tuotteiden kehitystä ympäristöystävällisempään suuntaan. Huomioimalla vastuullisuusnäkökohdat puitejärjestelyissä ja asettamalla esimerkiksi ympäristökriteereitä hankinnan kohteelle voi Hansel vaikuttaa markkinoiden tarjontaan.

Hanselin kilpailutukset toteutetaan julkisten hankintojen lainsäädännön edellyttämällä tavalla avoimesti ja tasapuolisesti. Kaikilla tavaroiden ja palveluiden toimittajilla on oikeus osallistua Hanselin järjestämiin, avoimella menettelyllä toteutettaviin kilpailutuksiin, mikäli hankintailmoituksessa ja tarjouspyynnössä kuvatut tarjoajan soveltuvuuteen liittyvät vähimmäisvaatimukset täyttyvät.

Vastuullisuusnäkökohdat huomioidaan kilpailutuksen hankintaprosessin kaikissa vaiheissa:

1. Tarveharkinta
2. Tarjoajan soveltuvuus
3. Tekniset eritelvät: tuotteen tai palvelun ominaisuudet
4. Vertailuperusteet: pisteytettävät asiat
5. Sopimusehdot ja niiden noudattamisen valvonta

Vastuullisuuden huomioiminen puitejärjestelyissä

Hansel tarjoaa asiakkailleen helppokäyttöisiä palveluja ja puitejärjestelyjä, joissa vastuullisuusnäkökohdat on huomioitu mahdollisimman monipuolisesti. Sopimusratkaisuissa huomioidaan valtioneuvoston julkaisemat ohjeet ja linjaukset. Periaatepäätös kestävien ympäristö- ja energiaratkaisujen edistämisestä julkisissa hankinnoissa määrittelee esimerkiksi valtionhallinnossa käytettävien autojen päästömäärät ja energianhankintaan liittyvät periaatteet.

Hansel edellyttää, että tarjoajat ovat maksaneet veronsa ja sosiaaliturvamaksunsa ja noudattavat ympäristönsuojelua, työsuojelua, työoloja ja työehtoja koskevia lakisääteisiä velvoitteita.

1. SUUNNITTELU- JA VALMISTELUVAIHE

Esiselvitys

- Kustannushyötyanalyysi
- Hankinnan kohteen kuvaus
- Vastuullisuusanalyysi
 - taloudelliset, sosiaaliset ja ympäristönäkökohdat
 - tilaajavastuulaki
 - sosiaalisen riskin analyysi
 - Hanselin ympäristötunnus
 - riskiluokka

2. KILPAILUTUS

- Markkinavuoropuhelu (sis. vastuullisuus)
- Hankinnan kohteen vaatimukset (sis. vastuullisuus)
- Pisteytysmalli (sis. vastuullisuus)
- Sopimusluonnos (sis. vastuullisuusehdot)
- Tarjousten tarjouspyynnön mukaisuuden tarkastus (sis. vastuullisuus)

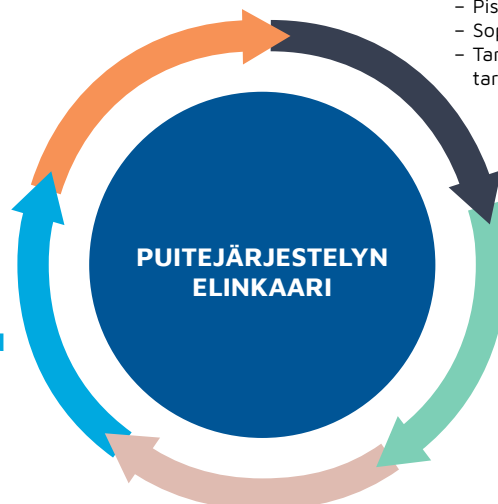
3. KÄYTTÖÖNOTTO

- Palvelun/tuotteen ominaisuuksien tarkastaminen (sis. vastuullisuus)
- Asiakas- ja toimittajamateriaalin julkaisu (sis. vastuullisuus)

4. YLLÄPITO

- Tarkistukset: tilaajavastuu, riskiluokka, sopimusehdot
- Toimenpiteet tarvittaessa

5. PÄÄTTÄMINEN

Uusia ratkaisuja vanhoihin haasteisiin

Niin hankintalain määrittämään julkiseen hankintaan kuten myös yhteishankintojen toimintaperiaatteisiin liittyy tekijöitä, jotka asiakkaat kuin toimittajatkin saattavat kokea joustamattomina tai vaikeaselkoisina. Hansel vastaa haasteisiin paitsi osallistumalla hankintaosaamisen kehittämiseen, myös juurruttamalla uusia sähköisiä työtapoja hankintoja tekevien organisaatioiden ja toimittajien käyttöön.

Hanselin asiakkaat toivovat puitejärjestelyiltä usein joustavuutta ja räätälöitävyyttä valmiin palvelupaketin sijaan.

”Puitejärjestelyjen tarjonnan räätälöiminen mahdollistuu esimerkiksi asiakkaiden omien kevennettyjen kisojen avulla. Kevennetyn kisan kilpailutusprosessi saate-taan kuitenkin kokea hankalana. Olemme vastanneet asiakkaiden tarpeisiin tarjoamalla asiakkaillemme tukea kevennettyihin kisoihin, ja Hansel voi tehdä kevennetyn kisan myös kokonaan asiakkaan puolesta”, kategorijoh-taja **Susanna Närvänen** kertoo.

Kevennettyjen kisojen aiheuttama hallinnollinen työ helpottuu vuoden 2018 aikana, sillä kevennettyjä kisoja voi alkaa tehdä sähköisesti Hanki-palvelussa. Tulevai-suudessa myös yhteishankintojen teko dynaamisilla hankintajärjestelmillä tulee parantamaan yhteishankin-tojen räätälöitävyyttä kunkin asiakkaan tarpeisiin, sillä DPS antaa puitejärjestelyjä enemmän väljyyttä hankin-nan kohteen määrittelyyn.

DPS tarjoaa muutoksen myös puitejärjestelyn staatti-suuteen etenkin toimittajien näkökulmasta, sillä Han-ki-palvelussa ylläpidettävä dynaaminen hankintajärjes-telmä mahdollistaa puitejärjestelyn toimittajaksi tulon myös puitejärjestelyn voimassaolon aikana.

Kaikkeen ei voida vaikuttaa, mutta lähes kaikkea voi sujuvoittaa

Yleisin Hanselin toimittajilta kuulema kritiikki kohdistuu siihen, että hinnan koetaan painottuvan kilpailutuksis-sa liikaa, ja laadun liian vähän. Tarjouskilpailujen myös toivotaan huomioivan innovaatiot paremmin.

”Kaikki puitejärjestelykilpailutukset tehdään asiakastar-ve edellä, ja innovaatiot huomioidaan siinä määrin kuin se on mahdollista. Innovaatioiden, ja joissain tapauksis-sa myös laadun huomioimiseen haasteita tuo se, että tarjousten on oltava keskenään yhteismitallisia.”

Julkisiin hankintoihin vaikuttavat myös Hanselista riippumattomat tekijät, kuten esimerkiksi yhteisen eurooppalaisen hankinta-asiakirjan eli ESPD:n käy-tön tulo pakolliseksi julkisissa hankinnoissa. Hanselin johtama EU-projekti eNEST kehitti sähköistä kilpailu-tusprosessia ja sujuvoitti hankinta-asiakirjan käyttöä sähköistämällä sen.

Itse sähköinen kilpailutus on otettu vastaan todella hy-vin sekä asiakkaiden että toimittajien keskuudessa.

”Kilpailutuksen siirtyminen sähköiseksi on keventänyt merkittävästi julkisiin hankintoihin perinteisesti liitettyä ja raskaaksi koettua hallinnollista taakkaa. Sähköistämi-nen säästää kilpailutuksen osapuolilta aikaa, vaivaa ja paperia”, Susanna Närvänen sanoo.

Hanki-palvelu on tarjoajille ilmainen, ja asiakkaille sen käyttö maksaa sata euroa kuussa. Hanselin kilpailutus-palvelua käytettäessä sähköisestä kilpailutusjärjestel-män käytöstä ei tarvitse maksaa enää erikseen.

Innovatiivisia julkisia hankintoja

Hanselin uusi yksikkö, hankintatoimen kehittämis- palvelut, tukee asiakasorganisaatioiden kykyä uudistua sekä kehittää hankintatoimen johtamista, tehokkuutta ja vaikuttavuutta. Nykytilan analysoinnin kautta edetään toimenpidesuunnitteluun ja toteutukseen tiiviissä yhteistyössä asiakkaan kanssa. Myös vastuullisuusnäkökulma otetaan huomioon kehittämissyksikön projekteissa.

Hankintatoimen strategisen luonteen ja sen systemaattisen johtamisen merkityksen ymmärtäminen ovat edellytyksiä innovatiivisille hankinnoille. Tähän Hanselin kehittämispalvelut tarjoavat asiakkaille tukea. Hankintatoimen kehittäminen vaatii sitoutumista, riittävät resurssit sekä tahtoa hoitaa asiat kuntoon. Hanselin kehittämisspälliköt auttavat asiakkaita hankintatoimen parhaiden käytäntöjen omaksumisessa ja käyttöönottamisessa.

Kokeilukiihdyttämössä ideointiin yhdessä

Työ 2.0, Kokeileva Suomi, Suomidigi ja D9 järjestivät ministeriöille ja valtion virastoille suunnatun kokeilukiihdyttämön, jonka tavoitteena oli tukea kokeilevaa kehittämistä, madaltaa kokeilujen käynnistämiskynystä sekä tietysti käynnistää kokeiluja.

Hansel lähti mukaan kokeilukiihdyttämöön Rahoitusva- kausviraston kumppanina. RVV on uusi, finanssikriisin jälkeen perustettu virasto, joka vastaa pankkien krii- sinratkaisuasioista sekä talletussuojasta. Kokeilussa selvitettiin, miten virastot voisivat hyödyntää konserni- toimijoita paremmin ja ulkoistaa esimerkiksi talous- ja

henkilöstöhallinnon, hankintatoimen ja viestinnän palve- luita. Kokeilussa olivat mukana myös Palkeet ja Valtori.

*Hankintatoimen
kehittäminen vaatii
sitoutumista, riittävät
resurssit sekä tahtoa
hoitaa asiat kuntoon.*

Kokemukset kokeilukiihdyttämöstä olivat hyviä. Asiakkaan roolissa mukana ollut RVV tunnisti uusia palveluita, jotka se voi ottaa käyttöön jopa heti. Kon- sernitoimijat puolestaan saivat ennakkoluulottomia ehdotuksia uusista palveluista, joita voisivat tarjota virastoille. Ratkaisuja kehitettiin myös siihen, miten pienet virastot saisivat paremmin tietoa konsernitoi- mijoiden palveluista.

Eri toimijoiden kohtaamisissa löytyi runsaasti uusia näkökulmia palvelujen ja yhteisten työkalujen kehit- tämiseen. Kokeilu osoitti, että ulkoistamalla palveluja julkishallinnon toimintavarmuutta ja tuloksellisuutta voidaan parantaa merkittävästi. Hanselin ja Rahoitusva- kausviraston yhteistyö näissä merkeissä jatkuu keväällä 2018, vaikka varsinainen kokeilukiihdyttämö päättyikin.

Uusi osaamiskeskus yhdistää

Kestävien ja innovatiivisten julkisten hankintojen verkostomaisen osaamiskeskuksen perustamiseen alettiin valmistautua loppuvuodesta 2017, kun TEM avasi osaamiskeskuksen avustushaun. Keskukseen tähtäimessä on edistää kestäviä ja innovatiivisia julkisia hankintoja yhdessä muiden hankintayksiköiden kanssa. Osaamiskeskuksen tavoitteiden toteuttamiseen pyritäänkin saamaan vähintään kaikki julkisen hankintojen keskeiset toimijat mukaan. Osaamiskeskus aloittaa toimintansa maaliskuussa 2018.

Osaamiskeskus edistää toiminnallaan muun muassa hallitusohjelman linjattua viiden prosentin innovatiivisten hankintojen tavoitteen saavuttamista. Osaamiskeskuksen toiminta kestää alkuvuoteen 2021 asti. Hansel on mukana konsortiossa, jonka muut jäsenet ovat Business Finland, KL Kuntahankinnat, Kuntaliitto, Motiva, Sitra, SYKE ja VTT. Sekä hankintojen että kestävä kehityksen osaajat ovat kattavasti mukana. Uskomme siihen, että tekemällä yhdessä saamme aikaan enemmän ja paremmin kuin yksittäisinä toimijoina.

Tähtäimessä toimiva markkina

Hanselin toiminnalla ja sen yli 826 miljoonan euron arvoisilla puitesopimuksilla on suora vaikutus markkinoiden toimintaan. Hanselin tehtäviin kuuluvat markkinoiden toiminnan ja kilpailun edistäminen samalla, kun asiakkaiden tarpeisiin vastataan mahdollisimman hyvin.

Hanselin 380 toimittajasta ulkomaisia on 29. Ulkomalaisia toimittajia on esimerkiksi Brysselin majoituspalveluiden sekä lentopalveluiden puitejärjestelyissä. Tietotekniisiin laitteisiin liittyvien puitejärjestelyjen toimittajat ovat usein ulkomaisia suuryrityksiä, mutta varsinainen palveluntarjoaja on useimmiten Suomessa sijaitseva tytäryhtiö.

”Kohtelemme kaikkia tarjoajia tasapuolisesti ja syrjimättömästi, joten toimittajan kotimaa tai koko eivät ole meille itseisarvo. Sitä vastoin tehtävämme on varmistaa, että kotimaisilla ja ulkomaisilla sekä eri kokoisilla palveluntarjoajilla on yhtäläiset mahdollisuudet osallistua tarjouskilpailuihin”, kategoriajohtaja **Susanna Närvänen** kertoo.

Hanselin toimittajista 42 prosenttia on pk-yrityksiä

Koska Hanselin asiakkaiden hankintavolyymit ovat usein suuria, voi pienempien yritysten olla vaikea vastata suuriin tilausmääriin.

Hansel parantaa pk-yritysten mahdollisuuksia osallistua kilpailutuksiin kiinnittämällä huomiota esimerkiksi liikevaihtovaatimuksiin ja jakamalla hankintoja pienempiin osiin. Vaikkapa kevyiden moottoriajoneuvojen puitejärjestelyt on kilpailutettu tuoteryhmäkohtaisina kokonaisuuksina, minkä myötä puitesopimustoimitajiksi valikoitui useita eri toimittajia yhden suuren toimijan sijaan.

Hansel on edistänyt pk-yritysten osallistumismahdollisuuksia myös kannustamalla alihankkijoiden käyttöön ja ryhmittymien muodostamiseen. Hanselin noin 400 sopimustoimittajalla on yli 3 000 alihankkijaa.

”Yksi käyttämämme mahdollisuus erikokoisten yritysten huomioimiseen on toimintamallityyppinen kilpailutus. Esimerkiksi toimisto- ja atk-tarvikkeiden puitejärjestely on kilpailutettu kahdessa osassa, joista toiseen kuului suoratoimitus ja toiseen täyttöpalvelu. Tämän myötä toimittajiksi valikoitui kaksi yritystä”, Susanna Närvänen kuvailee.

Pk-yritykset sopimustoimittajina*

	2017	2016	2015	2014	2013
Pk-yrityksiä sopimustoimittajina, lkm	158	159	170	164	173
Pk-yritysten osuus sopimustoimittajista, %	42	43	44	43	46
Pk-yrityksiltä tehdyt yhteishankinnat, milj. €	109	102	96	92	71
Pk-yrityksiltä tehtyjen yhteishankintojen osuus, %	13	13	14	13	10

*Luokitteluperiaatteita tarkennettiin vuonna 2012 yhdistysten sekä kunta- ja kaupunkiomisteisten yhtiöiden osalta, jotka sisältyvät luokkaan muut. Lisäksi luokittelua on korjattu joidenkin kansainvälisiin konserneihin kuuluvien yhtiöiden osalta, jotka Suomen toimintojen pienuuden takia oli aikaisemmin luokiteltu pk-yrityksiksi.

Palveluja koko maan tarpeisiin

Noin 15 prosenttia Hanselin puitejärjestelyistä on kilpailutettu alueellisesti. Vuonna 2017 alueellisesti kilpailutettuja toimittajia oli Hanselin puitejärjestelyissä 197, eli 52 prosenttia kaikista sopimustoimittajista.

Alueellisessa kilpailussa tarjouksen jättäjä kilpailee vain omalla alueellaan valtakunnallisen kilpailun sijaan. Päätös alueellisesta kilpailuttamisesta syntyy puitejärjestelykohtaisesti toimittajamarkkinan analyysin ja asiakkaiden tarpeiden perusteella. Alueellinen jako tulee kyseeseen esimerkiksi silloin, kun puitejärjestelyn asiakkaat sijaitsevat eri puolilla Suomea. Muun muassa tilausajopalvelut, kokous- ja majoituspalvelut sekä käytösin puitejärjestely, työterveyshuollon palvelut, ovat tästä esimerkkejä.

Joissain tapauksissa tuotekohtainen jako voi kuitenkin olla maantieteellistä jakoa tarkoituksenmukaisempi. Esimerkiksi käännöspalveluissa tarjottavan kieliparin kääntämisen tarjoaminen halutulla alueella on tärkeämpää asiakkaalle kuin se, missä yritys sijaitsee. Samoin reittilennot on kilpailutettu kaupunkipareittain.

Markkinoiden toiminnan turvaamisessa oleellista on epäterveen hintakilpailun estäminen. Hansel valvoo tarjottuja hintoja ja puuttuu niihin, mikäli epäilee hintojen olevan palvelun tuottamisen todellisia kustannuksia matalammat. Liian alhaisten hintojen riskinä on paitsi kilpailun vääristyminen, myös se, että palvelua ei lopulta voida tuottaa tarjotulla hinnalla. Mikäli tarjouksessa esitetyn hinnan epäillään olevan markkinakustannuksia alhaisempi, voidaan tarjous sulkea pois kilpailusta.

*Markkinoiden toiminnan
turvaamisessa oleellista
on epäterveen hintakilpailun
estäminen.*

Tyytyväisiä asiakkaita ja toimittajia

Hansel seuraa säännöllisesti asiakas- ja toimittajatytyväisyyden kehittymistä. Palautetta kerätään jatkuvasti jokaisesta puitejärjestelystä ja asiakasprojektista. Teetämme lisäksi asiakkaillemme kerran vuodessa laajemmän tyytyväisyystutkimuksen.

Asiakkaat tyytyväisiä Hanselin palveluihin

Viimeisin asiakastytyväisyystutkimus toteutettiin tammikuussa 2018. Tulokset käytiin läpi johtoryhmässä ja niitä hyödynnetään kehittämistoimenpiteiden suunnittelussa yhdessä henkilöstön kanssa. Hanselilaisten tulospalkkio on sidottu asiakastytyväisyyteen.

Asiakastytyväisyystutkimuksen osoittavat, että Hansel on onnistunut kehittämään toimintaansa. Asiakkaiden jo ennestään korkea kokonaistyytyväisyys oli kasvanut merkittävästi edellisestä vuodesta.

Korkeimmat arvostukset annettiin hankintalain tunte-
muksesta ja kilpailutusosaamisesta, palveluasenteesta
sekä yhteyshenkilöiden toiminnasta. Kehityskohteiksi
asiakkaat nimesivät asiakkaan tarpeiden tuntemuksen
sekä yhteishankintojen hyödyt. Molempien kehityskoh-
teiden arvostukset olivat kehittyneet edellisestä vuodesta.

Asiakaskyselyyn vastasi yhteensä 494 viime vuoden aikana Hanselin kanssa asioinutta asiakasta.

- Arvosanojen keskiarvo oli 4,00 (3,84 vuonna 2016)
- Kokonaisarvosanan 3,50 tai parempi antoi 83 % (77 %)
- Kokonaisarvosanan 2,99 tai huonompi antoi 6,5 % (12 %)

Korkeimmat arvostukset annettiin hankintalain tuntemuksesta ja kilpailutusosaamisesta, palveluasenteesta sekä yhteyshenkilöiden toiminnasta.

Automatisoitu palautteen kerääminen

Laajempien kyselytutkimusten lisäksi Hansel kerää asiakailtaan ja sopimustoimittajiltaan palautetta kilpailutusprojektien ja puitejärjestelyiden päätyessä.

Kyselyt toimitetaan puitejärjestelykilpailutusten sekä asiakaskohtaisten kilpailutuskonsultointien jälkeen automaattisesti projekteihin osallistuneille tahoille. Seuraamme myös puitejärjestelyjen toimivuutta ennen sopimuskauden päättymistä asiakkaille suunnatulla kyselyllä.

Tavoitteena on palautteen avulla kehittää sidosryhmien kanssa tehtävää yhteistyötä. Palautteen avulla mahdolliset kehittämistoiveet ja -ideat voidaan huomioida tulevien palveluiden suunnittelussa.

Asiakastyytyväisyyttä mitataan asteikolla 1–5, jossa 5 on paras ja 1 on heikoin arvosana. Tyytyväisyyttä mittaava kokonaiskeskiarvot olivat vuonna 2017:

- Puitekilpailutusten asiakastyytyväisyys: 4,1 (4,3 vuonna 2016)
- Puitekilpailutusten toimittajatytytyväisyys: 3,4 (4,2)
- Kilpailutuskonsultointien asiakastyytyväisyys: 4,6 (4,4)
- Päätyvien puitejärjestelyjen asiakastyytyväisyys: 3,9 (3,8)

Toimittajat tyytyväisiä yhteistyöhön

Toimittajien kokonaistyytyväisyys parani edellisestä, vuonna 2016 tehdystä mittauksesta ja on erittäin hyvällä tasolla. Tammikuussa 2018 toteutettuun kyselyyn vastasi 203 henkilöä ja vastausprosentti oli 32.

Hanselin vahvuuksina toimittajat pitävät hankintalain ja kilpailutusmenettelyjen tuntemusta, yhteyshenkilöiden toimintaa, tiedottamista puitejärjestelyistä ja kilpailutuksista sekä Hanselin toiminnan tasapuolisuutta. Kehittämiskohteita ovat toimittajien mielestä hankinnan kohteen tuntemus sekä kilpailutusprosessin sujuvuus.

- Arvosanojen keskiarvo oli 4,00 (3,80 vuonna 2016)
- Kokonaisarvosanan 3,50 tai parempi antoi 83 % vastaajista (77 %)
- Kokonaisarvosanan 2,99 tai huonompi antoi 8 % vastaajista (15 %)
- Toimittajien kanssa yhteistyötä tekevillä hanselilaisilla toimittajakyselyn tulokset vaikuttavat tulospalkkioon.

Säänneltyä julkista hankintaa

Uusi hankintalainsäädäntö tuli voimaan vuoden 2017 alussa. Hankintalakiuudistuksen tavoitteena oli yksinkertaistaa hankintamenettelyjä ja tehostaa julkisten varojen käyttöä, parantaa pk-yritysten mahdollisuuksia osallistua tarjouskilpailuihin sekä edistää vastuullisuuteen sekä innovatiivisuuteen liittyviä näkökohtia hankinnoissa.

Uusi hankintalaki on tuonut jonkun verran joustavuutta hankintamenettelyihin, kuten mahdollisuuden täsmentää ja tarkentaa tarjouksia sekä dynaamisen hankintajärjestelmän ja neuvottelumenettelyjen käytön helpottamisen. Toisaalta esimerkiksi ESPD-lomakkeiden käyttäminen sekä rikosrekisteriotteiden tarkastaminen on lisännyt huomattavasti hankintayksiköiden ja tarjoajien hallinnollista taakkaa.

Uuteen hankintalakiin liittyy lisäksi eräitä käytännössä hankalia siirtymäkauden järjestelyjä, kuten puitejärjestelyjen sisäisiin kilpailutuksiin liittyvä lainvalinta. Uutta hankintalakia on vuoden 2017 loppuun menneessä sovellettu markkinaoikeudessa vain noin 30 tapauksessa, joten soveltamiskäytäntö on vielä vakiintumaton.

Hansel-lain muutos

Hansel-lain muuttamista koskeva hallituksen esitys (HE 63/2017 vp) annettiin eduskunnalle kesäkuussa 2017. Hallituksen esityksessä ehdotetaan lisättäväksi Hanselin asiakaspiiriin maakunnat sekä niiden hankintayksiköt. Lakimuutos liittyy valmisteilla olevaan maakuntauudistukseen sekä sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämisuudistukseen.

Lakiehdotuksessa esitetään myös Hanselin tehtäviin lisättäväksi hankintatiedon käsittely sekä ehdotetaan tiedonsaantioikeutta valtion hankintayksiköiden hankintatietoon. Esityksessä ehdotetaan myös Hanselille mahdollisuutta osallistua kansainvälisiin yhteishankintoihin hankintalaissa säädetyllä tavalla.

Lakiehdotusta on käsitelty eduskunnan talousvaliokunnassa. Käsittely on kuitenkin pysähtynyt odottamaan valinnanvapauslainsäädännön antamista ja maakuntalainsäädännön etenemistä eduskunnassa.

Kilpailutuksiin liittyvät valitukset ja oikeuskäsittelyt

Vuoden 2017 lopussa Hanselilla oli vireillä yksi puitejärjestelykilpailutuksia koskeva juttu markkinaoikeudessa sekä yksi valitus korkeimmassa hallinto-oikeudessa.

Vuonna 2017 Hansel sai korkeimman hallinto-oikeuden ratkaisun sosiaali- ja terveysalan henkilöstövuokrausta koskevassa valituksessa. Korkein hallinto-oikeus hylkäsi valituksen. Hansel sai lisäksi vuonna 2017 markkinaoikeudelta kaksi tulostuslaitteiden hankintaa koskevaa päätöstä, joissa valitukset hylättiin, sekä yhden päätöksen, jossa asia jäi sillensä. Hansel sai myös useampia päätöksiä, jotka koskivat tulkausta koskevan puitejärjestelyn kilpailutusta. Markkinaoikeus jätti osan näistä valituksista sillensä ja hylkäsi yhden valituksen. Siltä osin kun valitukset hylättiin, ei Hanselin maksettavaksi tullut hyvitysmaksuja tai muita korvauksia. Niistä valituksista, jotka jätettiin sillensä, Hansel korvasi valittajien oikeudenkäyntikuluja.

Vuoden 2018 alussa markkinaoikeus hylkäsi polttonesteiden säiliötoimitusten kilpailutusta koskevan valituksen, josta on valitettu korkeimpaan hallinto-oikeuteen. Hanselilla on KHO:ssa vireillä myös toinen, tulostuslaitteiden palveluita koskeva juttu.

Yhtiön arvion mukaan käynnissä olevista oikeudenkäynneistä aiheutuvien taloudellisten seuraamusten todennäköisyys on pieni, mutta niiden toteutuessa seuraamusten määrä on huomattava.

Hanselin ja muiden hankintayksiköiden kannalta keskeinen oikeuskäsittelyihin liittyvä haaste liittyy juttujen pitkiin käsittelyaikoihin. Edellä mainitun sosiaali- ja terveysalan henkilöstövuokrausta koskevan jutun käsittely kesti markkinaoikeudessa ja korkeimmassa hallinto-oikeudessa yhteensä noin kolme vuotta. Pitkät käsittelyajat ja automaattinen täytäntöönpanokiello aiheuttavat kohtuutonta haittaa hankintojen toteuttamiselle ja lisäävät hankintayksiköiden kustannuksia.

Sosiaaliset näkökohdat sisällytetään sopimusehtoihin

Sosiaalisten näkökohtien huomioon ottamisessa toteutetaan julkisten hankintojen peruseriaatteita. Vertailukriteerien täytyy olla tasapuolisia ja syrjimättömiä, suhteellisuusperiaatteen huomioivia ja avoimesti kerrottuja. Käytännössä sosiaalisten näkökohtien huomioon ottaminen voidaan tehdä esimerkiksi niin, että ne otetaan mukaan sopimusehtoihin esimerkiksi edellyttämällä, että toimittaja sitoutuu noudattamaan Kansainvälisen työjärjestön (ILO) keskeisiä työ- ja ihmisoikeuksia koskevia perussopimuksia.

Hansel on laatinut puitejärjestelyistään sosiaalisen vastuullisuuteen keskittyvän riskianalyysin. Analyysi osoitti, että sosiaalinen riski ilmenee suurimpana eräiden ulkomaisten tuotetoimittajien ja kotimaisten palvelutoimittajien puitejärjestelyissä. Ulkomaisten tuotetoimittajien osalta korkea riski liittyi työvoimavoittoiseen tuotantotapaan, alihankkijoiden suureen lukumäärään ja usein pitkään toimitusketjuun. Yhteensä yhdeksässä korkeaa sosiaalisen vastuun riskiä sisältävässä puitejärjestelyssä on mukana 83 Hanselin 380 sopimustoimittajasta.

Sosiaalinen riski kasvaa, kun tuotteet on valmistettu maissa, joissa työntekijöiden oikeuksien valvonta on heikkoa tai jos tuotteen raaka-aineet tulevat pääosin Euroopan ulkopuolelta.

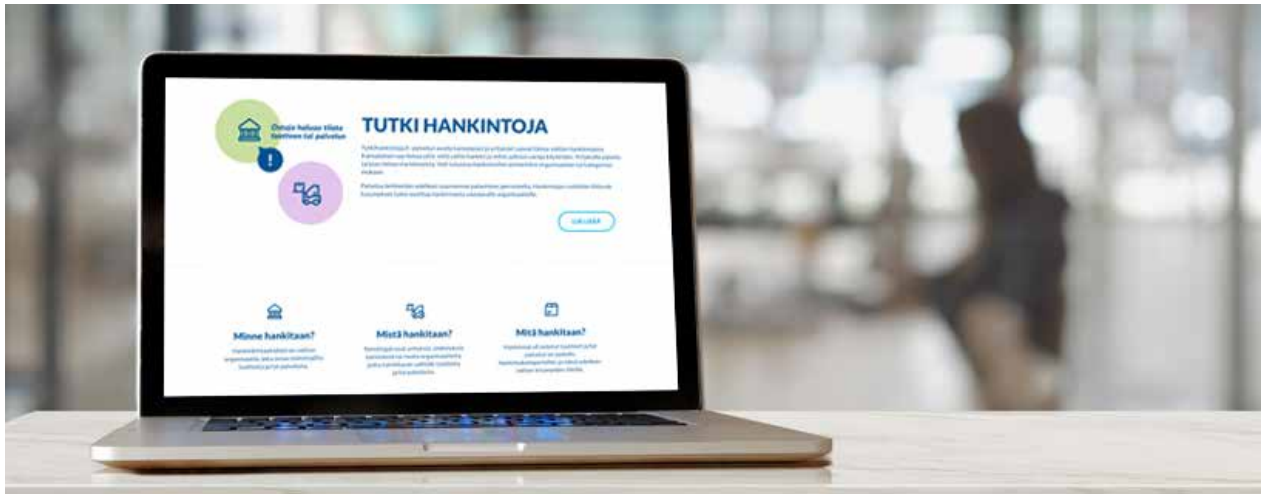
Kotimaisten palvelutoimittajien osalta riskitekijät liittyvät muun muassa työvoimavaltaisiin palveluihin, alihankkijoiden suureen lukumäärään ja matalapalkka-aloihin.

Hanselilla on noin kymmenen sellaista puitejärjestelyä, jotka sijoittuivat matriisissa suuren tai erittäin suuren sosiaalisen riskin alueelle.

Sosiaalisen vastuun johtamisen käytäntöjen kehittäminen on tällä hetkellä yksi keskeinen painopiste yhtiön vastuullisuustyössä ja tähän liittyen yhteistyötä on tehty muun muassa Finnwatchin, SKL Kommentuksen ja Invalidiliiton kanssa.

Vertailukriteerien täytyy olla tasapuolisia ja syrjimättömiä, suhteellisuusperiaatteen huomioivia ja avoimesti kerrottuja.

Saavutettavuus nousi agendalle

Vuoden 2017 lopulla Hansel kutsuttiin mukaan Invalidiliiton vetämään esteettömyyttä edistävään työryhmään. Tavoitteena on huomioida esteettömyysasioita aikaisempaa laajemmin myös valtion puitekilpailutuksissa ja hyödyntää Invalidiliiton vankkaa esteettömyysosaamista. Vuoden 2018 alussa Hanselin asiantuntija tapasi Invalidiliiton asiantuntijan liittyen kokous- ja majoituspalveluiden kilpailutukseen.

Vuoden 2018 aikana on tarkoitus tarkentaa Hanselin sisäisiä prosesseja sekä esteettömyyden että saavutettavuuden (engl. accessibility) huomioimisen osalta. Esteettömyys tulee nähdä laajempaan kokonaisuuteen kuin pelkkänä esteiden poistamisena, kuten erilaisten palvelujen ja verkkopalvelujen saavutettavuutena. Vuoden 2018 alusta alkaen on tullut voimaan esteettömyysasetus, yhdenvertaisuuslaki ja EU:n esteettömyysdirektiivi, jonka kansallinen toimeenpano on vielä kesken.

Vastuullisempaa elektroniikkaa valtiolle

Hansel ja yritysvastuujärjestö Finnwatch toteuttivat vuonna 2017 yhteisen projektin, jonka tavoitteena oli edistää sosiaalisesti vastuullisia julkisia hankintoja.

Yhteistyöhanke on askel kohti vastuullisempia julkisia hankintoja. Finnwatch tarjosi Hanselille asiantuntija-apua sosiaaliseen vastuullisuuteen liittyvien kriteerien laatimisessa ja todentamisessa hankintaprosessin eri vaiheissa. Yhteistyöhankeessa pilotoitiin ihmisoikeuksia koskevien kriteerien käyttöä julkisissa hankinnoissa. Pilottiprojektissa hankinnan kohteena olivat valtiolle hankittavat tietokoneet.

Hankinnan yhteydessä laadittiin muun muassa sosiaaliseen vastuullisuuteen keskittyvä Code of Conduct, jota sopimustoimittajien tulee noudattaa ja valvoa alihankintaketjussaan.

”Keskityimme erityisesti työntekijöiden oikeuksiin hankittavien tietokoneiden alihankintaketjuissa riskimaissa. Elektroniikka on ihmisoikeuksien näkökulmasta korkean riskin tuote, sillä laitteet valmistetaan usein maissa, joissa ihmisoikeuksien toteutuminen on puutteellista”, Finnwatchin toiminnanjohtaja **Sonja Vartiala** kertoo.

”Hansel on kehittänyt vastuullista hankintaa jo pitkään. Sidosryhmäkyselyn perusteella asiakkaamme toivovat meiltä entistä enemmän panostusta juuri sosiaaliseen vastuuseen, joka koetaan usein vaikeaksi todentaa. Tämän projektin tavoitteena on tuottaa konkreettisia kriteereitä ja luotettavia todennusmekanismeja hankittavien tuotteiden sosiaalisen vastuun arvioimiseksi”, kuvailee yksikön päällikkö **Kalle Hietaranta**.

*Julkisten hankintojen
ihmisoikeusvaikutukset
ulottuvat kauas Suomen
rajojen ulkopuolelle.*

Sosiaalisesti vastuullisia tietokoneita koskeva hankintaprosessi dokumentoitiin Finnwatchin toimesta ja siitä laadittiin julkinen raportti. Hankkeen tavoitteena on levittää parhaita käytäntöjä muille julkisille hankkijoille valtionhallinnossa ja kuntasektorilla. Projektia rahoittivat Suomen Ammattiliittojen Solidaarisuuskeskus SASK ja Kepa.

Suomessa tehdään julkisia hankintoja vuosittain yli 30 miljardilla eurolla ja julkisten hankintojen ihmisoikeusvaikutukset ulottuvat kauas Suomen rajojen ulkopuolelle.

”Hanselin sopimuksilla hankitaan tietokoneita yli 40 miljoonalla eurolla vuodessa, joten suurena julkisena hankkijana meillä on mahdollisuus asettaa kilpailutuksissa haastaviakin vaatimuksia”, toteaa IT-laitehankinnoista vastaava kategoriapäällikkö **Tero Lehtisaari** Hanselilta.

Hansel kehittää sosiaalisen vastuun huomioimista muissakin puitejärjestelyissä, ja toisena pilottina aloitettiin toimistokalusteiden puitejärjestelyn kilpailutuksen valmistelu alkuvuodesta 2018.

Turvallisia, ajanmukaisia ratkaisuja

Tietoturvallisuuden huomioiminen on tärkeä osa johtamista, osaamista, riskienhallintaa sekä hallinnon kehittämistä. Tietoturvallisuus ilmentää liiketoiminnassa laadukasta toimintatapaa ja on osa Hanselin riskienhallintaa.

Valtionhallinnon tasolla vastuu tietoturvallisuuden ohjauksesta ja kehittämisestä on valtiovarainministeriöllä. Hanselin puitejärjestelyissä huomioidaan valtionhallinnon tietoturvaa koskevat säädökset ja ohjeistus.

Hansel osallistuu valtion tietoturvan edistämiseen ja luo malleja tietoturvallisuuden huomioimiseksi julkisissa hankinnoissa. Hansel osallistuu myös tietoturvallisuuden valtionhallintotason kehittämiseen tarjoamalla asiantuntijatukea.

Hanselin tietoturvapolitiikka määrittelee ja ilmaisee johdon näkökulmasta yrityksen liiketoiminnan kannalta keskeiset periaatteet ja vaatimukset tietoturvallisuuden osalta. Hansel on sitoutunut noudattamaan omassa toiminnassaan valtionhallinnon tietoturvatasojen perustasoa. Tietoturvallisuusvelvoitteet koskevat kaikkia Hanselin työntekijöitä. Yhtiön tietoturvapäällikkö vastaa tietoturvallisuuteen liittyvästä koulutuksesta, ohjeistuksesta ja sisäisestä tiedottamisesta.

Kilpailutuksissa asetetaan toimittajaa sitoviksi vaatimuksiksi hankinnan kannalta perusteltu tietoturvallisuuden taso. Vaatimukset perustuvat pääosin Vahti-ohjeistukseen tai Kansalliseen turvallisuusauditoitinkriteeristöön, täydennettynä hankintaa koskevilla erityisvaatimuksilla. Hanselin asiakkaila on luonnollisesti mahdollisuus vaikuttaa tuotettavien palvelujen tietoturvatasoon.

Vuonna 2017 ei raportoitu tietovuotoja tai puutteita tietoturvassa.

*Tietoturvallisuus
ilmentää liiketoiminnassa
laadukasta
toimintatapaa.*

Henkilötietojen suoja

Keväällä 2018 sovellettavaksi tuleva EU:n yleinen tietosuoja-asetus on aiheuttanut toimenpiteitä myös Hanselissa.

Henkilötietojen käsittelyyn liittyville toimenpiteille on tehty Hanselissa tietosuoja-arviointi, jonka perusteella on lisätty organisaatiossa ymmärrystä tietosuojan nykytilasta ja tunnistettu tietosuoja-asetuksen vaikutukset Hanselin suorittamaan henkilötietojen käsittelyyn.

Tietosuoja-asiat on huomioitu nykyisissä puitejärjestelyissä voimassa olevan lainsäädännön mukaisesti. Tietosuoja-asetuksen tuomat uudet velvoitteet arvioidaan puitejärjestelykohtaisesti Hanselin toimesta ja toimenpiteitä vaativiin puitejärjestelyihin reagoidaan soveltuvalta tavalla siten, että Hanselin asiakkaat voivat jatkossakin luottaa henkilötietojen asianmukaiseen käsittelyyn.

Kaikissa kilpailutusvaiheessa olevissa puitejärjestelyissä henkilötietojen käsittely arvioidaan suoraan uudistuvan tietosuojalainsäädännön näkökulmasta.

Hansel on yhdessä keskeisten sidosryhmien kanssa laatinut ohjeen tietosuoja-asetuksen vaikutusten huomioimisesta julkisissa hankinnoissa ja laatinut malliehdot koko valtionhallinnon käyttöön. Ehtoja käytetään jo nyt laajalti julkishallinnossa ja niistä saatu palaute on ollut positiivista. Parhaillaan Hansel osallistuu julkishallinnon IT-hankintoja koskevien sopimusehtojen (JIT 2015) valmisteluun. Tavoitteena on liittää henkilötietojen käsittelyn ehdot osaksi JIT 2015 -ehtoja.

*Tietosuoja-asetuksen
tuomat uudet velvoitteet
arvioidaan puitejärjestely-
kohtaisesti.*

Parempaa osaamista, parempia hankintoja

Hankintatoimessa tarvittavat taidot muuttuvat ja kasvavat lainsäädännön ja digitalisaation kehitysaskelten myötä. Siinä missä Hanselin rooli asiantuntijapalveluiden tarjoajana on kasvanut viime vuosina, on myös Hanselin rooli asiantuntemuksen kehittämisessä vahvistunut.

Vuoden 2017 aikana Hanselin asiantuntijat pitivät koulutuksia ja luentoja yli kahdessakymmenessä tilaisuudessa tai organisaatiossa, joihin kuuluvat muun muassa PRH, Alma Talent, Lakimiesliitto, Aalto-yliopisto, Edita ja Suomen yrittäjät. Lisäksi Hanselin asiantuntijat toimivat säännöllisesti HAUSin ohjelmissa asiantuntijakouluttajina.

Käsiteltyihin aiheisiin kuuluvat esimerkiksi uusi hankintalaki, ICT-sopimukset sekä muut hankintojen toteuttamiseen ja kehittämiseen liittyvät näkökulmat.

Vaikuttavuus ja vastuullisuus osaksi uudistunutta hankintakäsikirjaa

Kesäkuussa 2017 julkaistiin uusi versio Valtion hankintakäsikirjasta, jonka kirjoittamisesta vastasi pääosin Hanselin kehityspäällikkö Liisa Lehtomäki. Käsikirjan taustalla on uusi hankintalaki, jonka myötä Valtion hankintakäsikirja 2010 päivitettiin vastaamaan muuttunutta lakia.

Hankintakäsikirjan tavoitteena on yhtenäistää valtionhallinnon hankintakäytäntöjä sekä tukea hankintatoimen kehittämistä ja hankintaohjeiden laadintaa. Se havainnollistaa julkisten hankintojen kilpailutusten tärkeimmät vaiheet erityyppisissä hankinnoissa.

Kirja tukee hankintatoimen järjestämistä ja organisointia, hankintojen suunnittelua sekä hankinnan sopimusvaihetta ja jälkitoimia. Uusitus hankintakäsikirjassa on

myös julkisten hankintojen vastuullisuutta, innovatiivisuutta ja vaikuttavuutta käsittelevä osa, jota käsikirjassa ei aiemmin ollut.

Kehittyminen ja uudet näkökulmat korostuivat Hanselin tapahtumissa

Hanselin tapahtumat kokoavat hankinnoista kiinnostuneet ja niiden parissa työskentelevät asiantuntijat jakamaan ja saamaan tietoa, vaihtamaan kokemuksia ja verkostoitumaan. Tapahtumat suunnittelevat asiakkaiden toiveita kuunnellen. Toiveisiin vastataan eri konsepteilla, jotka vaihtelevat usean sadan hengen tapahtumista muutaman kymmenen hengen työpajoihin tai verkkoseminaareihin.

Asiantuntijat kaipaavat tapahtumilta usein monipuolisia ja ajankohtaisia sisältöjä tiiviissä paketissa. Lokakuussa 2017 järjestetyllä ICT-päivällä edistettiin myös asiakkaiden ja toimittajien välistä yhteistyötä. Wanhassa Satamassa järjestetty, messuhenkinen ICT-päivä tarjosi asiakkaille tietoisuuden lisäksi mahdollisuuden kuulla toimittajien tarjonnasta henkilökohtaisesti ja rakentaa tulevia yhteistyökuvioita. Hanselin ja Valtorin yhdessä järjestämä tapahtuma houkutteli paikalle lähes 250 asiakasta, ja IT-alan puitejärjestelyt olivat kattavasti edustettuina yli 30 näytteilleasettajan voimin.

Perinteisempien tapahtumamuotojen lisäksi Hanselilta on toivottu myös hankinta-alan yhdistävänä tahona toimimista. Esimerkiksi osallistavia menetelmiä hyödyntävät Hansel Networkit sekä sosiaalisen median puolelta sähköiseen kilpailuttamiseen Yammer-kanava ovat keränneet kiittävää palautetta toiminnastaan.

Hankintahackathon miteltiin asiantuntijapalveluiden hankinnasta

Hansel Network kokoontui joulukuussa 2017 hackathonin hengessä. Aiempien Hansel Networkien tapaan tilaisuus yhdisti hankintaosaajat verkostoitumaan ja kehittämään julkisia hankintoja entistä paremmiksi.

Kenties maailman ensimmäisen hankintoihin keskittyneen hackathonin osallistujat saivat etukäteen valita, mitä asiantuntijapalveluiden hankintaan liittyvää haastetta he haluavat lähteä ratkaisemaan. Toiveiden pohjalta kolmisenkymmentä osallistujaa jaettiin 4–5 hengen ryhmiin, jotka saivat itse valita haasteelle parhaaksi katsomansa lähestymistavan. Asiantuntijapalveluiden hankintaa kehitettiin mm. työterveyden, vaikuttavuuden mittaamisen ja laatuvertailun näkökulmista.

Ryhmien työskentelyn tähtäimenä oli kolmen minuutin pitchaus.

Perinteisesti hackathonit kestävät useita päiviä, mutta hankintahackathonissa oltiin astetta tehokkaampia – annetut haasteet tuli ratkaista yhdessä iltapäivässä. Ryhmien työskentelyn tähtäimenä oli kolmen minuutin pitchaus, jossa ratkaisu esiteltiin tuomaristolle ja muille ryhmille. Ideoita kannustettiin kehittämään myös tapahtuman jälkeen omassa työssä. Innostuneen vastaanoton saanutta tapahtumaa kiiteltiin erityisesti luovuuteen kannustamisesta sekä tuoreesta lähestymistavasta.

Kohti asiakasohjautuvaa kulttuuria

Osana Hanselin strategiaan kuuluvaa tavoitetta asiakkuus- ja myyntikulttuurin kehittämistä suurin osa hanselilaisista kävi vuoden 2017 aikana asiakasohjautuvaa toimintakulttuuria kehittävän valmennuksen. Valmennuksen tavoitteena oli asiakkuuksien merkityksen nosto sekä oman roolin ymmärtäminen osana asiakaskokemuksen rakentamista.

”Valmennusten tavoitteena oli syventää asiakassuhteita ja saada osallistujat ajattelemaan omaa työtään asiakkaille tarjottavan hyödyn näkökulmasta. Asiakastytyväisyys on meille tärkeä mittari, ja se voi olla korkealla tasolla vain, jos onnistumme tunnistamaan asiakastarpeita entistäkin paremmin ja optimoimaan tarjontaamme kullekin asiakkaalle”, asiakkuusjohtaja **Petri Kalavainen** kertoo.

Valmennukseen osallistuivat Hanselist ne, joilla säännöllinen yhteys toimittaja- ja asiakasrajapintaan. Näihin kuuluvat esimerkiksi asiakkuuspäälliköt, konsultit, kategoriapäälliköt ja asiakaspalvelu. Hanselin kumppanina ohjelmassa oli Aalto University Executive Education.

”Myyntihenkisyyden lisääminen tuottaa tulosta, kuten on nähty asiantuntijapalveluiden liikevaihdon kasvettua hurjasti viimeisten viiden vuoden aikana. Vaikka emme

tavoittele taloudellista voittoa, on kuitenkin tärkeää, että liiketoimintamme kasvaa ja osaamisemme saadaan mahdollisimman laajasti asiakkaiden käyttöön. Näin julkiset hankinnat tehostuvat ja ovat yhä laadukkaampia”, Kalavainen toteaa.

Kaikki valmennukseen osallistuneet jalkautuivat valmennuksen aikana asiakkaiden pariin, joilta kyseltiin tapaamisissa muun muassa asiakkaan nykyisen hankintamallin toimivuudesta ja mahdollisista muutoksissa hankintatoimen järjestämisessä. Lisäksi selvitettiin mm. hankintoihin kohdistuvia huolia sekä asiakkaiden toiveita Hanseliin ja yhteistyöhön liittyen. Valmennuksen tuloksia tullaan soveltamaan Hanselin segmentointityössä, nykyisten asiakassuhteiden jalostamisessa ja potentiaalisten asiakkaiden suhdetyön päänavauksissa.

*On tärkeää, että
osaamisemme saadaan
mahdollisimman laajasti
asiakkaiden käyttöön.*

Nopeiden vastausten chat otettiin hyvin vastaan

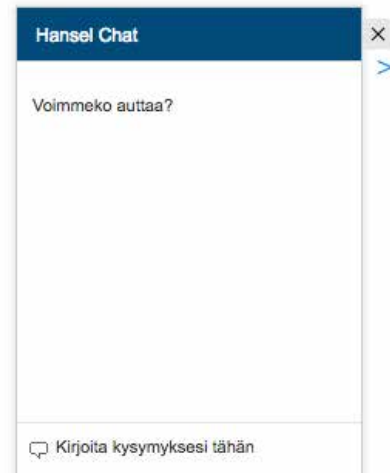

Uutiset

Laaja yhteenliittymä strategisten julkisten hankintojen tueksi
13.03.2018

Hanki-palvelu kattaa uuden tietosuojasetuksen vaatimukset
07.03.2018

Tietokoneiden uusi puitejärjestely on entistä vastuullisempi
06.03.2018

Huhtikuusta 2017 alkaen Hanselin asiakkaat ja toimittajat ovat voineet saada neuvoja ja lisätietoja myös chatin välityksellä. Chat aukeaa kaikille hansel.fi-verkkosivulle kirjautuville käyttäjille, ja he ovat ottaneet palvelun lämpimästi vastaan.

Asiakasneuvoja **Mia Rosenqvist** kertoo kysymysten kirjon olevan laaja.

”Asiakkaat kysyvät usein esimerkiksi kevennetyistä kisoista sekä puitejärjestelyihin liittymisestä. Toimittajien kysymykset voivat koskea esimerkiksi raportointia tai alihankkijamuutoksia.”

Chatin huhtikuisen aukeamisen jälkeen ehdittiin käydä yli 1 300 keskustelua ennen vuoden päättymistä.

”Olemme saaneet paljon positiivista palautetta. Uudistuksen myötä asiakkaat ovat kertoneet saavansa tarvitsemansa tuen helposti ja nopeasti”, Mia Rosenqvist toteaa.

Hansel on hyvä työpaikka

Joustavat ja tehokkaat työnteon muodot sekä jatkuva osaamisen kehittäminen ovat Hanselin strategisia painopisteitä. Hyvän henkilöstöjohtamisen merkitys on erityisen korostunut, kun yli neljännes työntekijöistä on vasta tullut taloon vuoden 2017 aikana. Uusia toimintamalleja ja hyviä käytäntöjä kartoitetaan ja otetaan käyttöön avoimin mielin.

Loppuvuodesta 2017 Hansel aloitti yhteistyön Vincit-yhtiön kanssa ja vuonna 2018 käynnistetään pilotti johtamisesta palveluna. Kategoriahallinnassa testataan mallia, jossa asiantuntijat voivat tietyn palveluvalikon puitteissa valita haluamansa esimiespalvelut.

Henkilöstön tyytyväisyyttä seurataan

Hanselin henkilökunnan tyytyväisyyttä katselmoidaan laajemmin 1,5-2 vuoden välein. Viimeinen tutkimus tehtiin 2016 syksyllä. Seurantamittaus on ajankohtainen syksyllä 2018.

Vuoden 2017 lopussa tilattiin henkilöstön tyytyväisyyden jatkuvaan seuraamiseen Happy or not -laite. Niin sanottu pulssimittaus aloitettiin tammikuussa 2018.

Henkilöstöetuudet

Hanselin henkilökunnalla on työsuhte-etuina mahdollisuus lounaseteleihin, matkaseteleihin ja virikeseteleihin. Lisäksi yhtiö tarjoaa yhteistyökumppaninsa avulla sairaan lapsen kotihoitoetua maksutta toimihenkilöilleen. Yhtiön työterveyspalvelut ovat lakisääteistä kattavammat ja kaikilla toimihenkilöillä on lakisääteisten vakuutusten lisäksi voimassa vapaa-ajan tapaturmavakuutus.

Henkilöstön yhteistoimintaa tuottaa aktiivinen Hansel-klubi työntekijöiden voimin. Yhtiö myöntää vuosittain rahoitusta henkilöstökerhon liikunta-, kulttuuri- ja muihin virkistystapahtumiin, joita parhaimmillaan järjestetään useampi kuukaudessa.

Edut koskevat sekä määräaikaista että toistaiseksi voimassa olevassa työsuhteessa olevia.

Palkitseminen

Hanselissa noudatetaan talouspoliittisen ministerivaliokunnan antamia ohjeita yritysjohton ja avainhenkilöiden palkitsemisesta. Kaikki vakituisessa työsuhteessa olevat työntekijät ovat koeajan jälkeen mukana tulospalkkiojärjestelmässä. Tulospalkkiotavoitteet asettaa hallitus, ja hanselilaisten tulospalkkio on enintään 15 prosenttia vuosipalkasta.

Johtoryhmän jäsenelle voidaan maksaa yhtiön ja palkkionsaajan poikkeuksellisen hyvän suorituksen perusteella tulospalkkio, jonka enimmäismäärä on 30 prosenttia vuosipalkasta.

Vuoden 2017 tulospalkkioiden perustana ovat yhtiön hallituksen tekemän päätöksen mukaisesti asiakastytyväisyys ja henkilökohtainen suoriutuminen. Vuoden 2017 tilinpäätökseen on tehty 619 000 euron tulospalkkiovaraus ilman sosiaalikuluja. Tulospalkkiot maksetaan huhtikuussa 2018. Määräaikaiset työntekijät eivät kuulu palkitsemisjärjestelmän piiriin. Muilta osin määräaikaisten työntekijöiden edut ovat samat kuin vakituisilla työntekijöillä.

Maksetut tulospalkkiot (ilman sos.kuluja)

	2017	2016	2015	2014	2013
tuhatta euroa	511	551	505	492	319

Uudet työnteon muodot

Hanselin etätyökäytäntöä on vuonna 2017 tehty joustavammaksi siten, että muualla kuin toimiston fyysisessä työpisteessä tehtävää työtä ei enää tarvitse erikseen ilmoittaa HR-järjestelmän kautta. Lisäksi tiimit ovat voineet yhdessä sopia pelisäännöistä, kuten mihin palaverihin toivotaan henkilökohtaista osallistumista. Etätyön tekeminen ja Skype-kokoustaminen onkin

tullut luonnolliseksi tavaksi tehdä työtä Hanselissa. Uuteen työkuulttuuriin on liittynyt lisäksi työaikaliukumien laajentaminen ja uusien tehokkaampien työnteon tapojen omaksuminen. Esimerkiksi sähköisiä työvälineitä on otettu reippaasti käyttöön ja neuvotteluhuoneiden varustusta etäkokouksia silmällä pitäen parannettu.

Ympäristötunnus todentaa puitejärjestelyn vastuullisuutta

Valtioneuvoston periaatepäätös kestävien ympäristö- ja energiaratkaisujen edistämisestä julkisissa hankinnoissa edellyttää, että kaikissa julkisissa hankinnoissa huomioidaan ympäristönäkökohdat.

Hanselissa ympäristönäkökohtien selvitys aloitetaan jo kilpailutusta suunnitellessa. Jos kilpailutuksessa ei ole mahdollista huomioida ympäristönäkökohtaa tai mahdollisia huomioitavia asioita on vain yksi, tämä dokumentoidaan yhtiön sisäisen ohjeen mukaisesti.

Tavoitteita, joihin ympäristönäkökohtien huomioon ottamisella pyritään:

- Energiankulutuksen vähentäminen ja energia- tehokkuuden lisääminen
- Ympäristön kemikalisoitumisen eli haitallisten aineiden käytön vähentäminen
- Kasvihuonekaasupäästöjen (mm. CO₂) vähentäminen
- Jätteiden määrän vähentäminen
- Uusiutumattomien luonnonvarojen käytön vähentäminen ja uusiutuvien luonnonvarojen järkevä käyttö
- Luonnon monimuotoisuuden säilyttäminen
- Ympäristömyönteisten innovaatioiden edistäminen
- Kestävien elämäntapojen edistäminen

Mikäli puitejärjestelyssä on pystytty huomioimaan ympäristönäkökohdat kahden tai useamman Hanselin asettaman kriteerin osalta, sille myönnetään Hanselin oma ympäristötunnus. Vuoden 2017 lopussa 80 voimassa olleesta puitejärjestelystä 55:llä oli ympäristötunnus (69 prosentilla).

Ympäristönäkökulmien huomioiminen ei aina ole mahdollista hankinnan kohteen luonteen vuoksi. Esimerkiksi organisaation ja henkilöstön kehittämispalvelujen ja muiden vastaavien asiantuntijapalvelujen puitejärjestelyissä ympäristönäkökulmien huomioiminen on usein vaikeaa.

Hanselin puitejärjestelyissä ympäristönäkökulmat on huomioitu:

- 1 hankintatarpeen määrittelyssä tai
- 2 hankinnan kohteen vaatimusmäärittelyssä tai
- 3 soveltuvuusvaatimuksissa tai
- 4 vertailukriteerinä tai
- 5 sopimusehdoissa.

Konsultointipalvelut

Tietotekniikan koulutuspalvelut 2014–2018	1	2	3	5
IT-konsultointi 2015–2019			3	5

IT-laitteet

Tietokoneet toimisto- ja liikkuvaan käyttöön (PC/Windows) 2014–2016		2	3	5
Tietokoneet toimisto- ja liikkuvaan käyttöön (iOS/OS X) 2014–2016		2	3	5
Ruggeroidut tietokoneet vaativiin ympäristöolosuhteisiin 2014–2016		2	3	5
Mobiilipäätelaitteet palveluineen 2015–2017	1	2	3	5
Tulostuksen hallintapalvelut 2015–2019		2	3	5
Tulostuslaitteet palveluineen 2017–2019 (2021)		2		5
Esitystekniikan laitteet palveluineen 2016–2018		2	3	5

Konesalipalvelut ja -laitteet

Konesali- ja kapasiteettipalvelut 2013–2019	1		3	4	5
Konesaliverkon laitteet 2015–2017		2	3		5

Palvelimet ja integroidut ratkaisut palveluineen 2017–2021	2		4	5	
Tallennus- ja varmistuslaitteet palveluineen 2015–2017	2	3		5	
Ohjelmistot					
Sähköinen kilpailutusratkaisu 2015–2023	1	3			
Tietoliikenne					
Tietoliikennepalvelut 2014–2018	1	2	4		
Lähiverkon laitteet (LAN ja WLAN) 2015–2017		2	3	5	
Laajaverkon laitteet (WAN) 2015–2017		2	3	5	
Tietoturvalaitteet 2015–2017		2	3	5	
Videoneuvottelupalvelut 2017–2021	1	2			
Henkilöstö- ja terveysterveyst					
Työterveyshuollon palvelut 2013–2018			3	4	5
Majoitus- ja kokouspalvelut					
Kotimaan majoituspalvelut 2015–2016		2	3	4	
Kotimaan kokouspalvelut 2015–2017		2	3	4	
Brysselin majoituspalvelut 2015–2016		2	3	5	
Laivamatkustuspalvelut 2015–2018			3	5	
Matkustuspalvelut					
Junamatkustuspalvelut 2011	1			5	
Reittilennot 2017 (2018)	1		3	5	
Matkatoimistopalvelut 2016–2020			3	5	
Talous- ja rahoituspalvelut					
Maksamisratkaisu 2013–2018	1		3		
Leasingpalvelut 2013–2017		2	3		
Autojen leasingpalvelut 2013–2017		2	3		
Ajoneuvopalvelut					
Työkoneet 2014–2018		2	3	5	
Autot palveluineen 2017–2019 (2021)		2		4	
Autot ja taloudellisen ajon koulutus 2013–2017	1	2	3	4	5
Autonvuokraus-, minileasing- ja Car Sharing -palvelut 2017–2019 (2021)		2	3		
Raskaat ajoneuvot 2017–2019 (2021)		2	3		5
Energia					
Kaasut 2017–2019 (2021)			3	5	
Polttoneiteet 2017–2019 (2021)		2	3	5	
Sähkö 2013–2017		2	3		
Polttoainehankinnat ammattiliikenneasemilta 2014–2018		2		5	

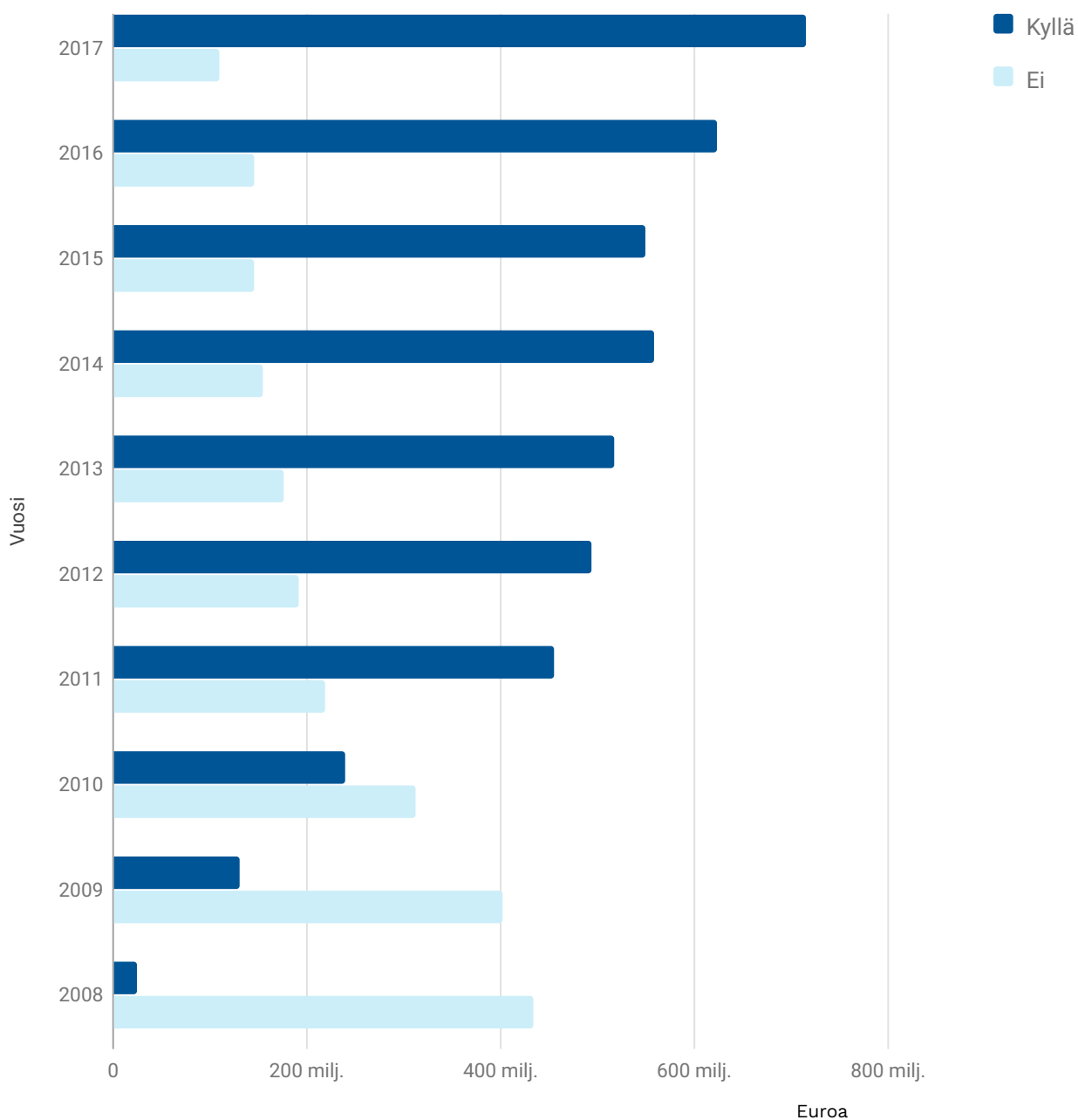
Polttoainehankinnat ammattiliikenneasemilta 2014–2018	2				5
Polttoainehankinnat henkilöliikenneasemilta 2014–2018	2				5
Kulutustuotteet ja -tarvikkeet					
Työkalut ja tarvikkeet 2015–2019	2	3			5
Sähkö- ja LVI-tarvikkeet 2015–2019	2	3			5
Elintarvikkeet ja non-food-tuotteet 2015–2020	1	2	3	4	5
Toimistopalvelut					
Painatuspalvelut 2014–2018	1	2	3		
Kotimaisen kirjallisuuden välityspalvelut 2014–2018	2	3	4		5
Vieraskielisen kirjallisuuden välityspalvelut 2014–2018	2	3	4		5
Kausijulkaisujen välityspalvelut 2015–2019	2	3			5
Toimisto- ja atk-tarvikkeet 2016–2020	2	3			5
Toimistokalusteet 2013–2018	2	3			5
Toimitilapalvelut					
Siivouspalvelut 2017–2021, Toimitilojen käyttäjäpalvelut	2	3			5
Turvallisuuspalvelut 2017–2021, Toimitilojen käyttäjäpalvelut	2	3			5
Ravintolapalvelut 2017–2021, Toimitilojen käyttäjäpalvelut	2	3			5
Kokonaispalvelut 2017–2021, Toimitilojen käyttäjäpalvelut	2	3			5
Kuljetus- ja logistiikkapalvelut					
Tilausajopalvelut 2014–2018	2	3			5
Turvallisuustekniikka					
Turvakalusteet 2017–2019 (2021)	2	3			5

Yhteishankinnat, joissa ympäristönäkökulma huomioitu

Kategoria	Yhteishankinnat 2017, M€	Ympäristö huomioitu 2017, M€	Ympäristö huomioitu 2017, %	Ympäristö huomioitu 2016, %	Ympäristö huomioitu 2015, %
Ajoneuvopalvelut	58,4	56,8	97	100	100
Asiantuntijapalvelut	16,8	0,0	0	0	0
Energia	99,5	99,5	100	100	100
Henkilöstö- ja terveyspalvelut	72,9	60,8	83	83	84
IT-laitteet	84,3	82,4	98	99	99
Konesalipalvelut ja - laitteet	50,7	50,7	100	100	100
Konsultointipalvelut	69,7	63,8	91	46	17
Kuljetus- ja logistiikkapalvelut	8,4	8,4	100	100	100
Kulutustuotteet ja - tarvikkeet	24,8	24,8	100	100	90

Majoitus- ja kokouspalvelut	30,3	30,3	100	100	100
Matkustuspalvelut	51,4	45,0	88	28	31
Ohjelmistot	37,7	0,4	1	54	98
Talous- ja rahoituspalvelut	55,5	53,1	96	95	94
Tietoliikenne	40,0	19,5	49	42	44
Toimistopalvelut	67,0	67,0	100	100	88
Toimitilapalvelut	47,9	47,9	100	100	100
Turvallisuustekniikka	11,2	5,5	49	79	68
Yhteensä	826,5	716,0	87	81	79

Ympäristöhankintojen kasvu vuodesta 2008

Ympäristönäkökohdat vahvistuivat autopuitejärjestelyssä

Hanselin syksyllä 2017 voimaan tulleen, autoja tarjoavaan puitejärjestelyyn tiukennettiin lähes kaikkien autoluokkien säänneltyjen ja sääntelemättömien päästöjen vaatimuksia aiempaan puitejärjestelyyn verrattuna. Uusi pakollinen vaatimus on, että asiakas asettaa hankittavalle autolle enimmäishiilidioksidipäästökriteerin (CO₂). Puitejärjestelyn suunnittelussa huomioitiin myös Laki ajoneuvojen energia- ja ympäristövaikutusten huomioimisesta julkisissa hankinnoissa.

Puitesopimusmallistossa on saatavilla bensiini- ja dieselselkäyttöisten autojen lisäksi itselataavia ja ladattavia hybridejä, täyssähköautoja sekä kaasuautoja. Ympäris-

töautot CO₂ 0 g/km -autoluokassa on kuusi erimerkkistä täyssähköautoa ja CO₂ 1 g–60 g/km -autoluokassa kuusi erimerkkistä ladattavaa hybridiä.

Asiakas voi asettaa myös puitejärjestelyssä asetettuja päästövaatimuksia tiukempia vaatimuksia. Lisäksi valtion autojen sähköiseen hankintakanavaan Ajoneuvo-palveluun lisättiin toiminto, jolla autohankintaa valmistelevat voivat tarkistaa nykyisen, käytetyn autonsa päästötiedot rekisterinumerolla. Tämä toiminto helpottaa vanhemman, korvattavan auton päästöjen vertaamista uusiin hankittavissa oleviin autoihin.

Green Office -verkostotapaaminen Hanselissa: Vastuunottoa hankinnoilla

Hanselin ja WWF:n Green Office -verkostolle suunnatun kestävien hankintojen tilaisuuden järjestämisessä olivat mukana Karolina Lehto, Kirsi Koivusaari, Helka Julkunen, Liisa Lehtomäki, Mikko Kuiri ja Annukka Valkeapää.

Hansel järjesti lokakuussa yhdessä WWF:n kanssa verkostotapaamisen, jossa edistettiin Green Office -toimintojen mallikasta toimintaa hankintojen osalta. Hanselille tilaisuuden isännöiminen oli luontevaa, koska vastuullisuus on hyvin keskeinen elementti yhtiön strategiassa.

Vieraat kuulivat, että valtion hankintakäsikirjaan on ensimmäistä kertaa otettu mukaan vastuullisuusosio. Siinä kerrotaan, miten tavoitteet määritellään ja työtä konkreettisesti tehdään. Toisessa Hanselin puheenvuorossa korostettiin, ettei hankintalaki missään nimessä estä vastuullisuuden huomioimista julkisissa hankinnoissa. Päinvastoin lakitekstissä kannustetaan kestävien hankintojen tekemiseen. Vastuullisuuden voi ottaa huomioon useassa eri hankintaprosessin vaiheessa, ja erityisen tärkeää on varmistaa mahdollisuus jatkuvaan parantamiseen sopimuskauden aikana.

”Kilpailutuksissa vastuullisuuden huomioiminen on mahdollista, mutta itsestään se ei tapahdu, vaan tilaajan pitää sitä edellyttää. Eri osa-alueet pitää ottaa huomioon esimerkiksi tarjouspyynnön vaatimuksissa, mutta niin, ettei suosi tai syrji ketään tarjoajaa”, Hanselin lakimies **Karolina Lehto** muistutti.

Vaikuttavia valintoja

”FSC-sertifiointi varmistaa, että metsässä säilyy moni-

muotoisuus, eri ikäisiä puita ja arvokkaat elinympäristöt”, kuvasi vastuullisista paperihankinnoista puhunut **Annukka Valkeapää**.

*Hankintalaki ei missään
nimessä estä vastuullisuuden
huomioimista julkisissa
hankinnoissa.*

Hanselin puitejärjestelyissä tämänkaltaisia ympäristönäkökohtia huomioidaan asiakkaan puolesta. WWF:n omista painotusohjelmista kertonut **Mikko Kuiri** huomautti, ettei ympäristöystävällisyydenkään kanssa ole pakko haukata koko kakkua kerralla, vaan kohti vastuullisempia ostoja voi edetä pala palalta. Green Office -ohjelmapäällikkö **Helka Julkunen** totesi, että hankkijat luovat kysyntää, ja kysynnän kasvun kautta ympäristöystävällisten vaihtoehtojen hintataso lähtee laskuun.

Motivan hankintapalvelusta saa neuvoja kestävästä hankinnoista, lupasi **Isa-Maria Bergman**. Ekohankintaverkostoston toiminta kokoaa edelläkävijät sen äärelle, miten

lisäarvoa tuotetaan oman organisaation lisäksi ympäristölle, yhteiskunnalle ja taloudelle. Julkisen sektorin on tärkeää toimia esimerkkinä kestävässä kulutuksessa. Hankintoja on kuitenkin niin paljon, ettei ihan kaikkeen voi vaikuttaa, minkä vuoksi on syytä priorisoida ja arvioida hankintojen keskeisyyttä.

”Tekemällä strategisia valintoja kestävä kehityksen tavoitteisiin pääseminen helpottuu. Esimerkiksi energia- tehokkuus on asia, jolla on suuri vaikutus. Suosittelem tutustumista www.ekosuunnittelu.fi-sivustoon ja kansainvälisiin esimerkkeihin”, Bergman kannusti.

ICT-hankinnan ekologisuus on muutakin kuin materiaa

Green office -verkoston tapaamisen päätteeksi **Jyrki Kasvi** pohti inspiroivasti ekologisia ICT-hankintoja eri tulokulmista. Esimerkiksi tehokkuuden lisääminen ICT:n avulla hyödyttää myös ympäristöä, kuten myös kapasiteetin nosto ja päästöjen vähentäminen sen

kautta. Toisaalta lämmityksessä voi säästää, kun ottaa käyttöön IoT-termostaatin. Merkitystä ei ole pelkäämistään laitteilla, vaan myös hyvillä ohjelmointikäytännöillä voidaan vähentää energiankulutusta ja pidentää laitteiden käyttöikää.

”Moni sellainen asia, joka ei ennen ollut kustannus- tehokasta, on sitä nyt robotiikan kehittymisen myötä. Mukaan tulee myös sosiaalinen vastuu, jos voidaan vähentää ihmisten tarvetta käsitellä vaarallisia aineita tai parantaa työturvallisuutta”, Jyrki Kasvi maalaili.

ICT-hankintoja tehtäessä tärkeitä kysymyksiä ovat raaka-aineiden alkuperä, työehdot ja -suojelu sekä ympäristövaikutukset. Suuri merkitys on myös koko elinkaaren aikaisella energiankulutuksella, tekniikan kierrätettävyydellä ja ohjelmistojen ekologisuudella.

”Tehokkuus on aina ekologista, eikä laitteita kannata pitää tyhjäkäynnillä”, Jyrki Kasvi summasi pohdintansa.

Hansel pienentää ekologista jalanjälkeään

Hansel kuuluu Suomen Green Office -verkostoon, jossa on mukana 150 eri organisaatiota. Green Office on WWF Suomen kehittämä ympäristöohjelma, jonka tarkoituksena on muun muassa vähentää toimistojen ympäristökuormitusta.

Kestävä kehitys huomioidaan Hanselin sisäisessä toiminnassa. Sähkön- ja paperinkulutuksen, matkustuksen sekä laite- ja kalustehankintojen tunnuslukuja seurataan säännöllisesti. Laskennassa on käytetty apuna WWF:n ylläpitämää ilmastolaskuria, joka on Green Office -työkalu. Päästölukuja ei ole suhteutettu liiketoiminnan tai henkilömäärän kasvuun.

Oman toiminnan ympäristövaikutukset

	2017	2016	2015	2014	2013
Suorat vaikutukset, Hanselin oma toiminta	CO ₂ tuhatta kg	CO ₂ tuhatta kg	CO ₂ tuhatta kg	CO ₂ tuhatta kg	CO ₂ tuhatta kg
Paperin kulutus	0,83	0,64	0,69	0,74	0,75
Tieliikenne polttoaineen kulutuksen mukaan*	40,99	57,31	40,67	46,75	42,43
Yhtiön maksamia kilometrikorvauksia vastaavat päästöt	1,31	0,93	1,57	0,23	0,32
Muu liikenne (taksiliikenne)	0,63	0,88	0,78	1,15	0,98
Lentoliikenne henkilökilometrien mukaan	37,37	38,77	34,31	38,84	24,12
Laivaliikenne henkilökilometrien mukaan	1,12	0,13	1,73	1,27	3,41
Junaliikenne	0,02	0,00	0,12	0,08	0,10
Sähkön kulutus**	10,44	11,08	13,73	15,04	12,97
Suorat vaikutukset yhteensä	92,71	109,74	93,60	104,10	85,08
Toimistolaitteiden hankinnasta syntyvät päästöt					
Matkapuhelimet	2,87	2,40	2,93	1,87	0,70
Tablettitietokoneet	0,81	0,00	0,32	0,00	0,00
Kannettavat tietokoneet	15,56	0,00	0,00	13,07	0,17
LCD-näytöt	63,88	2,62	0,66	28,83	0,23
LED-televisiot tai -näytöt	0,83	0,21	0,00	0,00	0,00
Monitoimilaitteet	0,82	0,41	0,00	0,00	0,00
Tulostimet	0,23	0,00	0,16	0,00	0,00
Kalusteet	9,90	1,43	1,12	13,37	0,42
Toimistolaitteiden ja kalusteiden hankinnasta syntyneet päästöt yhteensä	94,83	7,07	5,19	57,14	1,52
Suorat vaikutukset yhteensä	187,54	116,81	98,79	161,24	86,60
Suorat vaikutukset henkilötyövuotta kohden	2,26	1,60	1,35	2,14	1,22

*Luku on laskettu työsuhteautojen polttoaineostojen perusteella.

**Vuonna 2016 sähkön hankinnasta 56 % on uusiutuvilla energialähteillä tuotettua sähköä valtioneuvoston periaatepäätöstä mukaillen sekä Valtion sähkönhankinnan seurantaryhmässä sovitusti.

GRI-standardi

Hanselin vastuullisuusraportti on laadittu noudattaen GRI-standardin core-tasoa. Standardit ovat vuoden 2016 mukaisia.

Organisaation
taustakuvaus

GRI-tunnus	GRI-selite	Linkitys	Puutteet raportoinnissa / Lisätiedot
102-1	Raportoivan organisaation nimi	Hansel lyhyesti (http://vuosikertomus2017.hansel.fi?page_id=1974)	
102-2	Tärkeimmät toiminnot, tavaramerkit, tuotteet ja palvelut	Organisaatio ja liiketoiminta (http://vuosikertomus2017.hansel.fi/organisaatio-ja-liiketoiminta)	
102-3	Yhtiön pääkonttorin sijainti	Hansel lyhyesti (http://vuosikertomus2017.hansel.fi?page_id=1974)	
102-4	Toimintojen sijainti	Hansel lyhyesti; (http://vuosikertomus2017.hansel.fi?page_id=1974)Organisaatio ja liiketoiminta (http://vuosikertomus2017.hansel.fi/organisaatio-ja-liiketoiminta)	
102-5	Omistusrakenne ja yhtiömuoto	Hansel lyhyesti (http://vuosikertomus2017.hansel.fi?page_id=1974)	
102-6	Markkina-alueet	Hansel lyhyesti (http://vuosikertomus2017.hansel.fi?page_id=1974); Taloudellisen vastuun johtaminen (http://vuosikertomus2017.hansel.fi/taloudellisen-vastuun-johtaminen)	
102-7	Organisaation koko	Organisaatio ja liiketoiminta (http://vuosikertomus2017.hansel.fi/organisaatio-ja-liiketoiminta)	
102-8	Tiedot henkilöstöstä ja työntekijöistä	Henkilöstö (http://vuosikertomus2017.hansel.fi/henkilosto); Hansel nuorentui (http://vuosikertomus2017.hansel.fi/hansel-nuorentui)	
102-9	Toimitusketju	Hansel lyhyesti (http://vuosikertomus2017.hansel.fi?page_id=1974); Vastuullisia hankintoja (http://vuosikertomus2017.hansel.fi/vastuullisia-hankintoja)	
102-10	Merkittävät muutokset organisaatiossa ja toimitusketjussa	Organisaatio ja liiketoiminta (http://vuosikertomus2017.hansel.fi/organisaatio-ja-liiketoiminta); Kasvun ja kehityksen vuosi (http://vuosikertomus2017.hansel.fi/toimitusjohtajalta)	
102-11	Varovaisuuden periaatteen soveltaminen	Riskit ja riskienhallinta (http://vuosikertomus2017.hansel.fi/riskit-ja-riskienhallinta); Ympäristötunnus todentaa puitejärjestelyn vastuullisuutta (http://vuosikertomus2017.hansel.fi/ymparistotunnus-todentaa-puitejarjestelyn-vastuullisuutta)	

102-12	Ulkopuoliset aloitteet	Green Office -verkostotapaaminen Hanselissa: Vastuunottoa hankinnoilla (http://vuosikertomus2017.hansel.fi/green-office-verkostotapaaminen-hanselissa-vastuunottoa-hankinnoilla); Saavutettavuus nousi agendalle (http://vuosikertomus2017.hansel.fi/saavutettavuus-nousi-agendalle)
102-13	Jäsenyydet järjestöissä ja edunvalvontaorganisaatioissa	Hansel lyhyesti (http://vuosikertomus2017.hansel.fi?page_id=1974)
Strategia		
102-14	Toimitusjohtajan katsaus	Kasvun ja kehityksen vuosi (http://vuosikertomus2017.hansel.fi/toimitusjohtajalta)
102-15	Keskeiset vaikutukset, riskit ja mahdollisuudet	Riskit ja riskienhallinta (http://vuosikertomus2017.hansel.fi/riskit-ja-riskienhallinta); Organisaatio ja liiketoiminta (http://vuosikertomus2017.hansel.fi/organisaatio-ja-liiketoiminta); Sosiaaliset näkökohdat sisällytetään sopimusehtoihin (http://vuosikertomus2017.hansel.fi/sosiaaliset-nakokohdat-sisallytetaan-sopimusehtoihin); Ympäristötunnus todentaa puitejärjestelyn vastuullisuutta (http://vuosikertomus2017.hansel.fi/ymparistotunnus-todentaa-puitejarjestelyn-vastuullisuutta)
Liiketoiminnan eettisyys		
102-16	Arvot ja liiketoimintaperiaatteet	Strategia ja visio (http://vuosikertomus2017.hansel.fi/strategia-ja-visio)
102-17	Toiminnan eettisyyteen liittyvä neuvonanto ja väärinkäytösten ilmoittaminen	Eettiset ohjeet (http://vuosikertomus2017.hansel.fi/eettiset-ohjeet)
Hallinnointi		
102-18	Kuvaus hallintorakenteesta sekä yritys vastuun johtamisesta	Organisaatio ja liiketoiminta (http://vuosikertomus2017.hansel.fi/organisaatio-ja-liiketoiminta); Vastuullisuuden johtaminen (http://vuosikertomus2017.hansel.fi/vastuullisuuden-johtaminen)
102-19	Vastuunjako yritysvastuuasioissa	Vastuullisuuden johtaminen (http://vuosikertomus2017.hansel.fi/vastuullisuuden-johtaminen)
102-20	Yritysvastuun vastuuhenkilöt ja raportointisuhteet	Vastuullisuuden johtaminen (http://vuosikertomus2017.hansel.fi/vastuullisuuden-johtaminen)
102-21	Kuvaus vastuuhenkilöiden ja sidosryhmien konsultoinnista	Vastuullisuuden johtaminen (http://vuosikertomus2017.hansel.fi/vastuullisuuden-johtaminen); Sidosryhmät (http://vuosikertomus2017.hansel.fi/sidosryhmat)
102-22	Hallituksen ja johtoryhmän kokoonpano ja yritys vastuusaaminen	Vastuullisuuden johtaminen (http://vuosikertomus2017.hansel.fi/vastuullisuuden-johtaminen); Hallituksen esitys tilikauden tuloksen käsittelystä (http://vuosikertomus2017.hansel.fi/hallituksen-esitys-tilikauden-tuloksen-kasittelysta)

102-23	Hallituksen puheenjohtajan muut johtovastuut	Vastuullisuuden johtaminen (http://vuosikertomus2017.hansel.fi/vastuullisuuden-johtaminen)
102-24	Hallituksen ja johtoryhmän jäsenten valintaprosessi	Organisaatio ja liiketoiminta (http://vuosikertomus2017.hansel.fi/organisaatio-ja-liiketoiminta)
102-25	Mahdollisten eturistiriitojen välttäminen	Eettiset ohjeet (http://vuosikertomus2017.hansel.fi/eettiset-ohjeet)
102-26	Hallituksen ja johtoryhmän rooli yrityksen tarkoituksen, arvojen, strategian sekä yritysvastuun tavoitteiden määrittelyssä ja seuraamisessa	Organisaatio ja liiketoiminta (http://vuosikertomus2017.hansel.fi/organisaatio-ja-liiketoiminta); Strategia ja visio (http://vuosikertomus2017.hansel.fi/strategia-ja-visio); Vastuullisuuden johtaminen (http://vuosikertomus2017.hansel.fi/vastuullisuuden-johtaminen)
102-31	Yritysvastuun vaikutusten, riskien ja mahdollisuuksien arviointitiheys	Riskit ja riskienhallinta (http://vuosikertomus2017.hansel.fi/riskit-ja-riskienhallinta); Organisaatio ja liiketoiminta (http://vuosikertomus2017.hansel.fi/organisaatio-ja-liiketoiminta)
102-32	Yritysvastuuraportin hyväksyminen	Hanselin vastuullisuusraportointi (http://vuosikertomus2017.hansel.fi/hanselin-vastuullisuusraportointi)
102-33	Epäkohtien raportointi ylimmälle johdolle	Eettiset ohjeet (http://vuosikertomus2017.hansel.fi/eettiset-ohjeet)
102-37	Sidosryhmien näkemysten huomioiminen palkitsemisjärjestelmissä	Sidosryhmät (http://vuosikertomus2017.hansel.fi/sidosryhmat); Tyytyväisiä asiakkaita ja toimittajia (http://vuosikertomus2017.hansel.fi?page_id=2089)

Sidosryhmäyhteistyö

103-40	Luettelo sidosryhmistä	Sidosryhmät (http://vuosikertomus2017.hansel.fi/sidosryhmat)
103-41	Työehtosopimukset	Henkilöstö (http://vuosikertomus2017.hansel.fi/henkilosto)
103-42	Sidosryhmien tunnistaminen ja valinta	Sidosryhmät (http://vuosikertomus2017.hansel.fi/sidosryhmat)
103-43	Sidosryhmätoiminta	Sidosryhmät (http://vuosikertomus2017.hansel.fi/sidosryhmat)
103-44	Sidosryhmien esille nostamat tärkeimmät asiat ja huolenaiheet	Sidosryhmät (http://vuosikertomus2017.hansel.fi/sidosryhmat); Tyytyväisiä asiakkaita ja toimittajia (http://vuosikertomus2017.hansel.fi?page_id=2089)

Raportointiperiaatteet

102-45	Konsernitilinpäätökseen sisältyvät yksiköt	Hansel ei ole konserni. Esitetty tilinpäätös kattaa yhtiön koko toiminnan.
--------	--	---

102-46	Raportin sisällön ja aiheiden laskentarajojen määrittely	Hanselin vastuullisuusraportointi (http://vuosikertomus2017.hansel.fi/hanselin-vastuullisuusraportointi); Olennaisuusarvio (http://vuosikertomus2017.hansel.fi/olennaisuusarvio)
102-47	Luettelo olennaisista aiheista	Olennaisuusarvio (http://vuosikertomus2017.hansel.fi/olennaisuusarvio)
102-48	Muutokset aiemmin raportoiduissa tiedoissa	Hanselin vastuullisuusraportointi (http://vuosikertomus2017.hansel.fi/hanselin-vastuullisuusraportointi)
102-49	Muutokset raportoinnissa	Hanselin vastuullisuusraportointi (http://vuosikertomus2017.hansel.fi/hanselin-vastuullisuusraportointi)
102-50	Raportointikausi	Hanselin vastuullisuusraportointi (http://vuosikertomus2017.hansel.fi/hanselin-vastuullisuusraportointi)
102-51	Edellisen raportin päiväys	Hanselin vastuullisuusraportointi (http://vuosikertomus2017.hansel.fi/hanselin-vastuullisuusraportointi)
102-52	Raportointijakso	Hanselin vastuullisuusraportointi (http://vuosikertomus2017.hansel.fi/hanselin-vastuullisuusraportointi)
102-53	Yhteystiedot lisätiedoille	Hanselin vastuullisuusraportointi (http://vuosikertomus2017.hansel.fi/hanselin-vastuullisuusraportointi)
102-54	GRI-standardien mukaisuus	GRI-standardi (http://vuosikertomus2017.hansel.fi/gri-standardi)
102-55	GRI-sisältövertailu	GRI-standardi (http://vuosikertomus2017.hansel.fi/gri-standardi)
102-56	Ulkoinen varmennus	Riippumaton varmennusraportti (http://vuosikertomus2017.hansel.fi/riippumaton-varmennusraportti)

Aihekohtainen
sisältö:
Taloudellinen,
sosiaalinen ja
ympäristövastuu

GRI-tunnus	GRI-selite	Linkitys	Lisätiedot/Hanselin olennaisuusaihe
103			
Johtamiskäytännöt			
103-1	Johtamiskäytännöt	Taloudellisen vastuun johtaminen	Taloudellinen vastuu
103-2		(http://vuosikertomus2017.hansel.fi?page_id=2059);	
103-3		Eettiset ohjeet (http://vuosikertomus2017.hansel.fi?page_id=2063); Työohjeet apuna päivittäin (http://vuosikertomus2017.hansel.fi?page_id=2065); Digitalisaatio tehostaa hankintoja (http://vuosikertomus2017.hansel.fi?page_id=2071); Vastuullisuus kehittyy monella rintamalla (http://vuosikertomus2017.hansel.fi?page_id=2043); Vastuullisia hankintoja (http://vuosikertomus2017.hansel.fi?page_id=2079); Tyytyväisiä asiakkaita ja toimittajia (http://vuosikertomus2017.hansel.fi?page_id=2089); Verojalanjälki (http://vuosikertomus2017.hansel.fi?page_id=2061)	
103-1	Johtamiskäytännöt	Sidosryhmät	Sosiaalinen vastuu
103-2		(http://vuosikertomus2017.hansel.fi/sidosryhmat);	
103-3		Sosiaaliset näkökohdat sisällytetään sopimusehtoihin (http://vuosikertomus2017.hansel.fi/sosiaaliset-nakokohdat-sisallytetaan-sopimusehtoihin); Hansel on hyvä työpaikka (http://vuosikertomus2017.hansel.fi/hansel-hyva-tyopaikka); Turvallisia, ajanmukaisia ratkaisuja (http://vuosikertomus2017.hansel.fi/turvallisia-ajanmukaisia-ratkaisuja); Saavutettavuus nousi agendalle (http://vuosikertomus2017.hansel.fi/saavutettavuus-nousi-agendalle)	
103-1	Johtamiskäytännöt	Ympäristötunnus todentaa puitejärjestelyn vastuullisuutta	Ympäristövastuu
103-2		(http://vuosikertomus2017.hansel.fi/ymparistotunnus-todentaa-puitejarjestelyn-vastuullisuutta); Hansel pienentää ekologista jalanjälkeään (http://vuosikertomus2017.hansel.fi/hansel-pienentaa-ekologista-jalanjalkeaan); Vastuullisia hankintoja (http://vuosikertomus2017.hansel.fi/vastuullisia-hankintoja); Yhteiskuntasitoumus 2050 (http://vuosikertomus2017.hansel.fi/yhteiskuntasitoumus-2050)	
103-3			

201**Taloudelliset tulokset**

201-1	Suoran taloudellisen lisäarvon tuottaminen ja jakautuminen	Yhteishankinnat säästävät julkisia varoja (http://vuosikertomus2017.hansel.fi/yhteishankinnat-saastavat-julkisia-varoja); Vaikuttavuuden mittaamista kehitetään (http://vuosikertomus2017.hansel.fi/vaikuttavuuden-mittaamista-kehitetään); Hanselin palveluille runsaasti kysyntää (http://vuosikertomus2017.hansel.fi/hanselin-palveluille-runsasti-kysyntää); Verojalanjälki (http://vuosikertomus2017.hansel.fi?page_id=2061)	Säästöjä valtiolle
-------	--	---	--------------------

203 Välilliset taloudelliset vaikutukset

203-2	Merkittävät epäsuorat taloudelliset vaikutukset	Taloudellisen vastuun johtaminen (http://vuosikertomus2017.hansel.fi/taloudellisen-vastuun-johtaminen); Digitalisaatio tehostaa hankintoja (http://vuosikertomus2017.hansel.fi/digitalisaatio-tehostaa-hankintoja)	Harmaa talous
203-2	Merkittävät epäsuorat taloudelliset vaikutukset	Innovatiivisia julkisia hankintoja (http://vuosikertomus2017.hansel.fi/innovatiivisia-julkisia-hankintoja); Uusi osaamiskeskus yhdistää (http://vuosikertomus2017.hansel.fi/uusi-osaamiskeskus-yhdistaa); Hankintahackathon miteltiin asiantuntijapalveluiden hankinnasta (http://vuosikertomus2017.hansel.fi/hankintahackathon-miteltiin-asiantuntijapalveluiden-hankinnasta)	Innovatiiviset julkiset hankinnat
203-2	Merkittävät epäsuorat taloudelliset vaikutukset	Digitalisaatio tehostaa hankintoja (http://vuosikertomus2017.hansel.fi/digitalisaatio-tehostaa-hankintoja); Nopeiden vastausten chat otettiin hyvin vastaan (http://vuosikertomus2017.hansel.fi/nopeiden-vastausten-chat-otettiin-hyvin-vastaan)	Digitalisaation hyödyntäminen
203-2	Merkittävät epäsuorat taloudelliset vaikutukset	Säänneltyä julkista hankintaa (http://vuosikertomus2017.hansel.fi/saanneltya-julkista-hankintaa); Kilpailutuksiin liittyvät valitukset ja oikeuskäsittelyt (http://vuosikertomus2017.hansel.fi/kilpailutuksiin-liittyvat-valitukset-ja-oikeuskasittelyt); Uusia ratkaisuja vanhoihin haasteisiin (http://vuosikertomus2017.hansel.fi/uusia-ratkaisuja-vanhoihin-haasteisiin)	Sääntelyyn vaikuttaminen
203-2	Merkittävät epäsuorat taloudelliset vaikutukset	Uudet työnteon muodot (http://vuosikertomus2017.hansel.fi/uudet-tyonteon-muodot)	Uusi työ
203-2	Merkittävät epäsuorat taloudelliset vaikutukset	Sidosryhmät (http://vuosikertomus2017.hansel.fi/sidosryhmat); Kansainvälistä yhteistyötä julkisten hankintojen kehittämiseksi (http://vuosikertomus2017.hansel.fi/kansainvalista-yhteistyota-julkisten-hankintojen-kehittamiseksi); Kohti asiakasohjautuvaa kulttuuria (http://vuosikertomus2017.hansel.fi/kohti-asiakasohjautuvaa-kulttuuria)	Sidosryhmäyhteistyö

204**Ostokäytännöt**

204-1	Paikallisten toimittajien osuus ostoista	Tähtäimessä toimiva markkina (http://vuosikertomus2017.hansel.fi/tahtaimessa-toimiva-markkina)	Hansel ei mittaa toimittajien osuutta, vaan alueellisesti kilpailutettujen puitejärjestelyjen osuutta ja niissä mukana olevien toimittajien määrää.
-------	--	--	---

205 Korruption vastainen toiminta

205-1	Lahjonta- ja korruption riskien arviointi	Taloudellisen vastuun johtaminen (http://vuosikertomus2017.hansel.fi/taloudellisen-vastuun-johtaminen)	Korruption vastainen toiminta
205-2	Lahjonnan ja korruption vastainen koulutus ja viestintä	Avoin hallinto on yhteinen etu (http://vuosikertomus2017.hansel.fi/avoin-hallinto-yhteinen-etu); Palkittua avoimuutta (http://vuosikertomus2017.hansel.fi/palkittua-avoimuutta)	Avoimuus

308 Toimittajien ympäristövastuu

Hansel 1	Ympäristönäkökohtien huomioiminen yhteishankinnoissa	Ympäristötunnus todentaa puitejärjestelyn vastuullisuutta (http://vuosikertomus2017.hansel.fi/ymparistotunnus-todentaa-puitejarjestelyn-vastuullisuutta); Ympäristönäkökohdat vahvistuivat autopuitejärjestelyssä (http://vuosikertomus2017.hansel.fi/ymparistonakokohdat-vahvistuivat-autopuitejarjestelyssa)	Oma arviointikriteeri: Hansel mittaa ympäristötunnuksen saaneiden puitejärjestelyjen osuutta kokonaismäärästä
----------	--	--	---

401 Työsuhteet

401-1	Uuden palkatun henkilöstön kokonaismäärä ja osuus sekä henkilöstön vaihtuvuus	Hansel on hyvä työpaikka (http://vuosikertomus2017.hansel.fi/hansel-hyva-tyopaikka); Hansel nuorentui (http://vuosikertomus2017.hansel.fi/hansel-nuorentui)	Kannustava työyhteisö
401-2	Henkilöstöetuudet	Hansel on hyvä työpaikka (http://vuosikertomus2017.hansel.fi/hansel-hyva-tyopaikka); Hansel nuorentui (http://vuosikertomus2017.hansel.fi/hansel-nuorentui)	

404 Koulutus ja osaamisen kehittäminen

404-1	Koulutuspäivät	Hansel nuorentui (http://vuosikertomus2017.hansel.fi/hansel-nuorentui); Parempaa osaamista, parempia hankintoja (http://vuosikertomus2017.hansel.fi/parempaa-osaamista-parempia-hankintoja); Hankintahackathon miteltiin asiantuntijapalveluiden hankinnasta (http://vuosikertomus2017.hansel.fi/hankintahackathon-miteltiin-asiantuntijapalveluiden-hankinnasta); Vastuullisemmat hankinnat osaksi asiakkaiden arkea (http://vuosikertomus2017.hansel.fi/vastuullisemmat-hankinnat-osaksi-asiakkaiden-arkea)	Osaamisen jakaminen
405-1	Hallintoelinten ja henkilöstöryhmien monimuotoisuus	Organisaatio ja liiketoiminta (http://vuosikertomus2017.hansel.fi/organisaatio-ja-liiketoiminta); Hallituksen esitys tilikauden tuloksen käsittelystä (http://vuosikertomus2017.hansel.fi/hallituksen-esitys-tilikauden-tuloksen-kasittelysta); Hansel nuorentui (http://vuosikertomus2017.hansel.fi/hansel-nuorentui)	
Ihmisoikeudet			
412-3	Lukumäärä ja prosenttiosuus merkittävistä investointisopimuksista, jotka sisältävät ihmisoikeuksiin liittyviä ehtoja tai joiden yhteydessä on tehty ihmisoikeusarviointi	Vastuullisempaa elektroniikkaa valtiolle (http://vuosikertomus2017.hansel.fi/vastuullisempaa-elektroniikkaa-valtiolle); Sosiaaliset näkökohdat sisällytetään sopimusehtoihin (http://vuosikertomus2017.hansel.fi/sosiaaliset-nakokohdat-sisallytetaan-sopimusehtoihin)	Käynnissä on sosiaalisen vastuun huomioimisen pilottihanke. Prosenttiosuuksia ei vielä voi laskea. Hansel kehittää Code of Conductia, jonka avulla varmistetaan ihmisoikeuksien toteutuminen puitejärjestelyissä.
418 Yksityisyyden suoja			
418-1	Asiakkaiden yksityisyyden suojan rikkomiseen ja asiakastietojen häviämiseen liittyvien vahvistettujen valitusten lukumäärä	Turvallisia, ajanmukaisia ratkaisuja (http://vuosikertomus2017.hansel.fi/turvallisia-ajanmukaisia-ratkaisuja); Henkilötietojen suoja (http://vuosikertomus2017.hansel.fi/henkilotietojen-suoja)	Tietoturva

Riippumaton varmennusraportti

Hansel Oy:n johdolle

Olemme Hansel Oy:n (jäljempänä "Hansel") johdon pyynnöstä suorittaneet rajoitetun varmuuden antavan varmennustoimeksiannon, jonka kohteena ovat olleet Hanselin verkossa julkaistun Vuosikertomuksen 2017 yhteydessä "Vastuullisuus" -osion kaikissa alaosioissa ja "Hansel Oy" -osion "Henkilöstö" -aliosiossa esitetyt vastuullisuustiedot 1.1.-31.12.2017 raportointikaudelta (jäljempänä "vastuullisuustiedot").

Varmennuksemme kriteeristönä on ollut Global Reporting Initiative (GRI) Sustainability Reporting Standards -raportointiohjeisto (jäljempänä "GRI Standards -ohjeisto").

Toimeksiannon luontaiset rajoitukset

Varmennusraporttiimme lukiessa tulee ottaa huomioon vastuullisuustietojen luonteeseen kuuluvat, tiedon tarkkuutta ja täydellisyyttä koskevat rajoitukset. Esitettynä vastuullisuustietoja tulee arvioida yhdessä Hanselin antamien vastuullisuustietojen keräämiseen, laskemiseen ja arvioimiseen liittyvien selvitysten kanssa.

Hanselin johto vastaa vastuullisuustietojen mittaamisesta, laatisemisesta ja esittämisestä GRI Standards -ohjeiston mukaisesti.

Meidän tehtävänä on esittää riippumaton johtopäätös vastuullisuustiedoista. Olemme suorittaneet toimeksiannon ISAE 3000:n (uudistettu) mukaisesti. Siinä määrin kuin on lain mukaan mahdollista, emme vastaa tekemästämme työstä, tästä varmennusraportista tai esittämistämme johtopäätöksistä muille osapuolille kuin Hanselille.

Olemme riippumattomia yhteisöstä niiden Suomessa noudatettavien eettisten vaatimusten mukaisesti, jotka koskevat suorittamaamme toimeksiantoa ja olemme täyttäneet muut näiden vaatimusten mukaiset eettiset velvollisuutemme. Sovellamme kansainvälistä laadunvalvontastandardia ISQC1 ja näin ollen ylläpidämme kattavaa laadunvalvontajärjestelmää, johon sisältyy dokumentoituja toimintaperiaatteita ja menettelytapoja eettisten vaatimusten, ammatillisten standardien sekä sovellettiin säädöksiin ja määräyksiin perustuvien vaatimusten noudattamista koskien.

Yhteenveto tehdystä työstä

Rajoitetun varmuuden antava toimeksianto toteutetaan pääasiassa tekemällä tiedusteluja henkilöille, joiden tehtävänä on laatia esitetyt vastuullisuustiedot, soveltamalla analyttisiä ja muita asianmukaisia evidenssin hankkimismenetelmiä. Rajoitetun varmuuden antavassa toimeksiannossa yllä mainitut evidenssin hankkimistoimenpiteet ovat vähemmän kattavia kuin kohtuullisen varmuuden antavassa toimeksiannossa, minkä vuoksi siinä annetaan alemman tason varmuus.

Toimeksiannossamme olemme suorittaneet seuraavat toimenpiteet:

- Olemme haastatelleet Hanselin henkilöstön jäseniä;
- Olemme arvioineet GRI Standards -ohjeiston raportointia koskevien periaatteiden soveltamista vastuullisuustietojen esittämisessä;
- Olemme arvioineet vastuullisuustietojen valittujen olennaisten näkökohtien kattavuutta sekä raportointirajojen määrittelyä suhteessa Hanselin liiketoimintaan ja toimialaan;
- Olemme arvioineet vastuullisuustietojen keräämiseen ja yhdistelemiseen käytettyjä tiedonhallinnan prosesseja, tietojärjestelmiä ja käytännön menettelytapoja;
- Olemme käyneet läpi esitetyt vastuullisuustiedot, ja arvioineet tietojen laatua ja laskentarajojen määrittelyä ja;
- Olemme testanneet tietojen oikeellisuutta ja täydellisyyttä alkuperäisistä dokumenteista ja järjestelmistä otospohjaisesti.

Johtopäätökset

Tekemämme rajoitetun varmuuden antavan varmennustyön perusteella tietoomme ei ole tullut seikkoja, jotka antaisivat aiheen olettaa, että varmennustoimeksiannon kohteena olleet tiedot eivät olisi olennaisilta osiltaan GRI Standards - ohjeiston mukaisesti laadittu.

Helsinki, 16. maaliskuuta 2018
KPMG Oy Ab

Harri Leppiniemi
CIA

Niina Turri
Senior Manager